

PISMO NIEZALEŻNE WYDAWANE PRZEZ GRAŻYNĘ I ZBIGNIEWA FARMUSÓW

ECHO - TYGODNIK POLSKI

NO. 32 • 26 MAJA - 1 CZERWCA 1988 • TORONTO • PUBLISHED WEEKLY • CENA: \$ 1.25

CZY GŁASNOST WKROCZYŁA NA WĘGRY ?

KAROLY GROSZ nowym przywódcą

Po blisko 32 latach u władzy węgierski przywódca - Janos Kadar ustąpił miejsca nowemu - jak wieść niesie - "reformatorowi" - Karoly'emu Groszowi. 57-letni Grosz sympatyzuje z Gorbaczowską polityką głośności. Grosz został wybrany na pierwszym od 1957 r. specjalnym zjeździe partii.

Obserwatorzy spodziewają się, że nowy przywódca Węgier wprowadzi wiele zmian w polityce ekonomicznej kraju.

Janos Kadar - po rządzącym komunistyczną Bułgarią Teodorze Żiwkowie - najdłużej utrzymał się przy władzy spośród wszystkich przywódców bloku wschodniego.

Gorbaczow przesłał na ręce Grosza depeszę gratulacyjną

LIST DO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH PROF. EWY ŁĘTOWSKIEJ

Sygnatariusze listu generał w stanie spoczynku Franciszek Kamiński oraz pułkownicy Józef Krzyszkowski i Edward Czubek to uczestnicy antyhitlerowskiej konspiracji w czasie II wojny światowej, związani z Batalionami Chłopskimi. Generał Kamiński był ich dowódcą. Pozostali autorzy listu to prawnicy.

Pani Profesor doktor habilitowany Ewa Łętowska, Rzecznik Praw Obywatelskich

W dzienniku ustaw nr 38 pozycja 181 z dnia 22 sierpnia roku 1985 ogłoszona została ustawa z dnia 31 lipca roku 1985 o służbie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Według artykułu ustęp 2 tej ustawy funkcjonariuszy Służby

Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej powinno cechować: pełne oddanie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, uznanie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej oraz ofiarność i sumiennosc w wykonywaniu zadań w służbie narodu. Artykuł 4 ustawy zawiera rotę ślubowania funkcjonariuszy SB i Milicji Obywatelskiej powinno cechować: pełne oddanie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, uznanie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej oraz ofiarność i sumiennosc w wykonywaniu zadań w służbie narodu. Artykuł 4 ustawy zawiera rotę ślubowania funkcjonariuszy SB i MO, którzy ślubują służyć wiernie socjalistycznej ojczyźnie, Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Narodowi Polskiemu i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Wreszcie arty-

kuł 34 głosi: "Funkcjonariusz jest obowiązany sumiennie wykonywać zadania narzucone przez naczelną organa władzy państwowej i rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz wynikające z uchwał centralnych organów Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej".

My niżej podpisani uważamy, że powyższe sformułowania ustawy, które uzależniają funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej od programów i uchwał Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej są sprzeczne z artykułem 81 Konstytucji PRL według którego obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej niezależnie od narodowości, rasy i wyznania mają równe prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego. Naruszenie tej zasady przez jakiegokolwiek bezpośrednio lub pośrednio uprzywilejowanie, albo ograniczenie ze względu na narodowość, rasę czy wyznanie podlega karze.

Dokończenie na str. 5

"POLOWANIE NA CZAROWNICE" TRWA

Polska milicja nie zaprzestaje polowań, których ofiarami padają często przypadkowi ludzie.

5 maja MO zatrzymała w Gdańsku - Wrzeszczu Kazimierza Marszał, kiedy ten stał na postoju taksówek. Zatrzymanego wylegitymowano. Marszał, udający się w podróż za granicę był w posiadaniu paszportu. Został więc zabrany na komendę, gdzie pozostawał aż do dnia następnego.

6 maja został przetransportowany do szpitala Akademii Medycznej, na oddział urazowy, żonę zaś poinformowano, że został poturbowany w wypadku drogowym. Żona zabrała jego ubranie. 11 maja Marszał zmarł, nie odzyskawszy przytomności.

Następnego dnia w domu Marszałów zjawił się funkcjonariusz MO z żądaniem wydania mu ubrania ofiary. W aktach Marszał widniała adnotacja, że do szpitala przywieziono go Pogotowie Ratunkowe. Żona zmarłego wniosła sprawę do Prokuratury Generalnej, jako sprawców morderstwa wskazując MO.

W pogrzebie Marszał wzięło udział ponad 2000 osób. Ksiądz, którego nazwiska nie podano, żegnając zmarłego stwierdził, że "został on zakatowany przez milicję".

(Nowacki, "Kontakt")

TWARZE OPOZYCJI: MARIA WOSIEK

O polskiej katolickiej myśli opozycyjnej czytamy na str. 8 i 9.

• **Algieria i Maroko wznowiły stosunki dyplomatyczne.** Stosunki te zostały zerwane przed 12 laty, gdy popierani przez Algierię partyzanci z Frontu Polisario wkroczyli na terytorium Maroka i podjęli walkę z wojskami marokańskimi, ogłaszając utworzenie na terytorium byłej Sahary Hiszpańskiej Saharsko-Arabskiej Republiki Demokratycznej. Obydwa państwa podkreśliły, że wraz ze wznowieniem stosunków dyplomatycznych obowiązują wszystkie dwustronne układy i porozumienia podpisane między Marokiem i Algierią przed lutym 1976 roku.

• **Maleje poparcie cywilów i wojska dla rządu kampańskiego.** Według dyplomatów i dziennikarzy zachodnich w Kambodży (obecnie Kampa) maleje, z miesiąca na miesiąc, poparcie ludności cywilnej i wojska dla zainstalowanego u władzy przez okupacyjną armię wietnamską rządu kampańskiego. Szczególny spadek poparcia w ostatnim miesiącu wiąże się z wycofywaniem się Armii Czerwonej z Afganistanu. Coraz częściej słychać opinie, że armia wietnamska powinna opuścić Kambodżę. Wietnam dokonał inwazji Kambodży w 1978 roku. Szacuje się, że armia wietnamska w Kambodży liczy obecnie około 200 000 żołnierzy. Na skalę masową stosuje ona tortury i kary ciężkich obozów pracy wobec ludzi, których uważa za niewygodnych.

• **Rehabilitacja Pasternaka.** Komisja d/s rehabilitacji Borysa Pasternaka Sowieckiego Związku Literatów pod przewodnictwem poety A. Wozniesińskiego podała, że starania o pełną rehabilitację Pasternaka zakończyły się sukcesem. W ZSSR niedawno opublikowano jego główną książkę "Doktor Żiwago". Obecnie podała komisja, że co roku w rocznicę śmierci pisarza Związek Literatów będzie składał wieniec na grobie Pasternaka. Ponadto jak poinformował J. Jewtuszenko jedna z dachy pisarza w Pieriedielkino zostanie przekształcona w muzeum B. Pasternaka, a druga w dom twórcy.

• **Premier Związku Sowieckiego** - Ryszkow powiedział we wtorek na posiedzeniu Prezydium Rady Najwyższej, że prywatne spółki przedsiębiorstw mogą włączyć się do pieriestrojki i będą traktowane na tych samych prawach, co instytucje państwowe.

• **Zielone światło w amerykańskim Senacie dla układu o wolnym handlu.** Senacki Komitet Finansów jednogłośnie zaaprobował wprowadzenie w życie układu o wolnym handlu między USA a Kanadą. Zreguły Senat głosuje tak, jak w danej sprawie głosuje odpowiednia komisja senacka.

• **Co wybuchło 12 maja w Pawłowgradzie?** Według amerykańskiego ministerstwa obrony w Pawłowgradzie nastąpił wybuch w kluczowym zakładzie produkującym paliwo dla rakiet dalekiego zasięgu. Zniszczeniu uległo wiele budynków i olbrzymie ilości paliwa. Natomiast według rzecznika Kremla G. Gierasimowa chodzi o fabrykę chemiczną, w której wybuchło 12 ton dynamitu, przeznaczonych do wysadzania skał w kamieniołomach. Gierasimow ujawnił, że na skutek wybuchu zginęły 3 osoby.

• **Watykańska delegacja na Millenium chrześcijaństwa w Rosji.** Papież Jan Paweł II mianował 13-osobową delegację watykańską na tegoroczne obchody 1000-lecia chrześcijaństwa w Rosji. Wyraził on głęboką nadzieję, że to doniosłe wydarzenie "otworzy nowe drogi, prowadzące do pojednania, pokoju i sprawiedliwości". W skład zespołu 13 dostojników Kościoła wchodzi: watykański sekretarz stanu kardynał Agostino Casaroli jako przewodniczący delegacji oraz kardynałowie: John O'Connor z USA, Johannes Willebrands z Holandii (przewodniczący Sekretariatu Kościoła Rzymskokatolickiego d/s jedności chrześcijańskiej), Roger Etchegaray z Francji, Joseph Marit Trinh Van Can z Wietnamu, Józef Glemp - Prymas Polski, Julijans Vaivods z Łotwy, Friedrich Wetter z Niemiec Zachodnich, Franz Koenig z Austrii oraz Carlo Martini z Włoch. Ponadto do Związku Sowieckiego udadzą się: arcybiskup Laszlo Paskai z Węgier, biskup Dario Castrillon Hoyos z Kolumbii (przewodniczący latynoamerykańskiej konferencji biskupów), a także reprezentujący Afrykę, biskup Gabriel Gonsum Ganaka z Nigerii.

• **Wzrośnie eksport amerykańskiej broni.** Administracja prezydenta Reagana zamierza w tym roku zwiększyć o 25% sprzedaż amerykańskiej broni za granicę. Liczba potencjalnych odbiorców amerykańskiej broni w roku bieżącym ma wynieść 33 kraje, które zakupią broń o wartości 15 mld dolarów. Izrael zakupi broń wartości 3,6 mld dol., Korea Południowa - 3,3 mld dol., Egipt - 2,7 mld dol. Wśród amerykańskich klientów znajdują się też Arabia Saudyjska, Kuwejt, Bahrajn i Zjednoczone Emiraty Arabskie. W minionym roku fiskalnym Stany Zjednoczone sprzedały broń i sprzęt wojskowy za sumę 11,7 mld dol. Sprzedaż ta odbywała się za pośrednictwem agencji rządowych. Natomiast wartość sprzętu wyeksportowanego za granicę bezpośrednio przez amerykańskie firmy wyniosła ponad 2 mld dol. USA sprzedały najwięcej broni za granicę w roku 1982. Wartość wyeksportowanej wówczas broni wyniosła 17,2 mld dol.

• **Nowy przywódca węgierski** K.Grosz stwierdził, że zamierza ustąpić ze stanowiska już w przyszłym roku, a także zapowiedział wiele zmian w sferach rządowych, na których efekty jednak przyjdzie czekać Węgrom wiele lat.

• **Papież mianował kardynała-szambelana.** Podczas zgromadzenia Świętego Kolegium Kardynalskiego w Watykanie, Papież Jan Paweł II powołał holenderskiego kardynała, przewodniczącego Sekretariatu Kościoła Rzymskokatolickiego d/s Jedności Chrześcijańskiej, Johanna Willebrandsa na stanowisko szambelana Kolegium Kardynalskiego. Oznacza to, że w przypadku śmierci 68-letniego obecnie Jana Pawła II, o 11 lat starszy kardynał Willebrands będzie odpowiedzialny za funkcjonowanie administracji państwa watykańskiego do czasu zwolnienia konklawe i wyboru nowego papieża. Kardynał Johannes Willebrands jest zobowiązany także do poczynienia wszystkich niezbędnych zabiegów prawno-organizacyjnych w okresie "interregnum", prowadzących do właściwego powołania następcy na Stolicę Piotrową. Chociaż bezpośrednia, osobista władza kardynała-szambelana jest ograniczona, stanowisko takie jest niezbędne, gdyż to on zajmuje się urządzeniem pogrzebu dotychczasowego papieża i osobiście obwieszcza jego śmierć. Kardynał-szambelan zamyka i opieczętowuje prywatne pomieszczenia papieskie. Poza omówieniem kwestii administrowania Watykanem po swoim zgonie, Papież Jan Paweł II potwierdził, iż w roku bieżącym kanonizuje 7 znanych męczenników żyjących pomiędzy XVII i XIX wiekiem. Wśród nich znalazło się 4 Hiszpanów, 1 Francuzka i 1 Włoszka.

• **Stany Zjednoczone popiera rząd partyzantów w Afganistanie.** Afgańscy partyzanci zostali poinformowani przez USA, że mogą liczyć na poparcie rządu amerykańskiego w formowaniu tymczasowego rządu pod warunkiem, że będą kontrolować większą część terytorium swojego państwa oraz spełnią kilka dodatkowych warunków. Asystent podsekretarza Departamentu Stanu tak opisał owe "dodatkowe warunki": "Partyzanci afgańscy muszą mieć poparcie ludności Afganistanu, wykazać się możliwością, a przede wszystkim ochotą realizowania międzynarodowych zobowiązań i przestrzegania praw międzynarodowych, a także mieć projekt takiego aparatu administracyjnego, który będzie w stanie kontynuować rządzenie państwem. Gdyby partyzanci powołali do życia władzę, które można by z powodzeniem przeciwstawić popieranemu przez Sowietów reżymowi, to mogą liczyć na międzynarodowe uznanie i poparcie". Przedstawiciel Departamentu Stanu dodał także, iż Stany Zjednoczone nie uznają legalności i nie widzą prawnego uzasadnienia dla dzisiejszego reżymu w Kabulu.

• **UNITA odrzuciła ofertę rządu Angoli.** Jonas Savimbi, przywódca UNITA (Krajowego Związku na rzecz Całkowitej Niezależności Angoli) odrzucił ofertę reżymu angolańskiego o stopniowym wy-

cofywaniu w okresie 4 lat wspomagających go wojsk kubańskich, w zamian za niepodległość dla Namibii i usunięcie oddziałów RPA z terytorium Angoli. Namibia znajduje się pod kontrolą Afryki Południowej. Od pewnego czasu trwają

rozmowy na temat przyszłości Angoli z udziałem USA, Angoli, RPA i Kuby. Savimbi podkreśla, że coraz większa liczba państw afrykańskich naciska, by rząd Angoli przystąpił do bezpośrednich negocjacji z jego organizacją, walczącą przeciw komunistom od dnia zdobycia przez nich władzy w 1975 roku. Prezydent Angoli Jose Eduardo dos Santos wyklucza możliwość negocjacji z UNITA.

• **Porzucone niemowlęta i bezdomni w Chinach.** Pekńska prasa coraz bardziej otwarcie mówi o problemach społecznych, których ujawnienie do niedawna było niemożliwe. Ostatnio czołowy dziennik Pekinu podał, że na głównej stacji kolejowej w Pekinie w roku 1987 znaleziono 38 porzuconych niemowląt. Większość z nich była niedorozwinięta, miała widoczne deformacje ciała, bądź była niewidoma. Dziennik utrzymuje, że porzucone niemowlęta są chłopskiego pochodzenia. Poinformował także, że w roku ubiegłym na stocznej stacji głównej zmarło 25 bezdomnych. Przyczyną zgonów był głód, zamarznięcie i nieleczone schorzenia.

• **Plan Marshalla dla Filipin.** W ubiegłym miesiącu w Manili rozpoczęły się rozmowy na temat przedłużenia kontraktu o wynajem filipińskiego terytorium dla amerykańskich baz. Kontrakt wygasa w 1991 roku. Od samego początku strona filipińska zajęła twardą postawę, stawiając wysokie żądania finansowe. Negocjatorzy rządu filipińskiego dawali do zrozumienia, iż gotowi są przystać na prośbę USA pod warunkiem zwiększenia pomocy finansowej dla Filipin. Niedawno gazety amerykańskie doniosły o rozwijaniu "Planu Marshalla" dla Filipin. Przewiduje się pomoc wysokości 10 mld dol. w okresie następnych 5 lat. Pieniądze te pochodziłyby z USA, RFN i Japonii.

• **Demonstracje w Armenii i Azerbejdżanie.** W Erywaniu, stolicy Armenii, dwukrotnie zebrały się tysiące ludzi protestujące przeciwko zbyt łagodnemu wyrokowi kary dla młodocianego Azerbejdżanina skazanego na 15 lat łagru za zamobójstwo Ormianina. Niektórzy z nich mieli transparenty żądające przyłączenia do Armenii Okręgu Nagorno-Karabachskiego. W Baku 100 tysięcy ludzi demonstrowało przeciwko zbyt surowemu wyrokowi wydanemu na 20-letniego T. Ismailowa. Niezależna działaczka w Armenii K. Stiepanjan podała, że podczas pierwszej demonstracji w Erywaniu zgromadziło się 60-80 tysięcy Ormian, natomiast podczas drugiej - 200 tysięcy.

• **W górnym Karabaku odbył się w poniedziałek strajk generalny, poprzedzony niedzielnymi demonstracjami na Litwie.** Władze sowieckie podały, że w demonstracjach wzięło udział tylko 300 eks-

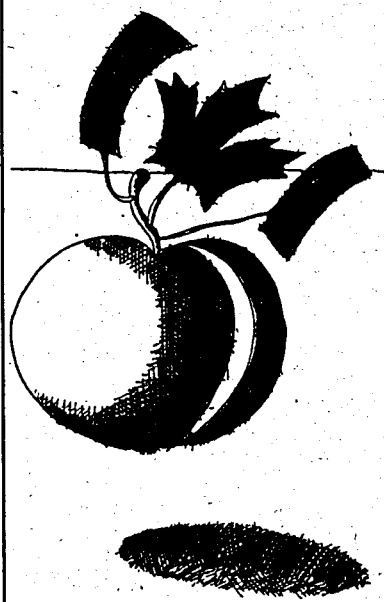
tremistów. Z relacji zaś naocznych świadków wynika, że 40 rocznicę wywozek i deportacji stalinowskich przypominało protestem wiele tysięcy Litwinów.

• **Dowódca sowieckich sił zbrojnych - gen. Gromow stwierdził,** że do spotkania Reagan - Gorbaczow strona sowiecka wycofa z terenu Afganistanu 1/4 swych wojsk. Jak na razie Sowietci opóźniają wycofywanie swych oddziałów, tłumacząc to tym, że ataki partyzantów afgańskich uniemożliwiają im pełną ewakuację wojsk. Tymczasem rzecznik strony partyzanckiej stwierdził w wywiadzie dla UPI, że jest zdziwiony brakiem oporu ze strony sił reżimowych. W samej tylko dolinie Pahlia 500 żołnierzy reżimu przeszło na stronę partyzantów.

• **Dyrektor Lotus zarobił najwięcej.** Jim P. Manzi, 36-letni przewodniczący giganta sprzętu komputerowego Lotus Development Corp. w roku 1987 pobrał pensję w wysokości 26,3 mln dol. W ten sposób Manzi stanął na czele najlepiej zarabiających dyrektorów firm amerykańskich. Wyprzedził on o 8,5 mln dol. szefa Chrysler Corp. Lee Iacocę, którego ubiegłoroczne zarobki kształtowały się na poziomie 17,9 mln dol. Na trzecim miejscu znalazł się Paul Fireman, dyrektor znanej firmy obuwniczej Reebok International Ltd. Zainkasował on w ubiegłym roku 15,4 mln dol. W czołówce znalazło się dwóch dyrektorów Waste Management Inc. Philip Rooney zarobił 14,3 mln dol. i znalazł się na 4 pozycji, zaś Donald Flynn z pensją 13,2 mln dol. uplasował się na 6 miejscu. Lista opublikowana przez "Business Week" dowodzi, iż przeciętny dyrektor dużej firmy amerykańskiej zarobił w roku ubiegłym o 1,8 mln dol. więcej niż w roku 1986. Wzrost przeciętnej płacy dyrektorów o 48% jest największym jakimkolwiek odnotowano.

• **Palenie usuniętych płodów ludzkich w krematorium cmentarza dla zwierząt.** W Milwaukee (stan Wisconsin) w krematorium cmentarza dla zwierząt pali się... płody ludzkie, pozostałe po zabiegach usuwania ciąży. Właściciele cmentarza nazywają je "odpadami medycznymi". Agencja Reutersa podała wypowiedź M. Migliorno, przewodniczącej grupy występującej przeciw przerywaniu ciąży. Powiedziała ona: "Gorzką ironią jest fakt, że o ile psom i kotom urządza się tu pogrzeby, wystawia nagrobki i kładzie na nich kwiaty, w tym samym czasie płody ludzkie traktowane są jak śmieci". Pani Migliorno porównała krematorium w Milwaukee do komór śmierci hitlerowskiego obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Według oświadczenia właścicieli krematorium w Milwaukee, szczątki płodów ludzkich palone są tutaj wraz ze zwierzęcymi. "Nie możemy mieć - powiedział jeden z nich - specjalnej jednostki, która zajmowałaby się wyłącznie płodami. Nasze krematorium jest wyjątkowe, gdyż posiada specjalne urządzenia zabezpieczające środowisko. Takiego krematorium nie ma w całym Wisconsin".

KANADA

PREMIERZY ZACHODNICH PROWINCJI I PREMIER KANADY KRYTYKUJĄ PREMIERA ONTARIO

Premierzy czterech zachodnich prowincji: premier Don Getty z Alberta, premier Grant Devine z Saskatchewan, premier Gary Filmon z Manitoby oraz premier Bill Vander Zalm z Brytyjskiej Kolumbii - ostrzegali premiera Ontario Davida Petersona, że stawianie przeszkód wolnemu handlowi, zagraża jednoci Kanady. Peterson powiedział, że układ jest zasadniczo błędny, dając Stanom Zjednoczonym możliwość wtrącania się w każdy aspekt kanadyjskiej rzeczywistości. Peterson podkreślił także, że w przypadku, gdy rząd federalny będzie próbował zmusić Ontario do wprowadzenia w życie układu, pozwie go do sądu. Premierzy prowincji zachodnich oświadczyli, że będą walczyć z każdą próbą obalenia układu. Podkreślili oni, że Kanada nie składa się wyłącznie z bogatego Ontario i interes Ontario nie może zaważyć na pomyślności Kanady jako całości. Premier Mulroney oświadczył, że stanowisko Petersona w sprawie układu o wolnym handlu jest wyrazem przedkładania jego własnych koncepcji nad interes narodowy. W ten sposób premier Peterson, zdaniem Mulroney'ego wyobcowuje Ontario od reszty Kanady. Jeśli uda się do sądu - dodał premier - spowoduje jeszcze większą alienację prowincji. Wcześniej minister handlu międzynarodowego J. Crosbie oświadczył po spotkaniu z Petersonem, że rząd federalny dysponuje odpowiednią władzą, aby zmusić prowincję do wprowadzenia w życie układu o wolnym handlu. Stany Zjednoczone stoją na stanowisku, że układ musi być podpisany przez wszystkie prowincje. W przypadku wycofania się którejś prowincji układ o wolnym handlu zostanie wycofany.

KANADYJCZYK W LIBANIE

W Libanie przebywa 51-letni ksiądz Ray Barnett z prywatną misją wynegocjonowania wolności dla przetrzymywanych w tym kraju zagranicznych zakładników. Barnett jest przewodniczącym chrześcijańskiego ugrupowania praw człowieka "Friends in the West". Kanadyjskie ministerstwo spraw zagranicznych podało, że inicjatywa Barnetta jest inicjatywą prywatną.

RADA MIEJSKA TORONTO PRÓBUJE WALCZYĆ ZE SPEKULANTAMI NIERUCHOMOŚCI

Rada miejska Toronto stosunkiem głosów 18 do 4 przyjęła rezolucję, w której wezwała rząd prowincji Ontario do ustanowienia 65% podatku od zysku ze sprzedaży domów mieszkalnych w celach spekulacyjnych. Zdaniem Rady gwałtowny wzrost cen na domy w Toronto, utrzymujący się już od dłuższego czasu powodowany jest głównie przez zagranicznych i miejscowych spekulantów. Rada utrzymuje w rezolucji, że podatek ten powinien w całości być przeznaczony na fundusz budowy i renowacji jednostek mieszkaniowych nie opartych o zasadę zysku. Kto płaciłby podatek, a więc kogo Rada uważa za spekulanta? Każdego sprzedawcę nieruchomości mieszkaniowej, w tym i budynku apartamentowego, który w niej nie mieszka, bądź mieszka krócej niż 2 lata. Ludzie, którzy żyją ponad 2 lata w sprzedawanym mieszkaniu oraz ci, którzy wyprowadzają się ze względu na pracę, bądź inne ważne względy natury społecznej, bądź zdrowotnej byłiby zwolnieni od podatku. Szansa na wprowadzenie tego podatku nie wydaje się wysoka, gdyż premier Ontario Peterson powiedział niedawno, że kryzys mieszkaniowy w Ontario jest "słodkim bólem głowy" wynikającym z prosperity prowincji.

CHAOS NA "ZIEMI CUDÓW"

Szaletństwo fajerwerków z okazji Urodzin Królowej Wiktorii, których rocznicę obchodziliśmy w poniedziałek, wyrwało się tym razem spod kontroli. Już przed godziną 19:00 torontoński Wonderland pełen był ludzi oczekujących na mające się odbyć o zmroku pokazy sztucznych ogni. Po zamknięciu bram parku okazało się, że wszystkie drogi dojazdowe do "Ziem Cudów" zablokowane są przez niezliczoną liczbę samochodów. Korek jaki powstał, gdy tysiące widzów próbowały się wydostać z fajerwerkowej pułapki, przybrał nie spotykane dotąd rozmiary. Straż pożarna nie była w stanie dotrzeć do samochodu, który stanął w płomieniach. Przed bramą parku oczekiwały tysiące dzieci, które miały być odebrane przez rodziców. Rodzice zaś zostawiali samochody daleko od parku i przemierzali wiele kilometrów na piechotę, by odebrać swoje pociechy. Najbardziej pechowi amatorzy fajerwerków wrócili do domu grubo po północy.

WIEJSKA GODNOŚĆ KANADY

Grupa Wiejska Godność Kanady (Rural Dignity of Canada) rozpoczęła w tym tygodniu kampanię na rzecz uratowania urzędów pocztowych w małych miejscowościach. Członkowie grupy wyruszyli z zachodniego i wschodniego krańca Kanady w podróż mającą się zakończyć po trzech tygodniach przed parlamentem w Ottawie. Po drodze członkowie grupy będą organizować demonstracje protestujące przeciwko decyzji kanadyjskiej poczty o zamknięciu 5221

wiejskich urzędów pocztowych. Jednakże rzecznik Canada Post powiedział w Ottawie, że w efekcie 10-letniego planu zastąpienia wiejskich urzędów pocztowych przez prywatne urzędy pocztowe powstanie 7000 urzędów prywatnych, które będą pracować dłużej i w większej liczbie miejscowości, a więc w sumie przyczyni się do poprawy jakości usług pocztowych. Ugrupowanie Wiejska Godność Kanady utrzymuje, że pierwotnie u podstaw decyzji o prywatyzacji wiejskich urzędów pocztowych leżała idea zmniejszenia 100-milionowego deficytu poczty, ale gdy obecnie Canada Post ogłosiła, że będzie miała zysk w wysokości 26 mln dol. w roku bieżącym, idea ta nie ma racji bytu. Ugrupowanie podkreśliło także, że 83% pracowników urzędów pocztowych w małych miejscowościach stanowią kobiety, które nie będą miały dużych szans na pracę po zamknięciu przez Canada Post tych urzędów pocztowych. Przywódca Partii Liberalnej J. Turner i przywódca NDPE Broadbent wyrazili poparcie dla ugrupowania.

GŁOSOWANIE WEDŁUG WŁASNEGO SUMIENIA W SPRAWIE PRZERYWANIA CIAŻY

Rząd konserwatywny przedstawił w parlamencie rezolucję w sprawie przerywania ciąży, nad którą odbędzie się wolne głosowanie - według własnego sumienia posłów. Rezolucja zawiera trzy propozycje rozstrzygnięcia problemu. W oparciu o propozycję, która otrzyma największą liczbę głosów rząd uchwali nowe prawo dotyczące przerywania ciąży. Posłowie będą mogli się wypowiedzieć za jedną z trzech opcji: 1. zakaz przerywania ciąży. Przerwanie dopuszczalne tylko w sytuacji, gdy co najmniej dwóch lekarzy stwierdzi, że ciąża zagraża życiu, bądź fizycznemu zdrowiu kobiety. Depresja, stres, warunki społeczne i ekonomiczne będą uwzględniane; 2. swoboda przerywania ciąży. Przerwanie ciąży sprawą między kobietą a lekarzem; 3. kompromis. We wczesnych stadiach ciąży pozostawić decyzję o jej przerwaniu kobiecie i lekarzowi. Przy jej podejmowaniu uwzględnić obok fizycznych czynników też psychiczne. W późnych stadiach ciąży przerwanie dopuszczalne tylko w sytuacji, w której co najmniej dwóch lekarzy stwierdzi, że ciąża zagraża życiu, bądź fizycznemu zdrowiu kobiety. Konserwatyści przewidują, że prawo dotyczące przerywania ciąży nie będzie prędzej ustalone niż dopiero na jesieni. Partie opo-

zycyjne skrytykowały partię konserwatywną za to, że nie przedstawiła jednoznacznego stanowiska w sprawie przerywania ciąży.

7 ŚREDNICH SZKÓŁ PUBLICZNYCH WYNAJĘTYCH PRZEZ KATOLICKI WYDZIAŁ OŚWIATY

5 maja zawarto porozumienie o wynajęciu 7 średnich szkół publicznych w Toronto przez Katolicki Wydział Oświaty. Porozumienie zostało zawarte pomiędzy Metropolitan Separate School Board, 7 dzielnicowymi wydziałami oświaty w Metro Toronto oraz prowincjonalnym Ministerstwem Oświaty. Według porozumienia 7 publicznych szkół średnich zostało bezterminowo wynajętych Metropolitan Wydziałowi Oświaty Odrębnej. Oto szkoły objęte porozumieniem.

W Etobicoke: Humbertgrove Secondary School, Kingsmill Secondary School i Vincent Massey Collegiate.

W North York: Lewis S. Beattie Secondary School.

W Scarborough: Tabor Park Secondary School.

W Toronto: West Park Secondary School.

W York: York Humber Secondary School. Ponadto Ministerstwo Oświaty poinformowało, że wybuduje nową średnią szkołę katolicką we wschodnim Metro Toronto. W wyniku porozumienia 7000 uczniów ze średnich szkół katolickich będzie mogło pobierać naukę w stałych klasach, a nie jak do tej pory zastępczych. Przekazanie szkół z sektora publicznego do katolickiego ma być całkowicie zakończone w 1990 roku. W roku tym będą w Metro Toronto 42 średnie szkoły katolickie. Zdaniem jednak katolickiego wydziału oświaty nie rozwiąże to wszystkich problemów i nie zaspokoi wszystkich potrzeb. Potrzeba większej liczby szkół katolickich oraz większych funduszy na renowację istniejących.

CLARK SKRYTYKOWANY ZA INTERWENCJĘ W SPRAWIE IMIGRACYJNEJ

Minister spraw zagranicznych Joe Clark został skrytykowany przez opozycyjnych posłów w federalnym parlamencie za interwencję w sprawie 51-letniego Sikha Santokha Singh Bagga, byłego majora w armii indyjskiej, starającego się o status politycznego uchodźcy w Kanadzie. Bagga przybył nielegalnie do Kanady w 1986 roku, a w rok później otrzymał status uchodźcy. Jednakże ministerstwo imigracji cofnęło mu ten status po informacji jakie otrzyma-

ło od ministra spraw zagranicznych J. Clarka. Clark wyraził w listach do ministerstwa imigracji swoje zaniepokojenie tym, że Bagga jest podejrzan o udział w działalności separatystów sikhijskich w Indiach. Minister imigracji Barbara McDougall nie zgodziła się na ujawnienie treści listów jakie Clark napisał w sprawie Baggi do ministerstwa imigracji. List ministra do ministra nie jest listem publicznym, podkreśliła McDougall. Clark powiedział, że ujawnienie tajnego dokumentu byłoby niezgodne z prawem. Federalni posłowie z ramienia Partii Liberalnej i Nowej Partii Demokratycznej powiedzieli, że interwencja Clarka w sprawie Baggi jest następnym dowodem szykanowania przez Clarka społeczności Sikhów w Kanadzie. Poseł federalny S. Marchi wezwał Clarka do rezygnacji ze stanowiska ministra, a poseł B. Kaplan oskarżył rządowych ministrów o przyjęcie niesprawdzonych informacji wywiadu indyjskiego i odegranie roli giermków obcych państw. Przywódca NDP Ed Broadbent powiedział, że Clark wydaje się być bardziej "zajęty bilateralnymi stosunkami z Indiami niż legalnym podaniem o status uchodźcy". Minister imigracji B. McDougall powiedziała, że sprawa nie jest jeszcze zakończona, gdyż Bagga ma wciąż prawo apelacji. Bagga zaprzecza, że brał udział w spisku przeciwko życiu premiera Indii oraz w dywersyjnej działalności Sikhów - separatystów.

NIEFORTUNNY KONCERT

W Toronto, w czasie piątkowego koncertu heavy-metalowej grupy rockowej - Iron Maiden, zaarrestowano 7 osób pod zarzutem posiadania i zażywania narkotyków. Mimo ścisłej ochrony policyjnej, młodzieży udało się "przeszmuglować" na stadion duże ilości marihuany, haszysz, alkoholu i LSD. Policja torontońska była tego dnia w ostrym pogotowiu, spowodowanym tragicznym wypadkiem 14-letniego Benji Haywarda. Benji utonął w jeziorze Ontario zażywając podczas koncertu Pink Floyd - dawkę narkotyku halucynogennego - LSD. Piątkowy koncert Iron Maiden patrolowało 38 policjantów.

KOLEJNE PODWYŻKI

Z dniem 24 maja w Toronto obowiązują nowe ceny na piwo i alkohol. Opakowanie 24 butelek piwa rodzimej produkcji kosztuje teraz 21.45\$. Cena 750 ml butelki wina lub alkoholu wysokoprocentowego wzrosła o 10 centów.

ANDREW WITER

POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
BIURO OKRĘGU WYBORCZEGO

1673 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A6

Tel.: 535-6593

Biuro otwarte: poniedziałek - sobota
od 9:00 a.m. do 5:00 p.m. lub telefonicznie

WASZ POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
Z OKRĘGU PARKDALE - HIGH PARK

Dokończenie ze str. 1

Cytowane wyżej przepisy ustawy są również sprzeczne z artykułem 67, ustęp 2 konstytucji według którego obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają równe prawa ze względu na płeć, urodzenie, wykształcenie, zawód, narodowość, rasę, wyznanie oraz pochodzenie i położenie społeczne. Powołane na wstępie przepisy ustawy uniemożliwiają służbę w organach Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej bezpartyjnym obywatelom PRL, a nawet członkom Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego i Stronnictwa Demokratycznego, którzy przecież powinni być wierni programom swoich stronnictw, a nie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

Takie sformułowanie ustawy jest również sprzeczne z gloszoną przez najwyższe czynniki koalicyjnością rządu PRL przewidzianą w artykule 3, ustęp 2 konstytucji.

Ponadto funkcjonariusze SB i MO jako urzędnicy państwowi opłacani przez skarb państwa winni wykonywać zadania nakreślone przez organa władzy państwowej, a nie przez jakąkolwiek partię polityczną.

Ponieważ cytowane przepisy ustawy godzą w konstytucyjne prawa obywateli, nie będących członkami PZPR; a nadto uniemożliwiają im służbę w dziedzinach życia państwowego (artykuł 81 konstytucji), czyli w formacjach SB i MO, przeto zwracamy się do Pani Profesor jako rzeczniczki praw obywatelskich o wystąpienie do trybunału konstytucyjnego z wnioskiem o wydanie orzeczenia stwierdzającego, że artykuł 1, ustęp 2, artykuł 4, ustęp 1 i artykuł 34, ustęp 1 ustawy z dnia 31 lipca 1985 roku o służbie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej, w częściach, zmuszających

tych funkcjonariuszy do uznawania za wiążące programów i uchwał Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, są w sprzeczności z artykułem 3, ustęp 2, artykułem 67, ustęp 2 i z artykułem 81, ustęp 1 Konstytucji PRL, które powinny być odpowiednio zmienione.

Warszawa, dnia 21 marca 1988 roku

Podpisali:

generał Franciszek Kamiński, Warszawa, ul. Polna 18/20

adwokat Zdzisław Pluta, Warszawa, ul. Filtrowa 51

adwokat Wacław Kujawa, Gostynin, dr Mirosław Wicha, Warszawa,

adwokat Stanisław Tatrzański ppłk Józef Krzyszkowski, Warszawa, ul. Słowackiego 27/33

ppłk Edward Czubek, Warszawa, ul. Stoleczna 3

adwokat Stanisław Jekielek, Warszawa, ul. Majdańska 3

adwokat Stanisław Laskowski, Warszawa, ul. Krasińskiego 10

Z OSTATNIEJ CHWILI:

• W sobotę Prymas Polski - kardynał J. Glemp przyjął wicepremiera Polski Zdzisława Sadowskiego, który zajmuje się sprawą reformy gospodarczej kraju. Omawiano sytuację polityczną Polski i główne zagadnienia ekonomiczne.

• Do przedyskutowania na podobradach Sejmu wysunięty został projekt zmiany treści obowiązującej dotychczas przysięgi wojskowej. Rzecznik PRL - Jerzy Urban stwierdził, że wersja przysięgi będzie zmodyfikowana, ale nie podał szczegółów.

• Polska Agencja Prasowa podała, że został podpalony Dom Pielgrzyma w Rzymie. Pożar ugaszono, straty są zaś niewielkie.

WAŁĘSA: Nie można ignorować społeczeństwa

Lech Wałęsa oświadczył, że niedawny strajk w Stoczni Gdańskiej stanowił ostrzeżenie pod adresem władz PRL, iż nie można ignorować społeczeństwa.

Stwierdzenie to zawarte jest w artykule, który Wałęsa zamieścił w zachodniemieckim tygodniku "Stern". Przewodniczący Solidarności pisze, że strajk stanowił protest klasy robotniczej, oburzonej, jak podkreślił, nieskuteczną polityką monopolu władz. Wałęsa stwierdził, że jak wykazał strajk, kryzys może wybuchnąć w Polsce mimo siły władzy i formacji policji.

Pisze on, że partia komunistyczna pragnie utrzymać swój monopol i że rząd odpowiada na argumenty akcjami policji. Jednak, jak podkreśla, nie można w ten sposób rozwiązać problemów kraju. Wałęsa zwrócił uwagę, że akcja strajkowa była zainicjowana przez najmłodszych robotników, którzy zostali najbardziej dotknięci polskim kryzysem ekonomicznym.

LIST Z MOSKWY

Jacek! Ty k nam siejczas nie przyjeżdżaj!

To już nie to samo, co dziesięć lat temu:

Tu już inni ludzie i inny tu kraj

W dodatku w ramach tego samego systemu!

Jak już pewnie wiesz - nie ma tu co pić.

Wyobrażasz sobie, jak nas wszystkich trzęsie -

Bez znieczulenia - jak tu można żyć?

- Woła każdy zmysł, każdy nerw i mięsień.

Zniknęli ze stolków krewni i druzja,

Więc teraz już nic się tu załatwić nie da.

Mówić wolno wszystko, ale co to da:

Gadanie na trzeźwo, gdy nie ma co sprzedać!

W gazetach nam piszą, jak ze wszystkim źle,

Jakie marnotrawstwo, brud i zacofanie.

Dla nas to nie nowość, o tym każdy wie;

Czemu tak się zachwycają tym Amerykanie?

Ludzie iz zapada - spotykasz co krok,

Gdzie spluniesz - tam zagraniczny korespondent -

Łapie cię za rękaw i płonie mu wzrok,

Gdy pyta o rosyjskie serce i żołądek!

Co im odpowiadać - każdy z grubsza wie.

Paczemu odbierać mu chwilę zachwyty?

Z mieszkaniem i żarciem jest na razie źle,

Lecz za to - historia - wychodzi z niebytu!

Nie pażiwiesz, lecz wiesz, że Stalin był zły

I wszystko już można dziś zwać na niego,

A gdy dusza zatęskni do straconych dni

Możesz o suchym pysku słuchać Wysockiego!

Tak - nie przyjeżdżaj! Prijeżdżaj k ciebie -

Właśnie do urzędu po paszport dziś idę.

Prikaz wypuszczać Żydów rządzi w KGB,

Więc każdy Rosjanin chce być dzisiaj Żydem!

ECHO W TYM TYGODNIU POLECA :

• Na ekrany kin w Toronto w tym tygodniu weszyły m.in.: "Salome's Last Dance" scen. i reż. Ken Russel. Film zrobiony na podstawie jednoaktówki Oscara Wilda z 1893 r. "Salome". W rolach głównych: Glenda Jackson i Stratford Johns. Drugim filmem godnym polecenia jest baśń filmowa "Willow" w reż. Rona Howarda, wg George'a Lucasa. W rolach głównych Val Kilmer, Joanne Whalley, Warwick Davis.

• Teatromanom polecamy "Broadway Bound", trzecią część trylogii autobiograficznej trylogii Neila Simon o Eugene Jerome, który przeżywa okres Depresji w "Brighton Beach Memoirs", drugą wojnę światową w "Biloxi Blues" i oto jego najnowsze dzieło, kiedy już zostaje sławnym pisarzem. Sztukę wystawia Royal Alexandra Theatre od 31 maja do 9 lipca. Tel. 593-42211).

• "Dragons' Trilogy" na deskach Factory Theatre, 125 Bathurst St. tel. 864-9971, będzie grany do 28 maja.

• "Run for Your Wife" to farsa na temat bigamii. Wystawia ją do 31 maja Bayview Playhouse, 1605 Bayview Ave. 481-6191.

• Uwaga, wędkarze! Sezon na psirągi się zaczął! Podajemy miejsca: Glen Haffy, Airport Road, na pld. od Hwy 9 i Mono Mills; Heart Lake, koło Brampton; Albion Hills, Hwy 50, na ptn. od Bolton; Bruce's Mill, Stouffville Road na wschód od Hwy 404; Greenwood, Westney Road, Ajax. Zezwolenie na wędkowanie kupić można w każdym sklepie Canadian Tire. Szczegółowe informacje: tel. 661-6600.

• Wegetariane, i nie tylko, uwaga! 28 i 29 maja odbędzie się specjalny wykład na temat korzyści i zalet potraw bezmięsnych. Wykład połączony będzie z pokazem i degustacją. Harbourofront, York Quay Centre, 235 Queen's Quay W. St. W., tel. 973-3000.

I DZIECIOM:

• Obozy letnie, a właściwie półkolonie organizuje York University, 4700 Keele St., tel. 736-5100. W zajęciach mogą uczestniczyć dzieci od lat 9 do 18. Tematyka poszczególnych grup: komputery, astronomia, prawo, sprawy międzynarodowe. Pierwszy obóz zaczyna się 4 lipca.

• Także na Harbourfront dzieci mogą spędzić pożytecznie i ciekawie wakacje. Tutaj grupy wiekowe są od 3 i pół roku do 18 lat. Tematyka zajęć jest również bardzo zróżnicowana: od komputerów po malowanie. York Quay Centre, 235 Queen's Quay W., tel. 973-4093. Sezon zaczyna się 27 czerwca, a kończy 4 września.

MSZA ŚW. ZA OJCZYZNĘ

Dnia 29 maja, w ostatnią niedzielę miesiąca, o godz. 5:00 po poł. odbędzie się tradycyjna Msza Św. za Ojczyznę, w kościele św. Teresy, Lakeshore Blvd. W., róg 10-tej ulicy (10th Street).

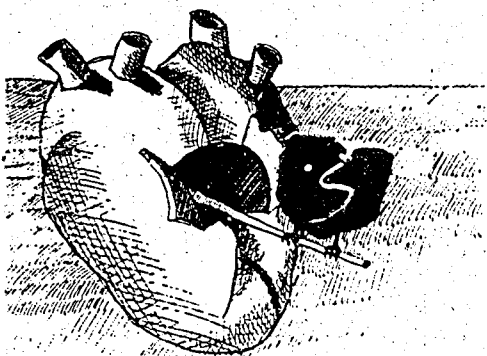
Msza odbędzie się w szczególnej Intencji Matki - Polki.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY
Duchowieństwo Rzymskokatolickie
i Komitet Organizacyjny KPK-
Okręg Toronto

POLSKA

PRZEGLĄD PRASY ZACHODNIEJ

Korespondent "New York Times" wyraża przypuszczenie, że po ostatnich strajkach w Nowej Hucie i w Stoczni Gdańskiej frakcja zmian w kierownictwie partii musi teraz mocniej nalegać na wprowadzenie jakichś konkretnych zmian idących w kierunku demokratyzacji życia publicznego. Pierwszym takim posunięciem miałyby być zarejestrowanie działającego w Warszawie Klubu Myśli Politycznej Gedańskich oraz następnych kilku innych klubów i stowarzyszeń. Rozważa się także reaktywowanie polskiego PEN-Clubu zawieszono po wprowadzeniu stanu wojennego i zarejestrowanie Polskiego Towarzystwa Gospodarczego. Z wyjątkiem PEN-Clubu, jak zwraca uwagę korespondent "New York Timesa", dotyczyłoby to głównie stowarzyszeń opozycyjnych, związanych z Kościołem. Byłby to dowód chęci nawiązania bliższej współpracy z Kościołem i uznania poniekąd decydującej roli jaką władze kościelne, a nawet niektórzy biskupi odegrali w rozładowaniu niedawnych protestów robotniczych. Łączy się to też niewątpliwie ze zbliżającą się wizytą prymasa Polski kardynała Glempa w Moskwie, gdzie weźmie on udział w uroczystościach 1000-lecia chrześcijaństwa na Rusi Kijowskiej. Według źródeł kościelnych wizyta Prymasa w Moskwie da mu okazję przeprowadzenia rozmów z przedstawicielami kierownictwa partii sowieckiej. Stanowiąc to będzie nawiązanie pierwszych, bezpośrednich kontaktów między Kościołem w Polsce, cieszącym się poparciem przytłaczającej większości Polaków a kierownictwem na Kremlu. Zdaniem korespondenta "New York Timesa" te posunięcia zasługują na szczególną uwagę, gdyż wydają się wskazywać, że zarówno partia jak i Kościół, jak i też opozycja w Polsce, starają się wyciągnąć praktyczne wnioski z ostatnich strajków i doprowadzić do zmiany sytuacji politycznej w kraju. Pewien odłam w partii przypisujący sobie tendencje liberalne kolportuje ostatnio wersję, że na najbliższym plenum KC, w pierwszej połowie czerwca, wywierać się będzie duży nacisk na przyspieszenie reform gospodarczych i przyznanie pierwszeństwa inwestycjom obliczonym na produkcję towarów konsumpcyjnych lub przeznaczonych na eksport. Mają się też nasilić żądania konkretnych gestów pojednawczych wobec ugrupowań politycznej opozycji. Zapowiedzi takiego otwarcia politycznego są jednak, jak pisze korespondent "New York Timesa", przyjmowane w kołach opozycji demokratycznej z dużą dozą sceptycyzmu.

STANOWISKO KLUBU POLITYCZNEGO im. LECHA BĘDKOWSKIEGO W GDAŃSKU W OBLICZU AKTUALNEJ SYTUACJI W POLSCE

W skład Klubu im. Lecha Będkowskiego wchodzi dwa środowiska, skupione wokół pism niezależnych: "Przeglądu Politycznego", pisma o orientacji liberalnej, działającego na terenie Gdańska i gdańskiej grupy pisma "Polityka Polska", którego jednym z redaktorów jest Aleksander Hall. Poza tym do klubu należą m.in. architektki Szczepan Baum i Ryszard Gruba, filmowiec Marian Terlecki, adwokat Jacek Taylor i działacze studenci wśród nich przewodniczący Komitetu Strajkowego na Uniwersytecie Gdańskim Paweł Ołowicz. Klub rozpoczął swoją działalność w listopadzie zeszłego roku i kontynuuje ją pomimo tego, że władze zakazały mu działania. Klub zamierza dalej ubiegać się o rejestrację.

Oto oświadczenie:

Zakończenie strajków w Stoczni Gdańskiej, w Nowej Hucie oraz akcji protestacyjnych na wielu wyższych uczelniach nie oznacza zażegnania kryzysu politycznego i społecznego.... Wydarzenia ostatnich tygodni jeszcze raz dobitnie potwierdziły, że upór władzy nadal utrzymuje jedno z głównych założeń jej pogrudniowej polityki: odmowy dialogu z ujawniającymi się siłami społecznymi, nieuznawanie prawa pluralistycznego społeczeństwa do organizowania się w różnorodne stowarzyszenia i organizacje, wyrażające jego interesy i aspiracje. Nadal nie ma instytucjonalnych mechanizmów godzenia interesów różnych grup społeczeństwa i władzy ani mechanizmów rozwiązywania konfliktów społecznych.

Utrzymywanie tej anachronicznej sytuacji nie odpowiada stanowi społecznej świadomości i niesie potencjalnie wielkie zagrożenia dla narodu i państwa.

Każdy konflikt społeczny w tych warunkach może bowiem przerodzić się w niekontrolowaną konfrontację w skali całego państwa. Rządzący daliby dowód krótkowzroczności zadowalając się chwilowym rozładowaniem kryzysowej sytuacji.

ONYSZKIEWICZ skazany na 200 godzin pracy społecznej

W Gdańsku i w Warszawie odbyły się rozprawy w sprawach Janusza Onyszkiewicza, Bogdana Lisa i Czesława Nowaka. W Warszawie sąd nałożył na rzecznika Solidarności Janusza Onyszkiewicza obowiązek przepracowania 200 godzin na cele społeczne. Onyszkiewicz został ukarany wcześniej przez kolegium 6 tygodniami aresztu za, jak to określono, rozpowszechnianie fałszywych informacji. Rzecznik Solidarności powiedział w sądzie, że mówił jedynie prawdę o użyciu przemocy przez siły bezpieczeństwa wobec uczestników akcji protestacyjnych podczas obchodów święta 1 maja. Działacz Solidarności Jan Walc zeznał przed sądem, że był bity. Przewodniczący zespołu sędziowskiego nie dał wiary wyjaśnieniom Walca, ponieważ nie przedstawił on świadectwa lekarskiego. Zwolennicy Solidarności opuścili salę rozpraw na znak protestu przeciwko odmowie wysłuchania 7 świadków obrony.

Jest jeszcze czas na zmianę mniej krytyczną, na bardziej realistyczną, uwzględniającą stan społecznej świadomości i rzeczywistego interesu państwa polskiego.

Przebieg ostatnich wydarzeń stanowić powinien także ważne doświadczenie dla wszystkich ugrupowań i środowisk opozycji politycznej. Sądźmy, że jedną z głównych przyczyn dla których ogół społeczeństwa, sympatyzując z ruchem protestu, nie zajął w tej sprawie czynnego udziału, była niepewność politycznej perspektywy, brak czytelnej wizji jak ma wyglądać Polska po przesileniu. Postulaty sformułowane w Stoczni Gdańskiej takiej odpowiedzi dać nie mogły.

Za najważniejsze zadanie niezależnych środowisk opiniotwórczych uważamy pogłębienie akcji programowej i objęcie nią możliwie jak najszerszych kręgów społeczeństwa.

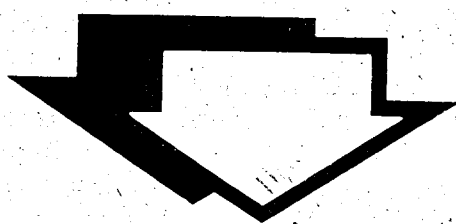
Próbą takiego działania było sformułowanie przez nasz klub, w oświadczeniu z dnia 3 maja 1988 roku, celów, naszym zdaniem najistotniejszych w obecnym czasie.

W zakresie spraw ustrojowych postulujemy: po pierwsze, pluralizm związkowy oraz prawo do swobodnego zrzeszania się; po drugie, przywrócenie samorządu zakładowego stopnia podstawowego wraz z powszechnym i wolnym prawem wyborczym do jego organów; po trzecie, ustanowienie zasady, że ratyfikowana przez PRL umowa międzynarodowa obowiązuje w wewnętrznym porządku prawnym na równi z umową zwykłą, po czwarte, urealnienie zasady niezawisłości sędziowskiej.

W kwestiach ekonomicznych uważamy za konieczne: po pierwsze, wycofanie się administracji partyjno-państwowej z bezpośredniego zarządzania gospodarką i oparcie jej funkcjonowania na mechanizmie rynkowym; po drugie, równouprawnienie wszystkich sektorów gospodarczych; po trzecie, osiągnięcie pełnej samodzielności przedsiębiorstw i odpowiedzialności za wyniki produkcyjne.

Jesteśmy przekonani, że realizacja tych celów leży w granicach możliwości przy konsekwentnym nacisku społecznym.

Gdańsk, 18 maja, 1988 roku
Gdański KLUB POLITYCZNY
im. LECHA BĘDKOWSKIEGO

STOMMA: pluralizm w Polsce jest czymś niezbędnie potrzebnym

Wybitny działacz katolicki Stanisław Stomma powiedział, że pluralizm w Polsce jest czymś niezbędnie potrzebnym i że rząd zdaje sobie z tego sprawę, ale jest bardzo ostrożny. Robi też mało, a jeśli już coś zrobi to za późno. Stanisław Stomma, który jest doradcą kardynała Glempa i przewodniczącym Klubu Gedania dodał także, że zapowiedziana przez władze rejestracja tego klubu myśli politycznej byłaby ważnym posunięciem, ale z drugiej strony tylko jednym z małych kroków we właściwym kierunku. Stanisław Stomma oświadczył też, że nie wyklucza możliwości stopniowego przekształcenia klubów politycznych i stowarzyszeń w ugrupowania polityczne, ale jak powiedział w obecnej chwili przy braku pluralizmu państwa jest to bardzo mało prawdopodobne.

TRZY TYGODNIE ARESZTU W GDAŃSKU DLA LISA I NOWAKA

Sąd Rejonowy w Gdańsku wymierzył kary trzech tygodni aresztu działaczom Solidarności Bogdanowi Lisowi i Czesławowi Nowakowi. Uprzednio obaj zostali

skazani przez kolegium d/s wykroczeń na kary po trzy miesiące aresztu. Na rozprawie w Gdańsku obecny był Lech Wałęsa.

IMAGES/FILE PHOTO

O CO SIĘ POLSKA BIŁA ?

W 1988 roku wprowadzono w Polsce rozłożony, jak to się zwykle mówi, na etapy wzrost cen.

Objął on połowę ogólnej wartości artykułów i usług.

1 lutego - wzrosły ceny podstawowych artykułów żywnościowych, średnio o **40%**, podwyższono opłaty pocztowe średnio o 50%, telekomunikacyjne średnio o 45%. Cena benzyny wzrosła średnio o 60%, oleju napędowego o 100%. Podrożały bilety PKP i PKS, podobnie jak czynniki w lokalach - średnio o 50%.

W lutym podrożała też wódka i napoje spirytusowe oraz wyroby tytoniowe - średnio o 40%.

1 marca - podwyższono opłaty za przedszkola i żłobki przy zmianie systemu obliczania opłat.

Opłata wynosi 20% dochodu, przypadającego na 1 członka rodziny.

1 kwietnia. A kuku. Wzrosły ceny węgla opałowego o 200%, gazu i energii elektrycznej, a także opłaty za ciepłą wodę i ogrzewanie - o 100%.

W okolicach **1 maja** dało się na dobre odczuć ciężar z sumowania się tych wszystkich podwyżek w miastach. Rolnik też nie miał wielkich powodów do radości. Wprawdzie wzrosły ceny skupu produktów rolnych (patrz tabela), ale podskoczyły zarazem ceny zaopatrzenia maszyn, urządzeń i innych środków produkcji rolniczej.

Renciści, którzy i tak obywają się smakiem, podejrzliwie patrzą na podwyżki pielęgnacyjne o 3090 złotych. Kto za taką sumę wynajmie np. dla obłożnie chorego pielęgniarke? Na szczęście podniesiono im limit zarobków ze 192 tysięcy rocznie do 360 tysięcy rocznie. Oczywiście dotyczy to nie emerytów ubogich, słabo kwalifikowanych, którzy nawet o zarobkach 150 tysięcy marzyć nie mogą, lecz ludzi na stanowiskach o twórczych czy wolnych zawodach. Wiadomo, że duża liczba tych osób związanych jest bezpośrednio lub pośrednio z rzędem.

Podwyższono zasiłek rodzinny z 2500 do 7500 złotych. Zważywszy, że w ostatnich latach średnia wielkość polskich rodzin wzrosła, nadal zasiłek ten wydaje się nie wystarczający.

Potem wymienia się tzw. "działania osłonowe". Otóż przypomnijmy, że przedsiębiorstwa, "których wyniki gospodarowania będą lepsze" (?) mają wypłacać (z budżetu państwa) pensje swym pracownikom o 6000 złotych na osobę miesięcznie wyższe. Wiadomo, że przy nieprecyzyjnym określeniu polepszenia wyników gospodarowania podwyżki te stały się po 2 miesiącach działania "reformy" obietnicami cacankami.

Ponadto trudno uwierzyć, że jest możliwa poprawa gospodarowania w niesamodzielnych, wciąż zależnych od centralnego planowania i rozdzielni zakładowych.

Podniesiono też i widać tu jak na dłoni jaka grupa zyskuje na tym najbardziej; diety służbowe (za

dzieci 400 zł). (Policzmy - skoro 400 zł dziennie to 12 tysięcy miesięcznie).

Podniesiono też ryczałty za noclegi - 250 zł w Warszawie i 220 w innych miejscowościach. Poszły w górę dodatki za rozłąkę do 400 zł i ryczałty dojazdowe.

Podniesiono stawki wyżywienia na obozach i koloniach,

dodatki na dzieci chore, otrzymujące zwiększone kartki żywnościowe.

Do stypendium z kolei będzie miał prawo student, u którego na głowę w rodzinie przypada nie, jak dotąd, 10 tysięcy zł., a 14 tysięcy. Tabele nie mówią o podniesieniu stypendiów studenckich, a tylko uczniowskich - o 1000 zł. Podniesiono też

wysokość alimentów.

Jak widać z prostej kalkulacji cokolwiek nie pokombinowałby Polak w 1988 roku, jego realne dochody spadają od 30% do 50% (w zależności od sytuacji rodzinnej). Szansa na poprawę bytu rodziny jest w tym roku żadna.

Czy można się dziwić, że maj 1988 przyniósł kolejną falę strajków.

Podwyżki w 1988 r.

Ceny niektórych artykułów i usług

nazwa	jednostka miary	dotychczasowa cena detaliczna w zł	procent wzrostu ceny w dniu podwyżki	kwota podwyżki w zł	nowa cena detaliczna w zł
mleko niehomogenizowane o zawartości 2 proc. tłuszczu	1 litr	14,—	35,7	5,—	19,—
mleko niehomogenizowane o zawartości 3,2 proc. tłuszczu	1 litr	26,—	48,2	12,—	38,—
mleko pełne w proszku dla niemowląt	0,5 kg	106,—	41,5	44,—	150,—
masło					
— „ekstra”					
— świeże	0,25 kg	170,—	35,3	60,—	230,—
— „ekstra”					
— chłodnicze	0,25 kg	145,—	34,5	50,—	195,—
— „stołowe”					
— śmietankowe	0,25 kg	135,—	37,0	50,—	185,—
sery twarogowe					
— tłusty	1 kg	100,—	50,0	50,—	150,—
— chudy	1 kg	60,—	50,0	30,—	90,—
sery twarde					
— gouda	1 kg	300,—	50,0	150,—	450,—
— salami	1 kg	272,—	39,7	103,—	380,—
margaryny					
— mleczna	0,25 kg	27,—	48,1	13,—	40,—
— masło roślinne	0,25 kg	55,—	36,4	20,—	75,—
oleje roślinne					
— rzepakowy	0,5 litra	70,—	42,9	30,—	100,—
— „uniwersalny”					
— sojowy	0,5 litra	105,—	38,1	40,—	145,—
— słonina	1 kg	200,—	20,0	40,—	240,—
smalec wieprzowy paczkowany	0,25 kg	35,—	20,0	11,—	66,—
chleb					
— zwykły	0,8 kg	32,—	43,8	14,—	46,—
— pultuski	0,5 kg	28,—	35,7	10,—	38,—
— żytni razowy	1 kg	41,—	39,0	16,—	57,—
mąka					
— wrocławska	1 kg	50,—	40,0	20,—	70,—
— poznańska	1 kg	53,—	39,6	21,—	74,—
— kasza manna	0,5 kg	34,—	38,2	13,—	47,—
płatki owsiane					
— zwykłe	0,5 kg	32,—	43,8	14,—	46,—
— cukier	1 kg	110,—	50,0	55,—	165,—
mięso wieprzowe					
— boczek	1 kg	154,—	39,0	60,—	214,—
— schab	1 kg	640,—	39,1	250,—	890,—
— łopatką	1 kg	380,—	39,3	150,—	530,—
mięso wołowe					
— bez kości	1 kg	404,—	38,6	156,—	560,—
— z kością	1 kg	286,—	39,9	114,—	400,—
— kureczka	1 kg	244,—	39,3	96,—	340,—
kiełbasa					
— parówkowa	1 kg	182,—	39,6	72,—	254,—
— z wykałkami	1 kg	286,—	39,9	114,—	400,—
— podlaska	1 kg	493,—	38,6	192,—	690,—
szynka wieprzowa gotowana	1 kg	1060,—	41,5	440,—	1500,—
herbata					
— „popularna”	100 g	50,—	40	20,—	70,—
wyroby spirytusowe					
— wódka czysta 40 proc.	0,5 l	950,—	51,6	490,—	1440,—
— specjal baltic vodka 40 proc.	0,5 l	1020,—	47,1	480,—	1500,—
— polish cherry 25 proc.	0,5 l	870,—	35,6	310,—	1180,—
— advocat 25 proc.	0,5 l	870,—	32,2	280,—	1150,—
papierosy					
— „popularne”	20 szt.	27,—	40,7	11,—	38,—
— „klubowe”	20 szt.	42,—	42,9	18,—	60,—
— „carmen”	20 szt.	110,—	36,4	40,—	150,—
paliwa płynne:					
— etylina 86	1 litr	70,—	57,1	40,—	110,—
— etylina 94	1 litr	75,—	60,0	45,—	120,—
— olej napędowy	1 litr	50,—	100,0	50,—	100,—

czynsz kwaterunkowy w mieszkaniu o pełnym wyposażeniu

1 m kw. powierzchni użytkowej mieszkania	22,—	50,0	11,—	33,—
--	------	------	------	------

bilet normalny, II klasy na odległość 200 km w pociągu

1 szt.	296,—	50,0	143,—	444,—
--------	-------	------	-------	-------

bilet autobusowy na odległość 40 km

1 szt.	80,—	50,0	40,—	120,—
--------	------	------	------	-------

list zwykły miejscowy

1 szt.	10,—	50,0	5,—	15,—
--------	------	------	-----	------

list zamiejscowy

1 szt.	15,—	33,3	5,—	20,—
--------	------	------	-----	------

usługi telekomunikacyjne

|--|--|--|--|--|

— rozmowa miejscowa z aparatu domowego

	4,—	50,0	2,—	6,—
--	-----	------	-----	-----

— rozmowa miejscowa z aparatu wrzutowego (automat)

	5,—	0	0	5,—
--	-----	---	---	-----

węgiel kamienny gruby

1 gatunek 1 tona	3000,—	200,0	10000,—	15000,—
------------------	--------	-------	---------	---------

gaz ziemny przewodowy

1 m³	5,—	100,0	5,—	10,—
------	-----	-------	-----	------

wysokociśnieniowy

1 kWh	3,20	100,0	3,20	6,40
-------	------	-------	------	------

energia elektryczna

1 m kw. powierzchni użytkowej mieszkania	12,—	100,0	12,—	24,—
--	------	-------	------	------

ciepła woda

	4,50	100,0	4,50	9,—
--	------	-------	------	-----

ŚRODKI DO PRODUKCJI ROLNEJ

ciągnik				
— ursus C-330M	1 szt.	985000,—	46,2	455000,—
— ursus C-3603P	1 szt.	1475000,—	28,8	425000,—

nawozy sztuczne

— saletra amonowa				
34 proc. N				
— luzem	100 kg	1400,—	89,3	1250,—

— mocznik nawozowy

46 proc. N				
— luzem	100 kg	2100,—	90,5	1900,—

— pasze przemysłowe

— mieszanki dla tuczników				
„T-1” luzem	100 kg	2700,—	70,4	1900,—

— „T-1” luzem

--	--	--	--	--

CENY SKUPU PRODUKTÓW ROLNICZYCH

zboża	(średnia cena placona dotychczas)			
— żyto	1 q	2400,—	50,0	1200,—
— pszenica	1 q	3100,—	48,4	1500,—
— jęczmień	1 q	2900,—	41,4	1200,—
— owies	1 q	2400,—	41,7	1000,—
— pszenżyto	1 q	3000,—	46,7	1400,—
— rzepak	1 q	5500,—	41,8	2300,—
— buraki cukrowe	1 q	620,—	43,5	270,—
— żywiec				
— wieprzowy	1 kg	213,70	53,3	115,—
— wołowy	1 kg	182,20	50,5	92,—
— cielęcy	1 kg	183,00	50,3	92,—
— drobiowy	1 kg	187,25	52,7	98,75
— mleko	1 litr	34,00	56,5	19,22

Ponadto:

◆ Wprowadzona zostanie sprzedaż benzyny po cenach komercyjnych. W związku z tym przewiduje się likwidację zezwoleń na dodatkowe tankowanie.

◆ Planowane jest także — dla zwiększenia racjonalności w gospodarowaniu energią elektryczną — wprowadzenie różnych poziomów cen w zależności od wielkości jej zużycia przez poszczególnych odbiorców.

5. Podjęte obecnie decyzje wyczerpują przewidziane w centralnym planie rocznym na 1988 rok podwyżki cen urzędowych. Zgodnie z ustawą o cenach, urzędowe ceny detaliczne są cenami maksymalnymi.

6. W odniesieniu do tych artykułów i usług, które nie są objęte cenami urzędowymi, a mają istotne znaczenie dla budżetów rodzinnych — będą stosowane w niezbędnym zakresie następujące instrumenty hamujące nadmierny i niezasadny wzrost ich cen:

- zakazy podwyższania cen,
- pułapy maksymalnego wzrostu cen,
- obowiązki informowania izb skarbowych o zamierzonych podwyżkach cen,
- umowy ministra finansów z przedsiębiorstwami, określające strukturę produkcji i zasady ustalania cen.

Ceny umowne obejmują ponad połowę artykułów i usług. Ich wysokość jest wynikiem negocjacji między handlem a producentem, nabywcą a sprzedawcą.

Wzrost cen umownych powinien być utrzymany w granicach:

- artykuły spożywcze średnio o ok. 25 proc.;
- artykuły nieżywnościowe średnio o ok. 30 proc.;
- usługi średnio o ok. 40 proc.

Moskwa: Sezon ogórkowy

Zdjęcie: ANDRZEJA STAWICKIEGO

NA WSCHODZIE BEZ ZMIAN

LECH JAN JAMKA

SPECJALNIE DLA ECHA

W Kraju Rad rozpoczęła się pierestrojka. Jednym spędza sen z oczu, inni, natomiast, liczą na kolejną okazję wywindowania się w górę i zajęcia miejsca tych, którzy dziś muszą odejść, podporządkowując się stałym, określonym prawom i tradycjom tego ustroju i w tym kraju. Obecni karierowicze kiedyś też ustąpią miejsca w ramach następnej przebudowy, ale, póki co, korzysta się pośpiesznie z tego, co przynosi teraźniejszość, nie myśląc co będzie później i w jaki sposób nastąpi. W tym kraju lepiej jest nie myśleć o przyszłości, stąd ludzie sowieccy, pochylając się wieczorami nad szklanką wódki, żyją tylko dniem dzisiejszym. Myślenie jest tu niekiedy niebezpieczne i ryzykowne. Od tego są odpowiednie organa, urzędy i ludzie. Owszem, kiedy nastąpi pierestrojka, są też i momenty, że Rosjaninowi pozwala się trochę rozmawiać, kojarzyć, mówić od siebie, ale tylko tak, jak odgórnie zaplanowano - nie za dużo i nie za mądrze. Przy okazji kolejnej przebudowy społeczno-politycznej w ZSSR wychodzą na światło dzienne różne afery związane z korupcją, z przestępstwami gospodarczymi. Powstaje pytanie - czy wszystkie sprawy tego rodzaju będą ujawnione? Wydaje się, że to, co podaje się do ogólnej wiadomości, jest jednak umiejętnie okrojone z pewnych szczegółów, o których, mimo pierestrojkowej pogody, świat nie powinien się jednak nigdy dowiedzieć.

- "Prasa stała się bliska ludziom" - mówi Witali Andrjanow, dziennikarz z Socjalistycznej Industrii - "Od czasu, kiedy opublikowaliśmy artykuł o aferze w Ministerstwie Metali Kolorowych, gazeta nasza jest dosłownie rozrywana przez ludzi". O tym, że przy okazji rozliczono się z byłymi breżniewowcami, których było w tym resorcie немало, Andrjanow nie wspomina ani słowem. Faktem jest niezbitym, że zakres machinacji dokonywanych przez urzędników wykraczał już poza wszelkie granice

przyswoitości (oczywiście, tej złodziejskiej). Za udzielanie koncesji na poszukiwanie złota w wyrobiskach już wyeksploatowanych dla osób prywatnych, pobierano odpowiednio wysokie opłaty. Do tego dochodziły osobno łapówki za udostępnienie do użytku państwowego sprzętu. Interes kwitł i rozwijał się latami za wiedzą i poparciem miejscowych władz partyjnych, które uzyskiwaną prowizję przekazywały w pewnej części wyżej, dla kolejnych funkcjonariuszy urzędów w Moskwie. Zmierzchery Breżniewa pociągnął za sobą normalne w tym kraju reperkusje. Następcy chyba też za długo nie wytrzymają w swej uczciwości. Kwestia tylko odczekania, przeczekania kolejnego prania brudów i sumień. O tym wszyscy w ZSSR wiedzą, choć głośno się nie mówi nawet przy wieczornej butelce bimbru.

Inny dziennikarz, Władimir Kostrow, zastępca redaktora naczelnego miesięcznika "Nowy Mir" zauważa, że jego pismo już dużo wcześniej umieszczało odważne i krytyczne utwory literackie, co miało uzyskać aprobatę nawet najwyższych władz. Z kolei, Nikołaj Szmielow w artykule "Zaliczki i długi" ośmielił się otwarcie zakwestionować prawa rządzące sowiecką gospodarką i ekonomią. Witalij Gałuszkin z "Sowieckiej Kultury" zaatakował tych, którzy są niechętni pierestrojce i blokują wszelkie jej zamierzenia.

Publicysta, Iwan Żukow - "Dziś już nie ma prasy spokojnej, łagodnej. Zamieszanie i krytyka były konieczne, żeby oderwać się od schematów i łatwizny". Dziennikarka z tygodnika "Leningradzkij Rabocizj" wpada na trop afery w aptece, gdzie nielegalnie za duże pieniądze rozprawiano leki na czarnym rynku. Sensacja goni za sensacją, a dziennikarze zachłystują się głośnością, płynąc po wzburzonej fali czasu. Zaś, redaktor naczelny tejże gazety, Georgij Pankow stwierdza, że GŁAWLIT

(cenzura) już nie istnieje, że należy to już do przeszłości. Nic więc dziwnego, że prasa zachodnioeuropejska, opierając się na przytoczonych tu wypowiedziach sowieckich dziennikarzy, wpadła w stan ekstazy i zachwyty nad tym, co się dzieje w atmosferze radzieckiej propagandy publicznej. O to właśnie chodziło specjalistom, którzy zaplanowali w ZSSR nowy spektakl. Trzeba przyznać, że jest to sprytnie i z inteligentnym wyrachowaniem przeprowadzane. Wytrwały jednak sowietolog chyba nigdy nie uwierzy, że w tym systemie została zniesiona cenzura prasy, publikacji czy literatury. Nikt też nie zauważył, że w ZSSR wytworzyła się identyczna sytuacja jaka panowała w Polsce w latach osiemdziesiątych do czasu wprowadzenia stanu wojennego. Złota wolność słowa, wypowiedzi, krytyki, trwała do ściśle określonego momentu, prawdopodobnie już dużo wcześniej zaplanowanego czasowo. Dziś, czytając Trybunę Ludu, czy Rzeczpospolitą, odnosi się wrażenie jakby absolutnie nigdy nic w Polsce się nie działo. Te same hasła, frazesy, opisy akcji społecznych, wypowiedzi ludzi pracy itp. Cenzura, na przekór zaleceniom Marksa, wróciła w domowe pielesza ingerując we wszystkie tematach, które są władzy niewygodne i żenujące. A przecież Marks już dużo wcześniej twierdził, że stosowanie cenzury nie dopuszcza do głosu opinii zdrowych, rozsądnych, których znaczenie jest nieporównywalnie większe niż bałwochwalcze, pełne uniżoności i pustych treści doniesienia prasy zgadzającej się z każdym posunięciem rządu i partii. Twórca Kapitału chyba przewróciłby się w grobie, gdyby dowiedział się, iż dzisiejsza cenzura komunistyczna również i jego samego nie oszczędza, bezlitośnie skreślając pewne skojarzenia, zalecenia. Wracając do wypowiedzi sowieckich dziennikarzy, odnosi się, mimo wszystko, wrażenie, że są one jednak odpowiednio wysterylizowane przez partyjnych treserów, mimo iż są artystycznie ubrane w pozory szczerości

i otwartości. "Ogary poszły w las" - ale jedno gwizdnięcie i wróć do nogi, skomląc, merdając ogonami. Tak właśnie działo się do niedawna jeszcze w PRL z dziennikarzami pokroju Passenta i jemu podobnych. Pateczkę przejęli kolejni zawodnicy. Jak długo będzie trwała jeszcze ta sztafeta, nie wiadomo. W każdym razie jest pewne, że koniec nastąpi i wszystko w ZSSR wróci do normalnego toku. Reguły gry pozostały niezmienione. Pod maską przebudowy przebiegają porachunki ze zwolennikami Breżniewa, którym niechętnie opuszcza się uprzywilejowane, wysokie stanowiska. Kształtuje się nowa kadra, która z czasem, od powierzchownych ideałów pierestrojki przejdzie ponownie w orbitę korupcji, złodziejstwa i kombinatorstwa, co jest nieodłącznym elementem komunistycznej rzeczywistości i jego dziejową koniecznością. Zbliżający się krach gospodarczy w ZSSR jest również jednym z czynników, które wpłynęły na decyzję opracowania planu odnowy i przebudowy. W nowo ukształtowanej sytuacji, w ogólnym chaosie i pseudodemokratycznym zamieszaniu nietrudno będzie wynaleźć tzw. kozłów ofiarnych, aby na nich zrzucić odpowiedzialność za złe planowanie i gospodarowanie.

Potem, z wolna, impreza będzie się zbliżać ku końcowi. Wygasną reflektory, zabrzmią ostatnie oklaski i publiczność rozejdzie się spokojnie do swych domów. W teatrze rozpoczną się próby do kolejnego nowego spektaklu. Dziś na ulicy w Murmańsku zachodnia dziennikarka może swobodnie nagrać rozmowę z klientami w warzywnym sklepie i nikt nie wezwie milicji. Czy jednak dziennikarz usłyszy coś nowego, interesującego od przygodnie spotkanych ludzi? Chyba nie, najwyżej kilka sloganów przyswojonych z prasy, telewizji. Rosjanin wie co mówić niezależnie od tego kto jest na górze. W Polsce, w legnickiej restauracji pijany radziecki oficer trzeźwiał momentalnie, kiedy Polacy używali sobie, opowiadając pieprzne docipy polityczne. Oficer wychodził do toalety i już nie wracał do stolika, pośpiesznie opuszczając lokal. Strach i nieufność są u Rosjanina w dzisiejszych czasach zakodowane na stałe w genach. Dziennikarz z PRL, przebywając w Kijowie, zanotował w notesie, że w sklepach radzieckich pęta kielbasy, opakowane w śniadaniowy papier, leżą na półkach i czekają na klientów. Takie brednie podał Ryszard Malik w jednej z poczytnych tygodniowych gazet w Polsce. Do tego oczywiście ukazał się radosny komentarz innego dziennikarza z tejże gazety o wynikach pierestrojki w ZSSR. Na ulicach miast sowieckich pojawiły się grupy młodzieży ubrane na

Dokończenie na str. 11

"Za punkt odniesienia przyjmuje polski interes narodowy i katolicyzm..."

Z Antonim Macierewiczem rozmawia Aleksander Wołyński

A.W.: Chciałbym, by powiedział Pan parę słów o emigracji. Po pierwsze: czy w ogóle jest pożądana: polityczna i ekonomiczna, po drugie - Jak Pan widzi relację pomiędzy krajem a emigracją, kierunki działania emigracji i formy oddziaływania na kraj?

A.M.: Zazdrość bierze, gdy się patrzy na dzisiejszą emigrację i porównuje z tą XIX-wieczną. Oni przecież też dopiero na emigracji bogacili się, zdobywali pozycję społeczną, ale jak się wydaje w olbrzymiej swojej większości nigdy nie zapominali, żeby wykorzystać ją później dla kraju. Gdy się patrzy na dzisiejszą emigrację, to widać jak daleką drogę od tego czasu przeszliśmy. I jeśli już ktoś uznał, że musi emigrować, to dobrze by było, gdyby o tamtym wzorze pamiętał. I byłoby dobrze, gdyby nasza emigracja naśladowała grupy etniczne innych krajów próbując tworzyć lobby wpływające zwłaszcza na te ośrodki państwowe, które odgrywają w dzisiejszym świecie dużą rolę - czyli przede wszystkim USA. Nie znam warunków amerykańskich, ale wydaje mi się, że oddziaływanie organizacji polonijnych jest jedynie umiarkowanie skuteczne i umiarkowanie silne. Wydaje się, że organizacje polonijne - głównie myślę o Kongresie - są raczej organizacjami amerykańskimi niż lobby polskim, organizacjami, w których interesy polityki amerykańskiej są istotniejsze niż lobby polskiego. Jest tak dziwnie, że na emigracji nie ma w istocie takich ośrodków politycznych, które by próbowały formułować politykę polską i próbować oddziaływać na te wielkie podmioty polityczne z punktu widzenia polityki polskiej, w ścisłym związku z krajem. A jeśli takowe są, to w nurcie myśli lewicowej. A ponieważ ten nurt z kolei bardzo silnie podkreśla swoje zakorzenienie w odniesieniach międzynarodowych, to istnieje otwarty problem, kto jest czyją funkcją.

Nie ma natomiast za granicą takiego ośrodka, który by jako punkt odniesienia swojego zainteresowania i swojego działania przyjął interes Polski.

A.W.: Chciałbym zapytać o spuściznę Narodowej Demokracji - co jest ważne i inspirujące dzisiaj? A także skąd niechęć u wielu do racjonalnej oceny i wykorzystania doświadczeń ND?

A.M.: Skąd niechęć, to przyznam się szczerze, byłoby chyba lepiej gdyby się Pan zapytał tych, którzy taką niechęć manifestują, bowiem w innym wypadku, w sposób uprawniony, będzie mnie można oskarżyć o pomówienie.

Mam olbrzymi szacunek dla dorobku myśli narodowej. Sądzę, że w najbardziej wartościowy okres swojego rozwoju weszła ona dopiero pod koniec lat 30...

A.W.: Sensacyjna teza.... Najczęściej słyszy się tezę wręcz odwrotną: że do 1905 roku jest ona jeszcze "do połknięcia"....

A.M.: Wtedy ludzie wywodzący się z obozu narodowego zaczęli w większym stopniu nawiązywać do katolickiej nauki społecznej i dopiero wtedy zaczęła się kształtować pewna synteza, czy też to, co ja chciałbym nazwać prawdziwą polską myślą narodowo-niepodległościową. Nie jest bowiem rzeczą wydumaną i nieprawdziwą, że istniał faktyczny konflikt między filozofią myśli narodowej a etyką chrześcijańską. Ten konflikt był stopniowo przezwyciężany, a relacjonuje tę rewolucję Dmowski w pracy "Kościół, Naród, Państwo". Jest to pewna droga otwierająca nową fazę.

Co jest najbardziej wartościowe w myśli narodowej?

Oczywiście, przywrócenie miejsca wspólnoty narodowej jako punktu odniesienia dla polityki praktycznej. Co największym

W 31 numerze na 1 stronie, w dziale "Twarze opozycji" zamieściliśmy zdjęcie Antoniego Macierewicza. Ostatnio nie jest to nazwisko często spotykane w komunikatach krajowych. Może dlatego że Macierewicz reprezentuje bardziej intelektualny niż organizacyjny kierunek w opozycji i tę jego nielewicową, lecz pravicowo-katolicką frakcję. Macierewicz był jednym z założycieli KOR i sygnatariuszem jego Apelu do Społeczeństwa i oświadczeń z 1976 roku, a także listu otwartego do Sejmu.

Mimo iż gros naszych Czytelników stanowi nowa emigracja, która z uwagą śledzi sytuację w kraju nie zna ona nie tylko twarzy, ale i działań i poglądów prezentowanych przez nas postaci. Postaramy się może uzupełnić tę lukę. Wywiad z Macierewiczem zaczerpnęliśmy z podziemnego "Nurtu" - biuletynu Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Tekst jego łączy dwa wywiady przeprowadzone przez Aleksandra Wołyńskiego.

niewątpliwie. I miał, wydaje się, przez całe życie - w tej sprawie do końca był świadom. Ale to ma też pewne konsekwencje negatywne w postaci pewnego inobilizmu politycznego, pewnej mniejszej ofensywności politycznej, w rezygnowaniu z forsowania własnego zdania. To są te dwie twarze. Jeśli jest taka alternatywa, to niewątpliwie zyski przewyższają straty. Z myślą narodową można też częściowo wiązać odbudowę polskiego etosu cywilizacyjnego i budowę naszych własnych postaw cywilizacyjnych i kulturowych, nie będących jedynie kopiowaniem trendów z Zachodu, czy Wschodu (F. Koneczny), choć niewątpliwie bardziej tę sprawę podkreślali myśliciele konserwatywni, jak np. Zdziechowski.

Nie mówię tak dlatego, ażeby być zwolennikiem autarkii intelektualnej, cywilizacyjnej, zamknięcia się, ksenofobii. Nie w tym rzecz....

A.W.: Zastrzeżenie na użytek kawiarni....

A.M.: Nie, zastrzeżenie autentyczne. Taka postawa jest możliwa - w ogóle, choć nie jest tak, żebym taką groźbę dostrzegał dziś w Polsce. Raczej jest sytuacja odwrotna. Raczej problem polega na służebności, na nawiązywaniu do mód. Za to szczególnie bym podkreślał rolę Zdziechowskiego - właśnie w odbudowie, odszukiwaniu, kształtowaniu własnych cywilizacyjnych postaw....

A.W.: ... o cywilizacji polskiej pisał Koneczny.

A.M.: Zgoda. Drugą osobą, która ma tu wielkie zasługi jest Koneczny. Był on bliżej związany ze Stronnictwem Narodowym niż Zdziechowski, dla którego SN było jednak zbyt "masowe", "populistyczne". Pozycja Stronnictwa Narodowego niewątpliwie była efektem takiej sytuacji, w której postanowiono zaktywizować masy i je spolityzować, ponieważ wyczerpywały się jakby dotychczasowe siły polskie, ponieważ otaczająca nas rzeczywistość przygniatała Polaków i dotychczasowe siły, jakimi Polacy w działaniach polityczno-powstańczych dysponowali, były zbyt słabe. To dobrze widać w tekście Popławskiego o dwóch cywilizacjach. To całe "pójście w lud" w Stronnictwie Narodowym jest instrumentalne wobec problemu niepodległości, wobec problemu zdobycia mas dla aktywnej działalności. I ten element w etosie SN był - i był niewątpliwie silny.

A.W.: Stronnictwo było dosyć szerokie, masowe...

A.M.: No właśnie po to, aby objąć tą myślą jak największą liczbę ludzi, żeby ich spolityzować, żeby uczynić z tego jak największą siłę. Polityka nie jest najważniejszą rzeczą w życiu człowieka. A losy polskie sprawiły, iż stała się najważniejsza. To jest niebezpieczeństwo, nazwijmy filozoficzno-egzystencjalne, o którym się nie pamięta.

A.W.: W programach bardzo wielu grup politycznych, pism, środowisk istnieje obecnie taki trend, można powiedzieć moda na deklarowanie nienaruszalności obecnej granicy wschodniej Polski, granicy która powstała w wyniku Jalt, i twierdzenie, że w imię dobrosąsiedzkich stosunków z narodami ościennymi nie należy tej granicy w przyszłości rewidować. Czy uważa Pan, że jest rzeczą mądrą politycznie, skuteczną, efektywną - podnoszenie tej sprawy w tej chwili, niepozostawienie sobie manewru na przyszłość. Nie rozstrzygam w tej chwili, czy do takich zmian rzeczywiście dojdzie, po - mijam tu kwestię, że w wielu miejscach nad samą granicą w tej chwili jeszcze "mniej-jeszcze" polska jest większością. Pomijam to, chodzi mi o kwestię czysto polityczną.

A.W.: Kułakowskiego...

A.M.: Tak, tak....

A.W.: To jest pseudonim pracownika Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego, zmarłego już zresztą, Józefa Zielińskiego.

A.M.: Otóż to jest imponujące oczywiście - zrozumienie nadrzędności interesu państwowego w tak dramatycznie trudnej sytuacji. Są takie sytuacje, w których nie wolno podejmować, no... wojny domowej, zamieszek, w której nie wolno przechwycić władzy, jak się nie ma pewności, że będzie się ją sprawowało z większym pożytkiem niż ci, którzy ją dotąd sprawują, że są interesy wyższe niż interesy własnego ugrupowania, własnego środowiska politycznego. To jest imponujące. Tego się uczyć trzeba. Tego Polakom niewątpliwie brakuje. Także dzisiaj. Nieumiejętność widzenia interesu narodowego ponad partykularyzm opcji własnego stronnictwa politycznego. Niezrozumienie tego, że wszystkie nasze grupy polityczne mają sens tylko wtedy, gdy są służebne wobec całości. To Dmowski miał

A.M.: Znaczenie tych wypowiedzi jest czysto symboliczne, doceniając bowiem wagę tych wszystkich pism i ugrupowań, ich organizacyjną siłę - nie kierują one polityką polską. Ma to pewne pozytywne znaczenie....

A.W.: to, że nie kierują polityką polską?

A.M.: Nie, te deklaracje.... Ma to pewne pozytywne znaczenie, że współkształtuje etos, nastroje, poglądy związane z przekonaniem o konieczności dobrosąsiedzkiego współżycia....

A.W.: XII księga "Pana Tadeusza": "Kochajmy się!"

A.M.: Nie sądzę, aby Polakom w ciągu ostatnich 40 lat, a nawet więcej, brakowało takiego przekonania o konieczności takiego dobrosąsiedzkiego współżycia. Sądzę raczej, że zwolennikom tych deklaracji brakuje wiedzy o tym, jak naprawdę współżycie narodowe na tych terenach się układa i brakuje wiedzy o rzeczywistych dążeniach narodowych różnych wspólnot narodowych, z którymi sąsiadujemy i rzeczywistych konfliktach, które istnieją. Nie sądzę, powiem szczerze, żeby ograniczało to jakiegokolwiek pole manewru. Właśnie dlatego - że nie są to środowiska, które kształtują politykę polską.

Dwie rzeczy są niewątpliwe. Istnieją interesy narodowe, które są także konfliktowe i próba przedstawienia tej rzeczywistości, tak jakbyśmy tylko my, Polacy, byli za wszystko zło winni, jest nieporozumieniem. I jest działaniem nieskutecznym, bo musi - na dalszą metę - wywołać silny, negatywny oddźwięk w całym społeczeństwie. To jest pierwsza sprawa. Druga jest taka, że na dalszą metę sprawa współżycia narodów Europy Środkowo-Wschodniej jest sprawą absolutnie zasadniczą, absolutnie centralną. Ja tylko nie sądzę, żeby takie deklaracje mogły się w istocie tej sprawie przysłużyć. Raczej zamazują one problemy, niż je pozwalają rzeczywiście rozwiązać. A je trzeba rozwiązać, a nie zagłaskiwać.

A.W.: Czy w Polsce pojawiła się nowa jakość polityczna?

A.M.: Na pewno mamy do czynienia z tym, co nazywa Pan "nową jakością polityczną". W stosunkach wewnątrz krajowych polega to przede wszystkim na tym, iż środowiska zwane popularnie "lewicowymi" (choć termin to nieprecyzyjny i wielu uważa, że mylący gdyż w rzeczywistości nie ma związku między Polską Partią Socjalistyczną a tymi środowiskami, które kontynuują raczej tradycje dysydentów ruchu komunistycznego) podjęły próbę narzucenia całej opozycji nowej strategii działania: jawnej współpracy z władzami PRL. To wielu zaszokowało, gdyż w ciągu ubiegłych pięciu lat te właśnie środowiska najbardziej demagogicznie tworzyły mit konspiracyjnej, nieprzejednanej walki z władzami PRL i ostracyzmu wobec wszystkich mających w tej sprawie inne poglądy. Efektem był kryzys tożsamości dużej części opozycji, a zwłaszcza tych kręgów NSZZ "S", które identyfikowały Związek z lewicowymi przywódcami. Jestem jednak przekonany, że to kryzys przejściowy, który może mieć pozytywne konsekwencje: lewica wyizolowawszy się ze Związku będzie musiała wystąpić z własnym programem i liczyć na swoją bazę, "S" zaś będzie wreszcie zdolna do sformułowania programu związkowego w miejsce mglistej koncepcji ruchu społecznego.

Tak więc sądzę, że obecny kryzys opozycji jest wynikiem wydarzeń zachodzących wewnątrz opozycji, a nie działań władz. Postępowanie władz PRL miało z pewnością swoje uwarunkowania wewnątrz krajowe, lecz trudno niedostrzegać związku z wydarzeniami zachodzącymi w ZSSR. Jest pyta-

niem otwartym, czy amnestia z 2.IX. powołanie Rady Konsultacyjnej itp. należą do tego samego ciągu wydarzeń co przemiana "reakcyjnego kontrrewolucjonisty Sa charowa" w "naszego wybitnego fizyka, laureata nagrody Nobla, akademika Andrieja Sacharowa"? Czy ciepłe słowa w prasie PRL pod adresem niektórych opozycjonistów nie mają swego odpowiednika w propozycjach stworzenia Rządu Jedności Narodów w Afganistanie z jakimi ostatnio wystąpił rząd ZSSR? Nastał czas zaskakujących wolt, fikolków ideologicznych i politycznych w całym obozie sowieckim. To jeszcze oczywiście nie znaczy, że naprawdę coś tam się zmieniło. Na razie znaczy to tylko tyle, że bardzo pragną uniknąć jakichkolwiek zmian rzeczywistych ograniczając się do posunięć symbolicznych i mając nadzieję, że to wystarczy. Nie wystarczy. ZSSR znalazł się na początku długiej, pełnej niespodzianek drogi. My także. Dlatego potrzebne nam są nie gwałtowne ruchy polityczne, lecz przede wszystkim jasne samookreślenie ideowo-programowe.

A.W.: Jakie zadania i perspektywy stoją dziś przed - szeroko rozumianą - orientacją chrześcijańsko-narodową?

A.M.: Łatwiej byłoby mi odpowiedzieć gdyby skłonny Pan był do chrześcijaństwa i narodu dodać jeszcze niepodległość. Te trzy bowiem pojęcia wyznaczają perspektywę ideową, której czuję się najbliższy. Przede wszystkim stoi przed nami ogrom zadań programowych, intelektualnych. Kierunek ideowo-polityczny, o którym mówimy, w Polsce dotąd nie istniał. Choć to paradoks, gdyż olbrzymia większość Polaków wyznawała takie właśnie zasady i prezentowała takie właśnie postawy. Sama analiza przyczyn tego stanu rzeczy wymagałaby całkiem pokaźnego traktatu, który można by zacząć np. od rozpatrzenia pozytywistycznej genezy obu wielkich historycznych prądów w polskiej myśli politycznej: socjalistycznego i narodowego. Myślę, że ta pozytywistyczna geneza sprawiła, że oba te nurty nie były w stanie sprostać sytuacji ideowej jaka powstała w Polsce po 1944 r. Bez powrotu do świata pojęć wywodzących się z katolickiej nauki społecznej będziemy wciąż kręcić się w błędnym kole sporów między radykalizmem i realizmem, czy prawicą a lewicą. Ta druga para pojęć ma dziś w Polsce jak sądzę zupełnie odmienny sens niż na zachodzie Europy. Oznacza w istocie symboliczny podział na swoich i obcych. Słowa lewica używa się jako synonimu obozu postkomunistycznego, tych, którym się nie ufa i którym się nie wierzy. Dyskusja o prawicy i lewicy dominuje dziś prasę niezależną, np. we Wrocławiu nie zauważyłem zaś tam ani jednego artykułu zastanawiającego się nad treścią obu Instrukcji Kongregacji Nauki Wiary, choć obie ukazały się w języku polskim i były szeroko dostępne. Tak więc przede wszystkim: powrót do świata myśli katolickiej i umiejscowienie naszych społecznych, narodowych i politycznych problemów w tej perspektywie. To krok pierwszy. Praca organizacyjna i polityczna to sprawy dalsze. Zresztą czas jest po temu niesłychanie korzystny. Wielkie wydarzenia: trzecia pielgrzymka Jana Pawła II w Polsce i 1000-lecie chrztu Rusi będą sprzyjały tym zainteresowaniom. Rzecz w tym, by nie skończyło się na powierzchownych i okazjonalnych tekstach, na jeszcze jednej doraźnej i przejściowej fascynacji czymś o czym mówi się na Zachodzie....

A.W.: Okres ostatnich 6 lat to czas zbiorowych i indywidualnych przewartościowań myślenia politycznego Polaków. Mam jednak wrażenie, że nadal - w znacznym stopniu - dominują: lenistwo umysłowe, niechęć do formułowania własnego sądu, ucieczka przed samodzielnością (ocen i

poglądów), brak własnych przemyśleń, uległość wobec autorytetów bez ich stałego weryfikowania. A więc to wszystko co krytykował przed - chwalić Boga - 80 laty Roman Dmowski....

A.M.: Pański opis jest trafny, jeśli chodzi o dużą część elit opozycyjnych, ale też przecież nie dotyczy on większości tych elit. A już w żadnym razie nie dotyczy on wrażenie, że choć wydarzenia ostatnich lat poruszyły miliony Polaków, większość przez cały czas przygląda się działalności elit opozycyjnych z sympatią, lecz bez pełnej identyfikacji. Jeden z moich przyjaciół, socjolog, sądzi, że dzieje się tak dlatego iż ludzie są przekonani, że w istocie nic się nie da zmienić, więc składają swoją daninę patriotyczną płacąc składki, czytając prasę i chodząc na msze za Ojczyznę - bowiem są świadomi, że imponderabilia muszą przetrwać. Ale naród też musi przetrwać, więc w nic nie angażują się zbyt głęboko. Ta teza jest jednak tylko częściowo prawdziwa. Jest raczej tak, że wielu podziela Pański pogląd na wartość obecnych elit politycznych. Więc ludzie czekają na tych, którym mogliby ufać i którzy sprawdziliby się w działaniu. Jesteśmy wielkim, blisko 40-milionowym narodem, którego możliwości w żadnym razie nie ograniczają się do dzisiaj istniejących grup politycznych. Prawdziwe "przebudzenie" jest jeszcze przed nami, lecz przedtem musi się dokonać długi proces weryfikacji....

A na zakończenie taka uwaga: odwołuje się Pan do krytycznych uwag jakie pod adresem naszych dziadków kierował Roman Dmowski, co zapewne ma świadczyć, iż niewiele się zmieniliśmy i wciąż ulegamy "polskim wadom". Nie zgadzam się z tym sądem, a od krytyk Dmowskiego bardziej aktualne wydają mi się sądy ks. Skargi. To też był myśliciel wybitny, a stylistą lepszy. Proszę posłuchać: "A najszkodliwszy są katolicy bojaźliwi, małego serca, którzy gniewem się sprawiedliwym i świętym ku obronie czci Boga swego nie zapalają, a zelum nie mają i jako straszdyła na wróble stoją".

A.W.: Ostatnie pytanie dotyczy tego, co umownie nazwałbym "nurtami niepodległościowymi" po wojnie....

A.M.: Myślę, że dramat z polską myślą niepodległościową, z polskim nurtem niepodległościowym polega na tym, że jest on uczuciem, nastrojem, odruchem, dobrymi chęciami.... Bardzo trudno jest natomiast wyodrębnić taki trwały, silny nurt niepod-

ległościowy w Polsce, który by rozbudował pewną swoją filozofię polityczną i formułę polityczną na przestrzeni ostatnich 40 lat.

Trzeba dodać do tego jedno zastrzeżenie: jest tak, że my o historii Polski, a zwłaszcza tej sfery o którą Pan pyta - ostatnich 40 lat - strasznie niewiele wiemy. To jest rzecz do odkopania i do pokazania na nowo. Niewątpliwie takie wysiłki były czynione, zarówno na emigracji, jak i w kraju... Z organizacji podziemnych na pewno trzeba tu wspomnieć o ludziach wywodzących się ze Stronnictwa Narodowego, podejmujących konspirację powojenną. Trzeba wspomnieć o dużej części ludzi związanych z WiN. Myślę tu o części WiN-u, bo to była organizacja dosyć skomplikowana. Taki rozwój myśli politycznej odbywał się w okresie II i III komendy WiN-u. Ale było to wszystko bardzo słabe. Niestety przeważnie ładunek emocjonalny uniemożliwiał czy sprawiał, że została zagubiona myśl polityczna. Bywało tak, że imponderabilia - walka o niepodległość na przykład i przede wszystkim - stały się blokadą w realnym myśleniu o rzeczywistości. Skutek tego jest niesłychanie negatywny dla dzisiejszej polskiej myśli politycznej. O ile przez wiele lat słowo niepodległość było, no - dziwnie to dzisiaj brzmi, ale dla tych, którzy pamiętają tamte czasy, będzie to być może smutnym przypomnieniem - było wstydlive, było dowodem zaściankowości, myślenia nacjonalistyczno-zaściankowo-nierozsądnego... Otóż to słowo stało się modne i w ostatnich latach, w zasadzie nie ma takiej grupy politycznej, która by się od niepodległości, przynajmniej w swoim hasłowo pisanym programie, odżegnała. Mam jednak często wrażenie, że dobrej woli tych wszystkich grup nie dostaje wysiłku myślenia. Nie jest tak, by można było sformułować program polityczny z pobożnych życzeń i słusznych haseł. Nie jest tak, żeby można było porozumieć się z Rosją i obdarzyć Ukraińców niepodległością i wywalczyć zjednoczenie Niemiec i zbudować Polskę od Bałtyku po Morze Czarne....

A.W.: A szkoda - z tym ostatnim...

A.M.: Może, może szkoda, ale bywają formuły się wykluczające i program polityczny polega na tym, że trzeba coś przyjąć za punkt odniesienia. Ja za ten punkt odniesienia przyjmuję polski interes narodowy i katolicyzm. I dopiero na tym, uważam, można budować. To są dwie najważniejsze sprawy.

A.W.: Dziękuję za rozmowę i inspiracje z niej płynące.

Gruz? Rysunki na ścianach w Twoim sąsiedztwie?

Możemy Ci pomóc. Jeżeli mieszkasz lub prowadzisz przedsiębiorstwo w obrębie Miasta Toronto możemy posprzątać Twoje podwórko, wywieźć z niego gruz i duże przedmioty oraz usunąć rysunki ze ścian ("graffiti") Twojego domu lub nieruchomości wykorzystywanej w celach służbowych.

Ten jedyny w swoim rodzaju program jest wolny od opłat. Trwać będzie on od 16 maja do 24 czerwca 1988 r. i jest częścią trwającej akcji, mającej uczynić Toronto miejscem miłym, czystym i atrakcyjnym. W celu uzyskania szczegółowych informacji proszę dzwonić: 392 - 7620.

Michael L. Nixon, P. Eng.
Commissioner and Chief Building Official

City of Toronto
Department of Buildings and Inspections
Building A Better Toronto

JALTA A OPOZYCJA

JADWIGA KWIATKOWSKA

Obecne wydarzenia w Polsce, poza swoją wewnętrzną logiką, mają także wymowę w polityce międzynarodowej. Wielu komentatorów podkreśla fakt, że polskie wypadki są wyjątkowo nie na rękę szefowi partii sowieckiej. Zapewne jest to prawda, ale nie ma powodu, dla którego Polacy akurat mieliby się tym specjalnie przejmować. Sowiety muszą kiedyś zacząć płacić cenę Jałty - kolonizację Europy Środkowej i Wschodniej. Warto przy tym zauważyć, że bezrobocie w Niemczech Zachodnich czy wypadki majowe w roku 1968 we Francji nie stanowiły problemu USA. Nie ma też żadnego racjonalnego powodu, dla którego sprawy polskie miałyby być sprawą sowiecką. Trzeba wreszcie wyraźnie powiedzieć, że utrzymanie się przy władzy polskich komunistów nie jest zagadnieniem sowieckiej racji stanu, jak to interpretuje większość komentatorów. Możliwe jest zagwarantowanie interesów sowieckich w Polsce, również przez rząd wyłoniony w wolnych wyborach. Jednakże gwarantowanie takich - przede wszystkim militarnych - interesów nie może oznaczać podporządkowania naszego kraju Sowietaom we wszystkich dziedzinach życia - od literatury po produkcję przemysłową. Nie jest to teza nowa - od lat występuje z nią jeden z najbardziej doświadczonych, choć nie zawsze poważnie traktowanych naszych publicystów politycznych, Stefan Kisielewski.

Wielu zachodnich, także amerykańskich komentatorów wydarzeń w Polsce podkreśla rzekomo wielkie ich znaczenie dla polityki "pierestrojki" obecnego szefa sowieckiej kompartii. To przekonanie świadczy o daleko posuniętej sowietyzacji języka polityki zachodniej. Świadczy też o nieodwołalnym uznaniu Polski i innych krajów bloku komunistycznego za strefę wpływów sowieckich oraz komentowaniu spraw polskich jako wewnętrznych spraw Związku Sowieckiego. Oczywiście - istnieje powiązanie odwrotne: wpływ tego, co się dzieje w Sowietach na szanse uzyskania przez Polskę niepodległości. W tej chwili właśnie mamy po temu większą szansę niż kiedykolwiek po wojnie.

Występowałam już kilkakrotnie z tezą, że Związek Sowiecki, by ocalić swoją

pozycję mocarstwową, musi odstąpić od polityki imperialnej. Pisałam o tym m.in. w jednym z pierwszych numerów "Zapisu". Tezę tę wydają się potwierdzać obecnie procesy zachodzące w Moskwie: zdają się one świadczyć o powolnym dojrzewaniu w kierownictwie sowieckim świadomości tego stanu rzeczy. Poświęcenie imperium pozwoli bowiem temu olbrzymiemu państwu skoncentrować się na rozwiązywaniu wewnętrznych problemów, przede wszystkim ekonomicznych, ale także politycznych. Bez uwolnienia się od kolonialnego balastu, rozwiązanie tych spraw będzie praktycznie niemożliwe. Kurczowe trzymanie się polityki imperialnej osłabia w dalszej perspektywie sowieckie mocarstwo, powiększa koszty jego utrzymania.

Obserwujemy w ostatnich miesiącach posunięcia zmierzające do zmniejszenia militarnego wysiłku Moskwy: zapowiedź wycofania wojsk z Afganistanu jest tylko pierwszym krokiem, następne to przygotowanie dyplomatyczne do wycofania z Angoli wojsk kubańskich, a także do rozmów na temat zakończenia wietnamskiej okupacji Kampuczy. Podobny sens mają negocjacje w Nikaragui. Sowietci zadeklarowali także gotowość wycofania swych wojsk z NRD, jeśli USA wycofają swoje jednostki stacjonujące w Niemczech Zachodnich. Należy to wszystko interpretować jako dążenie do obniżenia kosztów politycznych i ekonomicznych związanych z akcjami militarnymi. Jest to też niewątpliwie jeden z czynników mających na celu przeprowadzenie w Sowietach reformy gospodarczej, która bez zmniejszenia wydatków wojskowych jest niemożliwa.

Jednocześnie obserwujemy w samych Sowietach nasilenie ruchów wolnościowych: wypadki w Armenii, demonstracje w europejskich republikach bałtyckich, ostatnio zaś powołanie w Moskwie Związku Demokratycznego przez ponad stu delegatów z różnych części kraju i mającego w programie m.in. żądania zmian ustrojowych, w tym stworzenie systemu wielopartyjnego i wolnych związków zawodowych - wszystko to, przy stosunkowo (jak na Sowiety) łagodnych represjach oznacza budzenie się podmiotowości narodów wcho-

dzących w skład imperium. O tym samym świadczą wydarzenia w Polsce z ostatnich lat, a także powołanie w ciągu ostatnich tygodni na Węgrzech organizacji Sieć Inicjatyw Niezależnych, która stanowi centrum dotychczasowych ruchów opozycyjnych w tym kraju, wreszcie podnoszenie się aktywności opozycji w Czechosłowacji.

To wszystko nie oznacza, oczywiście, że imperium sowieckie się rozpada i że za chwilę zniewolone narody uzyskają niepodległość. To, co w tej chwili się dzieje, jest początkiem bardzo długotrwałego procesu, jednakże jego dalszy rozwój wydaje się już niemożliwy do powstrzymania, choć zapewne nie obędzie się bez kosztów.

I tutaj, jak się zdaje, Moskwa będzie ponosić konsekwencje Jałty. Jeśli bowiem nic się nie zmieni, narastać będzie poczucie solidarności niezależnych ruchów społecznych w państwach całego bloku komunistycznego i kształtowanie wspólnoty oporu. Poparcie czechosłowackiej "Karty 77" dla ostatnich wydarzeń w Polsce jest tylko jednym z wielu przykładów tego trwającego już od pewnego czasu i umacniającego się procesu.

Polskie doświadczenia są tutaj chyba najbardziej dożyteczne - nie dlatego, by miały stanowić wzorzec postępowania dla innych, lecz dlatego, że tu właśnie dążenia do nawiązywania wzajemnych kontaktów są najbardziej silne. Wyrażone zostały czy to w słynnym "Postaniu do ludzi pracy Europy Wschodniej" uchwalonym na Zjeździe NSZZ "Solidarność" czy w działaniach Solidarności Walczącej. Można też - obok mających już długoletnią tradycję spotkań polskich i czechosłowackich opozycjonistów - wskazać szereg innych inicjatyw.

Przypomnijmy choćby wydane z okazji 20-lecia stłumienia powstania węgierskiego wspólne oświadczenie podpisane przez niezależnych działaczy z Czechosłowacji, Węgier, ZSSR, NRD, Polski i Rumunii. Podobnych wspólnych apeli ukazało się w ciągu ostatnich lat więcej.

Nie bez znaczenia jest też nawiązywanie kontaktów między ruchami niezależnymi w państwach komunistycznych i organizacjami społecznymi państw Europy Zachodniej - wymownym tego przykładem jest opublikowany w 4 tegorocznym numerze paryskiej "Kultury" artykuł działaczki partii Zielonych z RFN. Wielkie znaczenie mają organizowane w 1986 i 1988 roku spotkania w Budapeszcie, w których - obok działaczy niezależnych z państw "obozu socjalistycznego" - brali udział przedstawiciele opinii publicznej Zachodu. Nie jest też przypadkiem fakt wprowadzonej już na stałe praktyki kontaktowania się dyplomatów zachodnich w czasie ich wizyt w krajach wschodnioeuropejskich z reprezentantami opozycji - tak dzieje się w Sowietach, Polsce, Czechosłowacji i na Węgrzech.

W chwili obecnej w Polsce wyróżnia się w akcji nawiązywania podobnych kontaktów z opozycją innych krajów bloku i opinią publiczną Zachodu środowisko ruchu Wolność i Pokój. Z jego inicjatywy powstała też organizacja Solidarność Polsko-Czechosłowacka grupująca działaczy opozycyjnych obu krajów. Nawiązywane są też kontakty z ruchami niezależnymi w NRD i na Węgrzech. Rok temu odbyło się w Warszawie międzynarodowe seminarium poświęcone problemom pokojowym i ekologicznym - zgromadziło wielu uczestników, zyskało spory rozgłos na Zachodzie. W prasie niezależnej przedrukowywane są materiały z czeskich i wschodnioniemieckich (m.in. z gazety "Grenzfall") publikacji pod-

ziemnych. Jednocześnie WiP podjął się wydawania polskiej wersji biuletynu Amnesty International.

Perspektywa ogólnoeuropejska, w jakiej obecnie zaczyna funkcjonować opozycja państw bloku komunistycznego stwarza dla niej nowe szanse, pozwala wyjść z kręgu własnego podwórka, przezwyciężyć niedawną zaściankowość. Pozwala też, poprzez zaktywizowanie opinii "publicznej Zachodu, skuteczniej niż dotąd oddziaływać na władze. W tej perspektywie pojałtański podział Europy staje się z wolna anachronizmem uniemożliwiającym nie tylko odzyskanie podmiotowości przez zniewolone społeczeństwa komunistyczne, ale także zapewnienie w przyszłości równowagi polityczno-ekonomicznej kontynentu. Uświadomienie tego opinii publicznej Zachodu jest jednym z podstawowych zadań wschodnioeuropejskiej opozycji. Efekty tej pracy są coraz wyraźniej widoczne - m.in. w publikacjach prasowych, ale także w postawie części zachodnioeuropejskich polityków.

Ceną płacaną za Jałtę jest też coraz wyraźniej utrwalający się i uznawany przez Zachód podział społeczeństw krajów komunistycznych. Opinia publiczna nauczyła się już odróżniać między władzami i reprezentowanymi przez opozycję narodami.

Postępująca izolacja władz zarówno w samych krajach bloku, jak w oczach świata powoduje zwiększający się nacisk, także polityków zachodnich, domagający się wprowadzenia w "obozie socjalizmu" demokratycznych mechanizmów. Od zrealizowania tego postulatu uzależnia się coraz częściej - jak ostatnio w przypadku USA wobec Polski - dalsze kredyty i współpracę gospodarczą. Jest to stanowisko słuszne choćby dlatego, że tylko rzeczywista kontrola społeczna może zapobiec ponownemu marnowaniu przez komunistów pożyczek zachodnich, a tym samym poprawić pozycję kraju jako dłużnika, stworzyć minimalne choćby gwarancje jego wypłacalności.

Wszystko to - zarówno w sposób pośredni, jak coraz częściej i bezpośredni - odbija się na sytuacji politycznej Moskwy, określa wiarygodność jej deklaracji.

Kreml przedź czy później zostanie zmuszony do renegocjacji porozumień jałtańskich, Helsinek i innych tego rodzaju umów międzynarodowych. Im później to się stanie, tym większą cenę polityczną i ekonomiczną będzie musiał za to zapłacić.

Jest rzeczą niezmiernie ważną, by taka właśnie perspektywa stała się czynnikiem wyznaczającym działalność opozycji demokratycznej w krajach komunistycznych, a to wymaga od niej myślenia w kategoriach szerszych niż krajowe, czy nawet wewnętrzne obozowe. Niestety - wskazują na ten fakt niektórzy komentatorzy, jak choćby Leopold Unger - myślenie w tych kategoriach pojawia się wciąż jeszcze niezmiernie rzadko.

Przezwyciężenie Jałty, o którym mowa przynajmniej od czasu wprowadzenia w Polsce stanu wojennego, nie jest możliwe w ramach rozwiązań regionalnych. Jest to problem globalny, wymagający udziału nie tylko stron zainteresowanych bezpośrednio, ale także wszystkich liczących się sił politycznych współczesnego świata - na tej zasadzie rozwiązywane są obecnie problemy Afganistanu, Kampuczy, Nikaragui, czy Angoli. Rzecz nie dotyczy dzisiaj tego, czy renegocjacja Jałty jest możliwa, lecz tego, kiedy stanie się realna. Polska, a przypuszczalnie także i pozostałe kraje europejskiej części sowieckiego imperium, staje się coraz bardziej uciążliwym balastem dla Moskwy: przede wszystkim ekonomicznym, ale coraz wyraźniej także politycznym. Utrzymywanie tego balastu przez mocarstwo wymagające, by posłużyło się terminem Gorbaczowa, wszechstronnej "przebudowy", kosztuje nieproporcjonalnie dużo w stosunku do korzyści.

Tekst napisany pod pseudonimem z kraju specjalnie dla Echa-Tygodnika Polskiego, jednego z twórców legendarnego Zapisu.

Autor podejmuje problem rosnących szans renegocjacji Jałty w świetle najnowszych wydarzeń w Europie Środkowej.

INWOOD KONTRA SIDOROWA czyli sowiecko - kanadyjski romans z życia niższych sfer

Ceremonia zaślubin odbyła się 1 lipca, 1986 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego, w którymś z leningradzkich pałacików.

Kirby Inwood, 42-letni spec od reklamy z Toronto i jego rosyjska kochanka, 30-letnia Tania Sidorowa stali przed urzędniczką, a gdzieś w tle, z małego magnetofonu płynęły dźwięki Marsza Weselnego. Kirby wspomina, że nie rozumiał ani słowa z całej tej ceremonii. Kiedy przyszedł "moment prawdy", Tania uderzyła go w ramię - "Kirby, powiedz 'da'". Tak więc i powiedział.

Czternaście miesięcy później małżeństwo, które rozpoczęło się w tak romantyczny sposób, powróciło na pierwsze strony kanadyjskich gazet. We wrześniu 1987 roku Kirby Inwood stanął przed sądem pod zarzutem dwukrotnej napaści na swoją żonę i rocznego syna, która to napaść spowodowała uszkodzenia cieleśne. Wielki romans, którym przez jakiś czas żyła kanadyjska opinia publiczna w erze głośności - zakończył się tak samo burzliwie, jak się rozpoczął.

Kirby Inwood, dobrze zbudowany mężczyzna o donośnym głosie, bardzo pewny siebie, jest klasycznym przykładem człowieka, który zawsze ciężko pracował, rozpycha się łokciami także i w życiu prywatnym. W 1962 roku skończył, prowadzoną przez jezuitów, szkołę w Kingston i rozpoczął studia na torontońskiej politechnice. W tym samym czasie poślubił nauczycielkę ze szkoły średniej. W cztery lata później Inwood wielkim krokiem wszedł w przemysł reklamowy. Z łatwością pokonywał szczybel po szczyblu. Najpierw Vick Chemical Company, później Oglivy & Mather, wreszcie J. Walter Thompson, gdzie jako jeden z szefów poprowadził pierwszą kanadyjską telewizyjną kampanię reklamową, polecającą podpaski higieniczne. Niedługo później przeniósł się do Revlonu; później do Royal Banku.

W 1971 roku jego pierwsze małżeństwo, które teraz charakteryzuje jako "głupi

krok" rozpadło się. Inwoodowie nie mieli dzieci. Kirby przeprowadził się do Vancouver, gdzie pracował i wynajmował małe gospodarstwo, hodując konie i krowy. W 1974 r. jednak większość inwentarza pochłonęła epidemia, Inwood powrócił do Toronto, gdzie zajmował się - jak zwykle - niezliczoną ilością rzeczy - od żeglowania po nurkowanie i latanie. W 1985 roku założył swoją własną agencję reklamową - Kirkwood Advertising Inc. Na początku pracował w niej sam. W okresie, kiedy Inwood poznał Tanię interes zaczął iść w wymiennie. Wkrótce jednak okazało się, że trzeba poświęcić karierę zawodową na rzecz skomplikowanego życia prywatnego.

Inwooda zawsze coś do Rosji ciągnęło. "Już w pierwszych klasach szkolnych byłem tym tematem bardzo zainteresowany. W trzeciej, czy czwartej klasie czytałem Dostojewskiego, niewiele co prawda z tego rozumiejąc. Coś mnie jednak ciągnęło".

W dotychczasowym jednak jego życiu nie było miejsca na "sprawy rosyjskie". Planując wyjazd na Karaiby w grudniu 1985 roku, Inwood przypomniał sobie swoje młodzieńcze pasje i postanowił wyruszyć na swą pierwszą rosyjską pielgrzymkę.

Poleciał do Leningradu przez Helsinki i podczas lotu spotkał torontończyka, który właśnie wracał do swojej rosyjskiej kochanki. Obaj panowie wdali się w miłą dyskusję i postanowili, że spotkają się po przylocie do Związku Sowieckiego.

Rosyjska flama poznanego w samolocie Kanadyjczyka przyprowadziła ze sobą koleżankę. Tania Sidorowa robiła nieśtychane wrażenie - wysoka, śmiała, energiczna. Urodziła się w Sachalinie, jej ojciec był żołnierzem, matka zaś nauczycielką. Tania pochodziła z rodziny dosyć zamożnej, według sowieckich standardów. Od wczesnych jednak lat młodzieńczych Tania starała się być samowystarczalna. (...) Ukończywszy szkołę radiotelekomunikacyjną, pracowała w ośrodku obsługi radarowej w Leningradzie, w latach 1979-81. Postanowiła jednak zmienić pracę, a także współmałżonka. Porzuciła więc oboje i zaczęła karierę nauczycielską. Kiedy Kirby poznał ją w 1985 roku, dzieliła mieszkanie w Leningradzie ze swoją koleżanką.

Kirby natychmiast poczuł do Tani sympatię. "Rozdzwoniły się we mnie dzwony, czułem, że cały świat błyszczy się kolorami" - wspominał ubiegłą wiosnę. "Tania była bardzo energiczną, inteligentną jednostką. Wiedziałem, że lepiej jej nie wchodzić w drogę. Nie chciałem, aby była moim wrogiem". Już trzeciego dnia pobytu w Związku Sowieckim Kirby zaczął myśleć o małżeństwie. Podczas swojej następnej do Sowietów podróży, w marcu 1986 roku, jego determinacja tylko znalazła potwierdzenie. "Nie miałem najmniejszych wątpliwości".

Tania i Kirby pobrali się podczas jego trzeciego już z kolei, pobytu w Rosji, w lipcu 1986 r. i nowo zaślubionej parze wydawało się, że Tania dostanie pozwolenie na emigrację bez najmniejszego problemu, biorąc jeszcze pod uwagę fakt, że w tym czasie była już "oficjalnie" w ciąży.

Sowieci jednak wcale nie byli tacy chętni do wyeksportowania Tani do świata kapitalistycznego komfortu. Najpierw chcieli jej zadać "parę pytań", dotyczących jej przeszłości. To oczywiście zajęło sporo czasu. We wrześniu Tania urodziła syna - Miszę, ale minęło 5 miesięcy od dnia ślubu, kiedy para otrzymała odpowiedź od władz sowieckich. Nie była to odpowiedź, na jaką czekali. Tania, jako osoba pracująca przez trzy lata w ośrodku radarowym, była zagrożeniem dla "bezpieczeństwa kraju". Wiza wyjazdowa nie została wydana.

Tej nocy, kiedy Tania zadzwoniła z Leningradu, aby obwieścić smutną wiadomość - Kirby miał wybór: albo czekać spokojnie, aż władze sowieckie zmienią decyzję, próbując poruszyć kanały dyplomatyczne, albo zrobić z całej historii sprawę publiczną, licząc na to, że Sowieci poczują się zaambarasowani i Tanię wypuszczą. Kirby zdecydował się na to drugie wyjście i zaczął największą kampanię reklamową swojego życia. Wiedział, jak podejść do zachodnich, a głównie kanadyjskich, mediów. Wiedział, którzy dziennikarze mogą być sprawą najbardziej zainteresowani. Zaplanował sobie najmniejszy szczegół kampanii. "Dzwoniłem i wysyłałem niezliczoną ilość listów. Spędziłem w końcu 20 lat w przemyśle reklamowym i zaczęło to nareszcie popłacać".

Formuła, jaką przyjął, była prosta, a jego

otwarte podejście do sprawy zafascynowało dziennikarzy, przyzwyczajonych do tego, że są w pewien sposób manipulowani. Zaczęły się ukazywać artykuły w prasie, każdy z nich wnoszący coś nowego do sprawy. To była ta magia, o którą postarał się Kirby. "Starałem się wzmacniać naciski, chcąc doprowadzić do momentu, w którym Gorbaczow podniesie słuchawkę telefonu i powie do chłopców z TB - "ruszcie swoje d...y".

W efekcie Kirby odbył pięć podróży do Związku Sowieckiego, za każdym razem po to, żeby zobaczyć się z Tanią. Z każdej z nich wracał coraz bardziej sfrustrowany, szczególnie, że za każdym razem żegnać się musiał na lotnisku z Tanią. "To była jakaś magiczna linia, którą ja mogłem przekroczyć, a ona nie" - wspomina. "Wtedy uświadomiłem sobie, że ona jest w gruncie rzeczy więźniem tego systemu i to mnie przerażało".

Mimo jednak litrów wylanego przez Inwooda atramentu, władze sowieckie nie dawały nawet znaku, że dadzą się jakoś przekonać. "Czasami obawiałam się, że Kirby nie jest wystarczająco grzeczny, wystarczająco dyplomatyczny" - opowiada Tania. W maju 1987 roku wydawało się, że cały ten reklamowy gambit zdał się na nic: Tanię poinformowano, że nie ma co prosić o wizę przez okres co najmniej roku.

Dziś, Kirby wspomina, że były momenty, kiedy tylko zamieszanie, jakie wokół całej sprawy rozpułtał, nakazywało mu iść coraz dalej. "Czułem się jak biały księż, który uratować ma swoją wysioną, bajkową księżniczkę".

Tania jednak nie czuła się zupełnie jak czyjaś księżniczka. "Byłam zakochana" - mówi - "ale ja byłam zdecydowanie bardziej 'ustawiona' niż on. Myślałam całymi dniami

Dokończenie na str. 13

Dokończenie ze str. 7

styl zachodni - wytarte dżinsy, skórzane kurtki nabijane ćwiekami, podgolone czupryny. Pan Malik jest zachwycony, upatrując w tym jeszcze jednego objawu pozytywnych zmian społecznych w ZSSR. Oto cytat z jego wypowiedzi - "obserwowano ich uważnie, z uczuciem satysfakcji, że, proszę, mamy i my swoich własnych punków". I mało tego, jak relacjonuje redaktor - nadszedł patrol milicyjny, popatrzył i... nie aresztował go. Zaś, w Leningradzie, Malik widział demonstrację młodzieży, która żądała ochrony zabytków i środowiska. Część z nich dźwigała potężne tablice z cytataми Gorbaczowa. Podobno dziennikarz ten zajmuje się też malarstwem, stąd chyba bierze się jego artystyczna fantazja.

Nowa ekipa partyjno-rządowa na Kremlu zdaje sobie sprawę, że kraj stoi na krawędzi kryzysu. Przykład Polski jest tu też jednym z silnie oddziałujących czynników na charakter pierestrojki. Poluzowanie

obroży złemu psu może niekiedy wpłynąć na zahamowanie jego agresywności. Metoda ta jednak może dać w efekcie całkowicie inny skutek. Zwierzę, które raz zerwie się z uwięzi, zasmakowawszy wolności, może być bardzo trudne do ponownego złapania i będzie się bronić przed tym ze zdwojonymi siłami. Tak było w Polsce i komuniści do dziś nie mogą odzyskać całkowitej władzy, czy też kontroli nad społeczeństwem, które urabiali ideologicznie przez dziesiątki lat. O tym doskonale wie Gorbaczow, mający w głowie trochę więcej oleju niż jego poprzednicy. Sytuacja jednak, w której znalazło się imperium, nie pozwala na zastosowanie innych metod. Do tego dochodzi też potrzeba wypracowania odpowiedniej opinii w oczach Zachodu, jako że bez nowych pożyczek nawet największa pierestrojka długo nie utrzyma się w myśl zasady - z pustego nawet Salomon nie naleje. Stąd też, w repertuarze Gorbaczowa zagrano kartą afgańską wycofując niektóre oddziały

wojskowe.

Bruderszaft Miszy i Rona wstrząsnął dziennikarskim światkiem Zachodu. Kolejna pożyczka udzielona Rosji przez USA i Europę Zachodnią będzie wielkim błędem z punktu widzenia politycznego. I będzie to świadczą o tym, że kapitalistycznej części świata brakuje nadal humanitarnego wyczucia powagi chwili i czasu. W Rosji nie zmieniło się nic i nie zmieni. Nadal istnieją liczne obozy koncentracyjne na Syberii, gdzie maltretuje się politycznych więźniów w nieludzkich warunkach pod bezpośrednim nadzorem oprawców z KGB. Wystarczył jeden uśmiech Raisy, by Zachód o tym wszystkim zapomniał, zauroczony kreacjami pierwszej damy Kremla. Do tej pory żyją jeszcze w Rosji bezkarnie zbrodniarze z kręgu najbliższych doradców Stalina, mający na sumieniu tysiące ofiar, zamęczonych w łagrach i kazamatach więzień KGB. Żyją i mieszkają często w dostatnich warunkach. Nie grozi im żadna kara, ani

odpowiedzialność. To samo zresztą dzieje się w Polsce. Mordercom Popiełuszki skrócono kary więzienia. Gierek spokojnie dożywa swych dni w podkatowickiej willi. Znalazłoby się jeszcze kilku, o których system raczej wspinałomyślnie zapomnieć. Urban nazwałby to propagandą ośrodków antypolskich, finansowanych przez itd.

WNRD można do dziś spotkać na wysokich ministerialnych stanowiskach byłych zbrodniarzy nazistowskich. No cóż, kolegów po fachu ceni się w tym systemie wysoko. Jedni uczą się od drugich, ważne są bowiem kwalifikacje i doświadczenie. Na wschodzie bez zmian, można by krótko powiedzieć, parafrazując tytuł słynnej powieści Remarque'a. Na jak długo jednak się to zanosi, tego chyba nawet i sam Urban nie wie.

LECH JAN JAMKA

KOMUNIKATY

UBEZPIECZENIE CHOROBOWE I SZPITALNE DO OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH W KANADZIE JAKO TURYSĆCI (odwiedzanie rodzin lub znajomych)

Od pewnego czasu dochodzą do nas informacje, że osoby przebywające w Ontario jako turyści (odwiedzanie rodzin, lub znajomych) **nie są ubezpieczone na wypadek choroby lub nieszczęśliwego wypadku.**

Osoby zapraszające krewnych lub znajomych mają obowiązek ubezpieczyć gości **przed ich przyjazdem do Kanady.** Czynności tych można dokonać bezpośrednio w towarzystwie ubezpieczeniowym lub w biurach podróży.

Niedopełnienie tego obowiązku naraża osoby zapraszające na poważne kłopoty i straty materialne. Ontario Health Insurance Plan (OHIP) twierdzi, że turyści/goście nie mogą liczyć na pokrycie ich wydatków lekarskich lub szpitalnych na wypadek choroby lub nieszczęśliwego wypadku. W Toronto dzienny koszt pobytu w szpitalu wynosi około \$1,100.00. Suma ta **nie pokrywa** honorarium lekarzy.

Osoby zapraszające krewnych i znajomych powinny pamiętać, że są prawnie zobowiązane do zapewnienia gościom pełnej opieki podczas ich pobytu w Kanadzie.

Przed podpisaniem polisy ubezpieczeniowej należy sprawdzić czy polisa ta zapewnia **pełne** pokrycie kosztów lekarskich lub szpitalnych. Agencje ubezpieczeniowe sprzedają różnego rodzaju polisy i niektóre mogą nie zapewnić **pełnego** pokrycia wydatków na wypadek choroby lub też pobytu w szpitalu.

Rudolf K.Kogler
Sekretarz Generalny
Sekretarz Generalny KPK

JDDZIKOWANIE

Federacja Polek w Kanadzie Ogniwo Nr 11 pragnie tą drogą wyrazić serdeczne podziękowanie osobom (firmom), które złożyły donacje na organizację pierwszego konkursu Poezji Polskiej młodzieży szkół średnich i uniwersyteckiej.

Młodzieży za wzięcie udziału, dzięki którym konkurs został zaliczony do udanej imprezy.

Wielebnym Ojcom Oblatom z parafii św. Kazimierza, Redakcji Biuletynu Credit Union, prasie polonijnej, radiu i telewizji za wspianą reklamę.

Zarządowi SPK za bezinteresowne użyczenie sali w domu Kultury 206 Beverley.

Komisji sędziowskiej i skrutacyjnej, Panu Z. Jurkiewiczowi oraz p. W. Urban za poświęcenie swojego wolnego czasu.

Panu E. Zymanowi za treściwy, obiektywny i uwypuklający zdolności młodzieży artykuł. kol. patrz Głos Polski No 17 z dnia 28 kwietnia.

Zespołowi Dzieciemu: "Stokrotki" z Hamiltonu za danie nam wspianego koncertu.

Firmie samochodowej Peter Burdon, z której za pośrednictwem p. Roberta Muchy otrzymaliśmy donacje na sfinansowanie koncertu.

Pani M. Granowskiej za wspianą paczkę.

Quality Sausages, 131 Roncesvalles Ave. za wędlinę, z której młodzież otrzymała poczęstunek.

P. Stanisławowi Sadowskiemu, prezesowi KPK Okręg Toronto za godną reprezentację również Zarządu Głównego KPK.

P. Ludwice Sas-Korczyńskiej Przew. Federacji Polek w Kanadzie za doniesie słowa skierowane do młodzieży.

Za Zarząd Ogniwa 11
J.Sztrumpf (przewodnicząca)

LISTY

MOTTO:

**"Kochaj bliźniego swego jak siebie samego,
a najbardziej kochaj Stasia Halickiego".**

Od kilkunastu lat w Montrealu, w różnych sklepach polonijnych, na różnego rodzaju bazarach, pojawia się bezpłatny miesięcznik Ogniwo, redagowany i rozprowadzany przez dziarskiego starszaka pana Stanisława Halickiego. Przesyłam Redakcji trzy ostatnie numery Ogniwa, aby nie być posądzonym o przesadę przy próbie skomentowania tego typu "publicystyki".

"Redaktor" Halicki od parunastu lat usiłuje nauczyć Polonię montrealską "prawdziwej" historii Polski, dotyczącej przede wszystkim dwóch wojen światowych, w tym drugiej szczególnie, oraz komentuje obecną sytuację w kraju. Czasem połączymy się na skomentowanie wydarzeń na arenie światowej. Myślą przewodnią Ogniwa jest obarczenie winą za wszystkie nieszczęścia świata (szczególnie obie wojny) - Żydów, tudzież mafii żydowskiej, łącznie z tym, że przywódcy niektórych państw jak Reagan, Mulroney, Thatcher, też są narzędziami w rękach tejże mafii.

Nawet początek drugiej wojny światowej według "historika" Halickiego był spiskiem Niemiec hitlerowskich i syjonistów z Moskwy, a za zbrodnię katyńską również winę ponoszą wyłącznie syjonści. O systemie komunistycznym nie ma tam ani jednego złego słowa. Chyba że chodzi o tzw. żydokomunę. Powtarza natomiast komunistyczne, propagandowe brednie, jak na przykład: przyrównanie Jaruzelskiego do Piłsudskiego, chwalenie wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, zarzucanie Solidarności anarchii i próby wymordowania 80 tysięcy komunistów. Te "patriotyczne" teksty, są często okraszone cytatami z Biblii i pewnie dlatego Ogniwo można też znaleźć w..... salach parafialnych polskich kościołów w Montrealu.

Często też, pan Halicki próbuje ośmieszyć lub wręcz skompromitować kilka osób znanych z działalności w polskim Kongresie, lub z polskiego radia w Montrealu.

Próbowałem kilka razy rozmawiać na temat montrealskiego "wieszczka" z paroma osobami, ale każdy machał ręką z niesmakiem. Machnąłem więc ręką i ja, dokładając w myślach inne epitety. Kiedyś jednak byłem świadkiem bezpośredniej działalności bohatera niniejszego komentarza.

Pan Halicki próbuje wcisnąć swoją czarną propagandę na stoiska bazarowe, tudzież próbuje ją wcisnąć indywidualnym Polakom, odwiedzającym okolicznościowe bazy, lub spędzającym wspólnie czas na kawie, po niedzielnych mszach w salach parafialnych. Ogólnie rzecz biorąc, jest przeganiany, niemniej jednak kilka, jeśli nie kilkanaście osób wychodzi z bazaru z Ogniwskiem w ręku. Często, często zdarza się, że stary Polonus będąc w polskim sklepie, nie kupi polskiej gazety, bo to przecież dolara kosztuje, ale Ogniwo weźmie, bo za darmo, a też po polsku napisane.

Stojąc czasem z kolegami z montrealskiej Grupy Działania na rzecz Solidarności, z puszkami na datki z napisem Solidarność podczas imprez polonijnych, spotykaliśmy się często z podejrzliwymi spojrzeniami starej Polonii, lub nawet ze złośliwymi uwagami.

I wtedy zrozumieliśmy. Są to czytelnicy pana Halickiego, którym szkoda dolara na polonijną gazetę (nie mówiąc już o polskiej książce) i inni bezmózgowcy zachłystni antysemitką, antyukraińską i antysolidarnościową propagandą.

Dlatego postanowiłem napisać do "Echa-Tygodnika Polskiego" (niestety, przeszło 30-tysięczna Polonia montrealaska nie może jakoś spłodzić polskiej gazety), bo uważam, że nie można problemu zignorować tylko machnięciem ręką i kwitować słowem - stuknięty. Słowna dyskusja z panem Halickim, przypomina rozmowę ze ślepym o kolorach, lub z głuchym o muzyce.

Chciałbym podkreślić, że właściciele niektórych sklepów polonijnych, zaraz po wyjściu pana Halickiego ze sklepu, wyrzucają do kosza na śmieci jego comiesięczny dorobek literacki. Szkoda jednak, że nie wszyscy.

Już czuję, jak po tym liście pan Halicki umieści mnie w swoim brukowcu, w którejś z montrealskich "jacejek" i rozgłosi wszem i wobec, że jestem niebezpiecznym, żydowskim mafioso, który chce go gwałtem obrzezać, lub wprost przerobić na macę.

Czekam na obronę pana osoby przez Pańskich czytelników. Przekonamy się, jakie to autorytety staną po pana stronie.

No cóż, pisz pan sobie te czerwone koszałki-opałki panie Halicki, nagroda dziennikarska Pulitzera panu nie grozi, ale zawsze to lepiej zapracować sobie na emigracji, na miejsce w Alei Zasłużonych dla PRL na Powązkach. Bo takie głupoty może opowiadać i rozpowszechniać tylko komunistyczny kolaborant.

A oprócz cytatów z Biblii zacytuj pan czasem i Jana Pawła II, który dość jasno i jednoznacznie wypowiada się na temat swoich sympatii do Solidarności.

Z wyrazami szacunku
(dla redakcji Echa,
nie dla pana Halickiego)
BOGUSŁAW KUSIONOWICZ
Montreal

PRZEPRASZAMY BARDZO,
LECZ

**WĘDRÓWKA
ZA DOBRĄ
NADZIEJĄ
Reportaż z RPA**

GRAŻYNY FARMUS ukaże się dopiero w numerze 34, po Jej powrocie z Konferencji w Paryżu. Wydawczyni zapewniając, że nie zrobi owsa ryżu, a tym bardziej reportażu, prosi, by do redakcji się w dni powszednie nie dobijać, z automatem nie konwersować, a z dyżurnymi na żywo - jak najkrócej tylko 30 i 31 maja od 3 po poł. Tel. 743-5706 od piątku, 3 czerwca wracamy do normy.

Pekao-Travel

1610 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A7

Tel. 588-1988
Toll free 1-800-387-0325

Uprzejmie zapraszamy do korzystania z usług naszego biura w zakresie sprzedaży:

- * najtańszych biletów czarterowych do Polski - od CAD 567.00
- * biletów lotniczych po Kanadzie i do wszystkich krajów świata
- * tur autobusowych po Kanadzie i Stanach Zjednoczonych
- * wycieczek na słoneczne południe
- * ubezpieczeń dla wyjeżdżających i odwiedzających Kanadę
- * kuponów ORBIS

Nasz fachowy personel pomaga w załatwieniu zaproszeń, paszportów i wiz.

Uwaga: Każda z osób zakupujących w naszym Biurze bilet lotniczy otrzymuje upominek w postaci kwarcowego budzika i torby podróżnej.

INWOOD KONTRA SIDOROWA

Dokończenie ze str. 11

o tym, kto wykarmi mojego Miszę? Miałam trzydzieści lat i musiałam być dobrą żoną i dobrą matką".

Opowiadając o czasach oczekiwania, nazywa je okresem koszmaru. Zaraz po urodzeniu się dziecka okazało się, że rozwinęła się u niego infekcja pępka. Tania zaś, pozostająca razem z 10 innymi kobietami w schronisku dla młodych matek - złapała gdzieś bronchit. Przeżywając na przemian okresy nadziei i rozpacz, zamieszkała wreszcie z rodzicami, jeżdżąc co jakiś czas do Moskwy, próbując przekonać reżimowych biurokratów. Cała reszta życia schodziła jej na polowanie na mleko i kartki żywnościowe, potrzebne aby wykarmić Miszę. "Niemożliwe było nawet znalezienie lekarza dla dziecka" - wspomina - "każdego dnia zdarzało się coś innego. Nie wiedziałam kiedy - i czy w ogóle - pozwolą mi wyjechać. Czasami myślałam już, że nigdy".

Sprawa wyjaśniła się wreszcie w lipcu 1987 roku. Kirby był wtedy piąty - i ostatni - raz w Związku Sowieckim. Tania wspomina, że oboje dostali nagłe wezwanie do Moskwy, gdzie obwieszczono im tę niesłychaną wiadomość: wiza została wydana, Tania mogła opuścić swój kraj. "Była to cudowna wiadomość. Byliśmy oboje tak bardzo szczęśliwi" - wspomina. W miesiąc później ona i Misza znaleźli się w Kanadzie. Ale cała

historia zawierająca wszystkie elementy taniego romansu, miała - jak się później okazało - przybrać całkiem nieoczekiwany tok.

Przed wszystkim ich przyjazd do Kanady nie był wcale łatwy. Tania stanęła na ziemi kanadyjskiej, a konkretnie w Montrealu, twarzą w twarz z całą rzeszą dziennikarzy i reporterów. "Chciałam uciec z powrotem do samolotu. Denerwowało mnie, że na lotnisku zebrało się tak wielu ludzi. To było wręcz nie do uwierzenia".

Kiedy oboje przybyli do domu Kirby'ego w Toronto, zdecydowali, że muszą wreszcie poznać się naprawdę. Przez kilka dni nie odpowiadali na telefony, spacerując po mieście i robiąc zakupy. Tania była zachwycona ilością wiewiórek, różnorodnością towarów w sklepach i uśmiechniętymi ludźmi na ulicach. Oboje jednak czuli, że coś jest nie w porządku.

"W sklepach byliśmy zaczepiani przez ludzi, którzy chcieli nam dawać różne rzeczy. Z każdej gazety patrzyli na nas nasze twarze. Tania nie zdawała sobie sprawy z tego, jaką burzę rozpętałem, dopóki nie zjawiła się w Kanadzie" - mówi Kirby. W retrospekcji Kirby uważa, że jest teraz w stanie wskazać punkt, w którym zaczęły się późniejsze kłopoty. "Nie zjedliśmy ze sobą ani jednego obiadu ze świecami, który mógłby uczcić nasze połączenie. Zamiast tego mieliśmy wrzeszczące dziecko i stopy pieluch. Kochaliśmy się, ale tylu ludzi po drodze trzeba było zważyć, że już nie wiedzieliśmy, jak walki tej zaprzestać".

Dziewięć dni po swoim przyjeździe Tania wezwała policję do domu Kirby'ego.

Szczegóły całej sprawy rozpatruje teraz sąd, ale Kirby oskarżony został o czynną napaść na żonę. Tania i Misza przenieśli się do schroniska dla kobiet.

W trzy miesiące później Tania Sidorowa, silna, energiczna kobieta, łatwo traci cierpliwość opowiadając o całej historii, czy też mówiąc o szoku kulturowym. Cała przeszłość, jaką planowała sobie podczas wizyt Kirby'ego w Związku Sowieckim upadła w gruzy. Mieszka teraz w małym mieszkaniu i próbuje wyciągnąć pieniądze od Kirby'ego. Żyje z pieniędzy pewnej pani z Toronto, która pomaga jej przystosować się do życia w Ameryce. Tania zaprzyjaźniła się z kilkoma kobietami, a przede wszystkim z jej torontońskim prawnikiem - Marion Cohen. To one pomogły jej się jakoś zagospodarować. Tania ma nadzieję znaleźć pracę i rozpocząć pisanie autobiografii, jak tylko nauczy się wystarczająco dobrze angielskiego. Ma czasem chwile, kiedy wpada w depresję, ale generalnie podchodzi do świata bardzo optymistycznie. "Moje życie jest trudne" - przyznaje - "Ale ja mam dwa życia: jedno jest pełne problemów, a drugie, to to dobre życie. Kanada jest wspaniałym krajem, ludzie są cudowni. Chcę się tu osiedlić i chcę podróżować".

Kirby Inwood nie czuje się jednak tak dobrze. Oskarżenie, przed jakim stanął, spowodowało chaos w mediach i jeszcze większą sensację. Na salę sądową, odprowadzali go żądni sensacji dziennikarze. Wielu z nich niedawno przyjechało do Kanady. Wieści o całej sprawie rozeszły się błyskawicznie. Kirby'ego opuścili klienci i znajomi. "Pokazują mnie palcami na ulicy i

wyrzucają z restauracji. Z mojego przedsiębiorstwa nie został ślad. W ciągu kilku godzin z księcią przeistoczyłem się w czarny charakter".

W kilka tygodni później Kirby wciąż twierdził, że jego żona nie użyła go jako biletu wyjazdowy z kraju oczystego. "Nie wierzę, że Tania mnie nie kocha, nie wierzę, że traktowała mnie tylko instrumentalnie" - mówi. "Jesteśmy ofiarami szumu, jaki rozpętały wokół całej sprawy. Patrzcie na ludzi, którzy spędzili półtora roku w strasliwym stresie, których naprawdę łączyło prawdziwe uczucie i którzy bardzo chcieli być razem. Nie widzieliśmy jednak, jaki wpływ ma na nas to wszystko, z czym borykaliśmy się tyle czasu. W dalszym ciągu jest to jednak "love story". Zrobię wszystko i na wszystko się zgodzę, jeśli będzie to mogło uratować moją rodzinę".

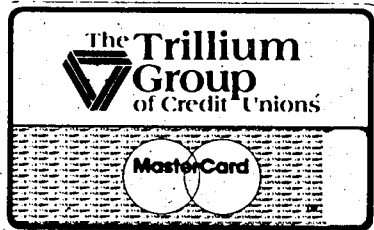
Na podstawie "Châtelaine",
kwiecień 1988

Tłum. i opr. K.K.M.K.

Sprawa Inwooda i Sidorowej znalazła swój epilog w sądzie. Po trwającym 3 tygodnie procesie, gdzie przesłuchiwano obie strony oraz wielu świadków, sąd wydał wyrok uniewinniający Inwooda od zarzutu pobicia żony i rocznego syna - Miszy. Sidorowa żąda od męża ponad 43 tysięcy dolarów rocznych alimentów, w tym 5 tys. na wakacje. Obie strony noszą się z zamiarem napisania książek, których tematem będzie ich, niefortunnie zakończony "romans wszech czasów".

MasterCard®
W CREDIT UNION?

TAK!

O szczegóły pytaj we wszystkich Oddziałach

Credit Union
św. Stanisława
i św. Kazimierza

TORONTO
220 Roncesvalles Ave.
tel. 537-2181

12 Denison Ave.
tel. 863-0996

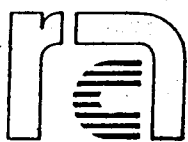
2987 Bloor St. W.
tel. 236-1225

MISSISSAUGA
4260 Cawthra Rd.
tel. 848-4303

KITCHENER
56 Shanley St.
tel. 745-6393

11 Traynor Ave.
tel. 893-4471

GUELPH
180 Wyndham St. N.
tel. 837-1077

RAC P.O. Box 966, Mississauga, Ontario L5M 2C5
Tel. (416) 828-7176

RYSZARD A. CZAGACBANIAN, P.Eng.
President of RAC

Szanowni Państwo,
Chciałbym Państwu przedstawić siebie i swoją firmę komputerową. Jestem inżynierem elektrykiem (University of Ottawa 1971), specjalistą od "hardware & software".

Moja firma zajmuje się sprzedażą różnorodnego sprzętu KOMPUTEROWEGO typu IBM (PC, XT, AT i SYSTEM 386), programowaniem, opracowywaniem całych SYSTEMÓW KOMPUTEROWYCH, konsultacjami i ewaluacjami całokształtu operowania oraz używania komputerów od jednej stacji aż do kilkuset stacji współpracujących komputerów wymagających systemu komunikacji komputerowej.

Nadeszła REWOLUCJA KOMPUTEROWA! Jeżeli się jej nie wykorzysta w tej chwili KONKURENCJA WYGRA!

W pracy komputery umożliwiają szybsze, dokładniejsze decyzje, precyzyjną kontrolę inwentarza, księgowość, rachunki, pokwitowania, czeki, adresy, "WORD PROCESSING", "CAD", różnorodne zestawy zbiorów danych, kontrolowanie bezpośrednie lub zdalne procesów oświetlenia, ogrzewania, chłodzenia, ochrony domów.

W domu komputery upraszczają pracochłonne zajęcia jak księgowość, kontrola rachunków, inwestycji, podatków, czy nieruchomości. Umożliwiają także zdalne operowanie komputerów biurowych; "TRZYMANIE REKI NA PULSIE" BUSINESSU nawet z FLORYDY, EUROPY oraz innych części świata.

Komputer uczy oraz dostarcza rozrywki.

RAC DAJE WAM FACHOWE GWARANTOWANE USŁUGI KOMPUTEROWE, sprzedaż, reperacje, instalacje, programowanie i szkolenie ludzi w obsłudze:

- KOMPUTERÓW
- DRUKAREK
- PLOTERÓW
- MONITORÓW
- MODEMÓW
- POWIĘKSZANIE PAMIĘCI
- LASEROWE DRUKARKI
- OPTYCZNE DYSKI
- TAŚMOWE SYSTEMY

- "NETWORKS"
- "VIDEO CARDS"
- "HARD DRIVES"
- "FLOPPY DRIVES"
- "DESK TOP PUBLISHING"
- "CAD"
- "ACCELERATORS"
- "SOFTWARE"
- "WORD PROCESSING"

Marki: ASHTON-TATE, HERCULES, MICRO-UNIVERSE, AST RESEARCH, NEC, WYSE, INTEL, ORCHID TECH, TOSHIBA, MICROSOFT, HAYSE, CALCOMP, MINISCRIBE, OKIDATA, PRINSTON, LOTUS, ARCHIVE, PLUS, NOVELL itd.

PIGULKI
PCAG

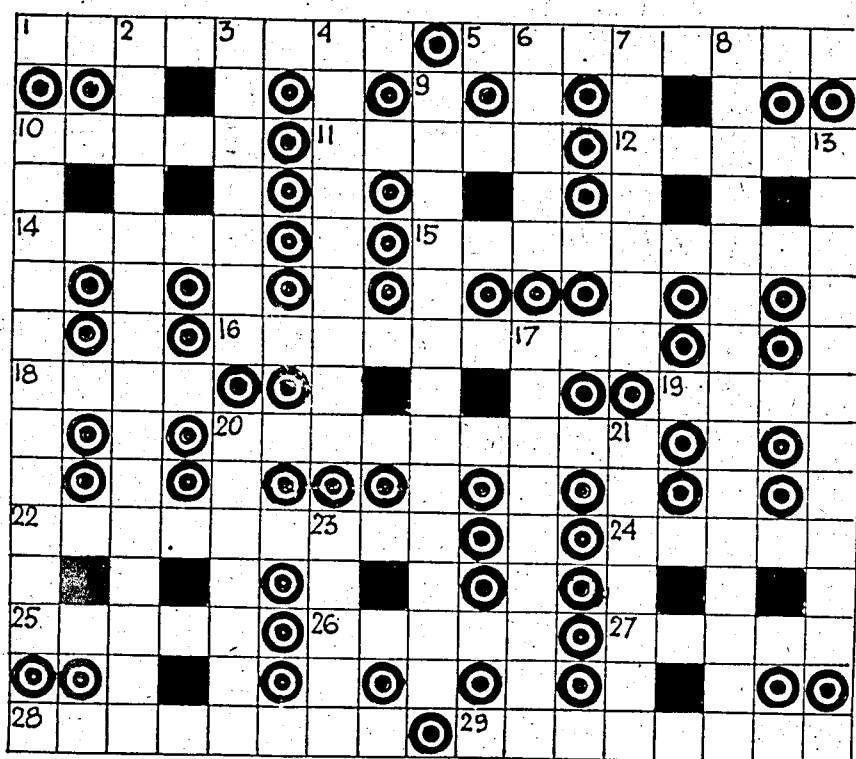

TRUDEAU ZNÓW W MOSKWIE. Uczestniczy w konferencji byłych głów państwa. Prasa podała, że tym razem będzie tylko słuchał i uczył się. Jesteśmy jednak ciekawi dlaczego konferencja byłych głów państwa odbywa się w Moskwie? Przecież w ZSRR były głowy państwa można znaleźć tylko w trumnach. W całej historii Kraju Rad tylko jedna "głowa" poszła na ucziwą emeryturę, a wszyscy inni trzymali się stolka do śmierci. Tak więc konferencja odbywa się niejako bez gospodarzy.

PLANY PCAG. Rozważane są plany, aby mniej więcej raz w miesiącu urządzać spotkania członków, sympatyków i rodzin w ramach wieczorów czwartkowych w SPK na Beverley. Będą to okazje do wymiany wiadomości, poglądów i ploteczek, wypicia kawy czy też piwka, a także do zwykłego towarzyskiego spotkania. Będziemy mogli również w ten sposób lepiej się poznać. Plany jeszcze nie są skryształizowane, a jak się skryształizują napiszemy o nich obszerniej.

DLACZEGO JĘSTEM NA ZACHODZIE. Ankieta miesięcznika KULTURA (Paryż, nie mylić z Warszawą) adresowana jest do wszystkich, którzy opuścili Polskę po 13 grudnia 1983. Odpowiedzcie masowo na ankietę. Niech wszyscy dowiedzą się, z jakich powodów, po 40 latach "realnego socjalizmu" tysiące Polek i Polaków decyduje się na emigrację. Tekst ankiety w redakcjach gazet polskich i w Redakcji PI-GULEK.

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubiscy, tel. 925-8128. Adres: P.O.Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4. Cegiełki Polonia Solidarna można kupować osobiście lub zamawiać listownie.

KĄCIK SZACHOWY

Nr 4

MOTTO:

"Myślenie ma kolosalna przyszłość"

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 3

Zadanie Nr 3 jest zakończeniem partii pomiędzy Janowskim a Rubinsteinem granej w 1907 r. w Karlsbadzie.

1. Hd7 - d8!! jest to wspaniałe psunięcie. Początek oryginalnego manewru, umożliwiającego czarnym wprowadzenie hetmana w centrum szachownicy.
2. He4 - g4 Hd8 - b8!
3. Kg1 - g2 Hb8 - a7!
4. Wf1 - e1 Ha7 - c5! czarne osiągnęły swój zamiar, Ich hetman znalazł się w centrum walki co umożliwiło wygranie partii.

Wynajdywanie takich manewrów świadczy o wielkim kunszcie gry i największej umiejętności naszego arcymistrza.

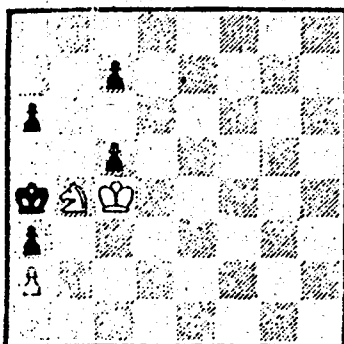
SZANOWNI SZACHIŚCI

Zgodnie z naszym zamiarem podanym w Kąciku Szachowym Nr 1, punkt 5, przystępujemy już dzisiaj do cyklu zadań szachowych obrazujących naszą POLSKĄ KOMPOZYCJĘ SZACHOWĄ na przestrzeni 100 lat.

Pierwsze zadanie POLSKIEGO KOMPOZYTORA (TWÓRCY), którym był J. DZIEWOŃSKI zostało wydrukowane w Winer Schachzeitung, w 1855 roku.

Bardzo szkoda, że o autorze, od którego bierze początek Polska Kompozycja Szachowa nie można znaleźć żadnych danych. Dla upamiętnienia tego wydarzenia podaje to zadanie do rozwiązania.

ZADANIE NR 4 J. DZIEWOŃSKI

Białe zaczynają i dają mat w 6-ciu ruchach

Rozwiązanie w następnym numerze.

Graor

72 Howard Park Ave.
Toronto, Ont. M6R 1V6
TEL. 534 - 9864

Uprzejmie zawiadamiam,
że z powodu alarmującej sytuacji
w Polsce

OBNIŻAM CENY PACZEK !

MORSKIE - 1.80 / 1 kg
LOTNICZE - 3.80 / 1 kg
DOPLATY BEZ ZMIAN.

POZIOMO:

- 1 Olbrzymi gad kopalny zaliczany do dinozaurów, występujący ongiś w Ameryce Północnej
- 5 Oficer prowadzący nawigację na statku
- 10 Pudełko lubiane, kobiałka
- 11 Pani po staropolsku
- 12 Zmierzch
- 14 Naród, narodowość
- 15 Drobnostka, błahostka
- 16 Podwórkowy instrument z korbką
- 18 Popularne imię żeńskie
- 19 Pora roku
- 20 Miarka krawiecka
- 22 Kwiat kosaćcowaty, mieczyk
- 24 Odrażająca woń
- 25 Przybieranie na wadze
- 26 Fach, specjalność
- 27 Górska rzeczka
- 28 Utrata względów, nieprzychylność
- 29 Zdanie na pozór niedorzeczne, sprzeczne z ogólnym mniemaniem

PIONOWO:

- 2 Kontrofensywa, kontratak

- 3 Odbite światło, refleks
- 4 Duża, nadrzewna małpa człekokształtna
- 6 Uciekinier
- 7 Ssak morski, uchątka, otaria
- 8 Prawienie moralów, oddziaływanie na poprawę obyczajów
- 9 Nieokrzeseanie, brak cywilizacji i kultury
- 10 Drewniany instrument dęty, odmiana fagotu
- 13 Skrzat, gnom, krasnal
- 17 Brak wykształcenia, ignorancja
- 20 Fantastyczny potwór, straszidło
- 21 Pilnik o grubych nacięciach, tarnik
- 23 Wolno idący, nie zaprzężony koń

Rozwiązanie krzyżówki

POZIOMO: 1. dinozaur, 2. oficer, 3. refleks, 4. małpa, 5. oficer, 6. uciekinier, 7. otaria, 8. moralizacja, 9. brak cywilizacji, 10. fagot, 11. pani, 12. zmierzch, 13. krasnal, 14. naród, 15. drobnostka, 16. korbka, 17. ignorancja, 18. żeńskie imię, 19. pora roku, 20. miarka, 21. tarnik, 22. mieczyk, 23. wolny koń, 24. woń, 25. przybieranie, 26. specjalność, 27. rzeczka, 28. utrata, 29. zdanie. PIONOWO: 2. kontratak, 3. odbicie światła, 4. małpa, 5. oficer, 6. uciekinier, 7. otaria, 8. moralizacja, 9. brak cywilizacji, 10. fagot, 11. pani, 12. zmierzch, 13. krasnal, 14. naród, 15. drobnostka, 16. korbka, 17. ignorancja, 18. żeńskie imię, 19. pora roku, 20. miarka, 21. tarnik, 22. mieczyk, 23. wolny koń, 24. woń, 25. przybieranie, 26. specjalność, 27. rzeczka, 28. utrata, 29. zdanie.

KALENDARIUM

Rok dobry będzie,
jeżeli w maju zawiązą się żołądźce.

26 maja - czwartek

DZIEŃ MATKI w Polsce

Wschód Słońca: 04.22 Zachód Słońca: 19.37
Wschód Księżycy: 14.43 Zachód Księżycy: 01.47

Imieniny obchodzą: Ewelina, Filip, Paulina i Wilhelmina

1868 - Ostatnia publiczna egzekucja przez powieszenie w Anglii. Wyrok został wykonany na Michaelu Barrett, skazanym na karę śmierci za zamordowanie 13 osób.

27 maja - piątek

Wschód Słońca: 04.21 Zachód Słońca: 19.38
Wschód Księżycy: 15.50 Zachód Księżycy: 02.03

Imieniny obchodzą: Beda, Jan, Juliusz, Magdalena, Oliwia i Radowit

1840 - Zmarł Niccolò Paganini, włoski skrzypek o legendarnej sławie i kompozytor (ur. w 1782 r.)
1885 - Urodził się Zbigniew Pronaszko, malarz, rzeźbiarz, grafik i scenograf (zm. w 1958 r.)
1910 - Zmarł Robert Koch, bakteriolog niemiecki, odkrywca prątki gruźlicy, przecinkowca cholery, laureat Nagrody Nobla w 1905 r. (ur. w 1843 roku)
27. V.1940 - 8. VI.1940 - Bitwa o Narwik

28 maja - sobota

Wschód Słońca: 04.21 Zachód Słońca: 19.39
Wschód Księżycy: 17.02 Zachód Księżycy: 02.22

Imieniny obchodzą: Agnieszka, Augustyn, Emanuel, Elmira i Jaromir

1513 - Pierwsza drukowana po polsku książka: modlitewnik "Raj duszny" Biernata z Lublina, zostaje wydana w krakowskiej oficynie Floriana Unglera
1912 - Urodził się Patrick White, australijski pisarz, laureat Nagrody Nobla
1972 - Zmarł w Paryżu książę Windsoru, były król Anglii
1981 - Zmarł w Warszawie Prymas Tysiąclecia, kardynał Stefan Wyszyński

29 maja - niedziela

Wschód Słońca: 04.20 Zachód Słońca: 19.40
Wschód Księżycy: 18.16 Zachód Księżycy: 02.44

Imieniny obchodzą: Bogusław, Magdalena, Maksymilian, Oliwiera i Teodozja

1453 - Turcy zdobyli Konstantynopol, kładąc w ten sposób kres cesarstwa bizantyjskiego.

1917 - Urodził się John F. Kennedy
1953 - Nowozelandczyk Edmund Hillary i Nepalczyk Norkay Tenzing zdobyli najwyższy szczyt świata - Mount Everest.

30 maja - poniedziałek

Wschód Słońca: 04.19 Zachód Słońca: 19.41
Wschód Księżycy: 19.31 Zachód Księżycy: 03.13

Imieniny obchodzą: Feliks, Ferdynand, Jan, Joanna, Sulimirski

1431 - Joanna d'Arc zostaje spalona na stosie
1593 - Zmarł Christopher Marlowe, poeta i dramaturg angielski (ur. w 1564 r.)
1778 - Zmarł Voltaire (właśc. Françoise Marie Arouet), jeden z najwybitniejszych intelektualistów europejskich w epoce Oświecenia
1944 - Na zjeździe w Buffalo powstał Kongres Polonii Amerykańskiej.

31 maja - wtorek

Wschód Słońca: 04.19 Zachód Słońca: 19.42
Wschód Księżycy: 20.44 Zachód Księżycy: 03.50

Imieniny obchodzą: Aniela, Ernesta, Feliks, Kamila, Petronela i Petroniusz

1873 - Urodził się Tadeusz Rittner, dramaturg i prozaik (zm. w 1921 r.).

1 czerwca - środa

MIEDZYNARODOWY DZIEŃ DZIECKA

Wschód Słońca: 04.18 Zachód Słońca: 19.43
Wschód Księżycy: 21.48 Zachód Księżycy: 04.41

Imieniny obchodzą: Gracjana, Hortensja, Jakub, Konrad, Nikodem i Świętopełk

BIOENERGOTERAPIA

W środę, 25 maja,
o godz. 19:00
odbędzie się spotkanie z
WŁODZIMIERZEM
GRZESZCZAKIEM
w budynku ZPwK,
przy 2282 Lakeshore Blvd. W.
można nawiązać przez
Ryszarda Piotrowskiego
TEL. 624 - 3361

W ostatni piątek Polsko-Kanadyjskie Towarzystwo Muzyczne podało publiczności na jednej szali wybór pieśni i kwartet smyczkowy Franciszka Schuberta, na drugiej - analogiczne utwory Stanisława Moniuszki, zachęcając do porównania. Zwykła publiczność porównując kompozytorów, czy też ich utwory, ma tendencję przyznawania im kolejnych miejsc, jak to się robi w stosunku do zawodników na zawodach sportowych. Ponadto laikom trudno jest oddzielić wartość artystyczną samego utworu od poziomu jego wykonania, tak że utwór, który uczeni muzykolodzy oceniliby jako artystycznie słabszy, może w dobrym wykonaniu wydać się publiczności doskonały i odwrotnie - dobry utwór traci w miernym wykonaniu.

Jak zatem wypadło nasze laickie porównanie Schuberta z Moniuszką? Na pierwszym miejscu musimy stanowczo postawić pieśń Moniuszki do słów Goethego "Znasz-li ten kraj". Szeroka, rozległa melodia dała p. Ewelinie Kwaśniewskiej doskonałą okazję do zademonstrowania swoich możliwości głosowych. Z pieśni Schuberta "Pocztą" była przejrzyście ilustracją trąbki pocztyniowej; interpretacja p. Kwaśniewskiej nie pozostawiła nam co do tego żadnych wątpliwości. Polskiej publiczności na pewno bliska była "Pieśń wieczorna", bardziej znana jako "Po nocnej rosie", no i "Prząśniczka", którą p. Kwaśniewska śpiewała lepiej niż kiedykolwiek, prawdopodobnie dzięki doskonałemu akompaniamentowi Margaret McLellan, profesora Queen's University z Kingston. W pozostałych pieśniach, strofkowa struktura spowodowała, że wydały się one nieco banalne, jak gdyby ograniczające możliwości ekspresji artystycznej śpiewaczki.

Kwartet smyczkowy Moniuszki jest bardzo mało znany i rzadko wykonywany nawet w Polsce; PKTM mógł się pochwalić prawykonaniem kanadyjskim.

Kwartet Schuberta traci dużo przy porównaniu z Moniuszką: jest bardzo smutny, prawie ponury, a zarazem nie chwyt słuchacza za serce w swoim smutku.

Dogodzenie guśtom publiczności nie jest łatwe, a pieśni nie należą do najbardziej popularnych form muzycznych. Odbiło się

MONIUSZKO CONTRA SCHUBERT

oraz
nieśmiałe
sugestie

to na frekwencji piątkowego koncertu, która nie dorównała frekwencji na koncercie muzyki Mozarta. Problem ten nie jest ograniczony tylko do koncertów PKTM. Mniej więcej rok temu wystąpiła w Roy Thompson Hall jedna z najwybitniejszych śpiewaczek obecnej doby, Kiri Te Kanawa. Na program koncertu złożyły się wyłącznie pieśni. Słuchacze przyjęli artystkę ciepło, ale nie entuzjastycznie. Dopiero kiedy na bis zaśpiewała arię z opery Pucciniego "Giani Schicchi", widownia oszalała.

Po tej jednej, nie trwającej nawet dwóch minut arii, Kiri Te Kanawa zebrała więcej oklasków, niż podczas całego koncertu!

Muzyka operowa ma zaiste magiczny wpływ na słuchacza, no i daje wykonawcom większe pole do popisu niż pieśni. Maestro Jaśkiewicz twierdzi wprawdzie, że wyjątki i arie operowe powinny być wykonywane z towarzyszeniem całej orkiestry - jest to oczywiście prawda, ale kogo dziś na taki luksus stać? Stuart Hamilton od lat już wystawia opery w wykonaniu koncertowym przy akompaniamentzie fortepianu, robi to bardzo dobrze, przedstawienia cieszą się dużym powodzeniem i nikt nie narzeka na brak orkiestry. Dobry i subtelny akompaniament fortepianowy potrafi wyczarować magię opery nie gorzej niż orkiestra symfoniczna. Moniuszko jest *par excellence* kompozytorem operowym. Wiele fragmentów jego oper można bez zażenowania zaprezentować publiczności, a i Polacy z przyjemnością ich posłuchają. Czy nie można by tak urządzić wieczoru arii z oper Moniuszki? Wystarczy tylko dokooptować p. Kwaśniewskiej odpowiedniego tenora lub bas-barytona. Co niniejszym pod rozważę władzom PKTM poddajemy.

S.D.

PACZKI DO POLSKI
WYŚLIJ JUŻ DZIŚ PRZEZ

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel.: 537-7914
1575 Sismet Rd. Unit 7, Mississauga, Ont. Tel.: 624-1965

PACZKI MORSKIE ■ PACZKI LOTNICZE

- OWOCE CYTRUSOWE • PRZEKAZY NA KONTA
- SAMOCHODY • GOTÓWKA • LEKI
- WĘGIEL • PACZKI ŻYWNOŚCIOWE
- SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Sherlock Homes
Real Estate Inc.

DANUTA
KOTAPKA

Telefon
Biuro: 534-7788
Dom: 769-5394

Jane/Annette - wolno stojący, murewany, prawie nowy "backsplit", 4 sypialnie + apartament w "basementie". Może być wygodne mieszkanie + warsztat + dojazd z "basementu". Dobra inwestycja.
Royal York/Norwood - wolno stojący, murewany, solidny bungalow, 3 sypialnie, duży "basement" z oddzielnym wejściem, garaż, ładna działka, połączona działka. Cena \$262,000
Okolice London - Motel, 9 pokoi gościnnych, dom 3-sypialniowy dla właścicieli i biuro. Duża parcela. Cena \$165,000
Mississauga, blisko Dixie plaza - wolno stojący, murewany dom na pięknej, dużej działce. 3 sypialnie, pokój rodzinny z wyjściem na duży, trawnik, taras, garaż, osobne wejście do wykończonego "basementu". Cena \$204,000
Mississauga - Hwy 10/Eglinton - nowy, murewany dom - 1600 sq/feet. 3 sypialnie, 3 łazienki, garaż. Cena \$176,000

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM K.P.K. OKRĘG TORONTO

206 Beverley St. Tel.: 979-9634, 979-9639

oferuje informacje i pomoc imigrantom polskim (w okresie poprzedzającym uzyskanie kanadyjskiego obywatelstwa) we wszystkich sprawach związanych z osiedleniem się i integracją w społeczeństwie Kanady, m.in. skierowania, tłumaczenia, pisanie życiorysów, uwierzytelnianie dokumentów pod przysięgą itp. Biuro otwarte od poniedziałku do piątku od 10 rano do 4 po południu. Usługi bezpłatne.

Kompletyt pytań na test prawa jazdy po polsku mogą nabyć nowi imigranci w Ośrodku Pomocy na 206 Beverley St.; cena \$3.

Oferuje nowo przybyłym pomoc w osiedleniu w Kanadzie, pośrednictwo w szukaniu mieszkań, pracy, kursy angielskiego, poradnictwo i licencje zawodowe, usługi notarialne; program sponsorowania uchodźców - poniedziałki i czwartki, godz. 10.30 i 2.30; **zbiórowe sesje orientacyjne** - wtorki godz. 11.00 - 1.00. Zapraszamy. Biuro otwarte: pon. - piątku 9.30 - 4.30.

prowadzi, przy współpracy ochotników program "SPONSOROWANIA POLSKICH UCHODźCÓW". Zainteresowanych poręczycieli, grupy minimum dwuosobowe, zapraszamy do biura w poniedziałki i czwartki w godzinach 10.00 do 2.00 po południu, w celu załatwienia formalności. Wymagamy oryginalne listy z pracy lub inne dowody dochodów. Wydajemy formularze oraz udzielamy telefonicznych informacji przez cały tydzień, w godzinach urzędowania biura. Telefon 979-9634, 979-9639.

Uwaga: tłumaczenia dokumentów dla osób bez statusu imigranta, jak również niektóre usługi notarialne są odpłatne.

NON STOP

LOT
oferuje jedyne
bezpośrednie połączenie
Montreal-Warszawa. Odłot z
Mirabel we wtorki i piątki. Ceny
począwszy od 798 Can \$ (APEX)
Oferujemy również połączenie do
RZYMU, BANGKOKU, DELHI i
większości stolic europejskich.
Zapraszamy !!! POLONIA
LATA LOTEM!

POLISH AIRLINES

1000 Sherbrooke St. West
Suite 2220
Montreal, Que. H3A 3G4
Phone Montreal (514) 844-2674 Toronto (416) 364-2035

POLISH CANADIAN COMMUNITY SERVICES

prowadzi cykl spotkań pt.

„O CZYM KAŻDY POLAK ZAMIESZKAŁY W KANADZIE WIEDZIEĆ POWINIEN”

Spotkania odbywają się co dwa tygodnie, w czwartki w sali parafialnej Kościoła Św. Kazimierza, 156 Roncesvalles Ave. od godz. 7.00 wieczorem (do 9.00).

2 czerwca br., czwartek, 7.00 wieczorem.

Odczyt pani Haliny Baranowskiej pt.

„Co powinniśmy wiedzieć o ubezpieczeniach i jakie ubezpieczenia są konieczne”

16 czerwca, czwartek, 7.00 wieczorem

Wykład pana Karola Kubika na temat

„Co powinniśmy wiedzieć przy kupnie i sprzedaży samochodu”
„Ubezpieczenie samochodu”

* * *

Dokonyjemy również tłumaczeń dokumentów i wypełniamy formularze na renty z Niemiec.
Informacje telefoniczne: 533-9471

Spójrzmy prawdzie w oczy! Ochotę na to, żeby wyglądać super modnie mamy zawsze. Gorzej z szeleszczącymi i dźwięczącymi pieniżkami (kochanymi!), które nam mogą ów marzeń ideał - przybliżyć.

Od czegoż jednak wyobraźnia i starą, dobrą szafę, do zanurzenia się w której gorąco. Panie namawiam. Każda z nas znajdzie w niej... spódnice; a głównie wąską i zapewne długą w śmiertelnie nudny sposób. Do szczęścia potrzebne są nam jeszcze nożyczki, którymi odważnie spódnice ucinamy tak, żeby sięgała do pól ęda. Do pracy może być taka tuż przed kolana. Boska jest czarna, ale - jeśli nie - i na to jest rada. Nabywamy drogą kupna farbę do materiałów (są wszędzie!) i do dzieła. Nie trzeba - jak w Polsce - nic gotować. Wystarczy rozpuścić farbę w bardzo gorącej wodzie w umywalce, albo w wannie (osad schodzi bez pudła Ajaxem albo Cometem) i zanurzyć w roztworze świeżo uprane odzienie. Wystarczy stosować się do przepisu na opakowaniu, jeśli jednak farbujemy na czarno lepiej podwoić lub nawet potroić ilość farby. Bawełna "złapie" najlepiej, sztuczne dziwactwa - jak będą chciały. Z doświad-

czenia wiem, że na przykład rayon farbuje się nieźmiennie na szaro, bez względu niemal na kolor farby. Tak, czy owak - zabawa pyszna!

Wracając jednak do szafy! W tym sezonie ramiona są zdecydowanie węższe, lepiej więc wypruć gigantyczne poduchy, które dzielnie wszywałyśmy jeszcze rok temu. Długie, luźne marynary nie będą niestety najmodniejsze. Trzeba albo je skrócić i lekko dopasować w talii, albo poczekać na lepsze czasy (uwaga: chyba że nasza miłość do luźnych marynar jest tak przeogromna, że opanować jej nie potrafimy!).

Kolory? Wiadomo, czamy, biały i marynarskie - coś więc dokupić trzeba. Spokojnie jednak można wyciągnąć z przepastności szafianych wszystko, co w kropki, kropy, kropczki, kropiska i z upodobaniem zestawić z wyżej wymienionymi kolorami, a nawet - o nieba - z paskami i prążkami (z umiarem naturalnie). Co zrobić z resztą szatek naszych kochanych - następnym razem. Na razie żegna się z Wami

Wasza Zagrzebana w Szafie na Amen
MATYLDA

OBIAD
(kupon nieważny przy zamówieniach po obniżonych cenach lub promocyjnych cenach)

Zamów jedno danie

OBIAD DLA DWÓCH OSÓB

drugie dostaniesz bezpłatnie.

Zamawiając droższe potrawy otrzymasz dwa dania w cenie jednego

Kupon ważny do 31 MAJA

Kobi's
LLBO

Telefon

621 - 6050

NOWY

POLSKI KLUB i RESTAURACJA

w wieżowcu w Etobicoke

Adres: 195 The West Mall, Etobicoke

miejsce spotkań, wspaniały wystrój sal, duże bezpłatne parkingi, znakomity dojazd i komunikacja. Świetna polska i kanadyjska kuchnia, przebogaty wybór napojów alkoholowych i zakąsek.
SPECJALNE CENY Z OKAZJI OTWARCIA

POLISH
STUDIO

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

on CITY TV

KANAL 57, KABEL 7

w każdą sobotę o godz. 11 rano

WŁAŚCICIEL - 755592 ONTARIO LIMITED
ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ, TEL. 534-7788

PRODUKCJA - TADEUSZ LIS, TEL. 747-9883

ADRES: POLISH STUDIO
c/o SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.
431 RONCESVALLES AVE., TORONTO M6R 2N3

Pod powyższym adresem nasi widzowie mogą nadsyłać wszelkie uwagi, życzenia i propozycje w sprawie programu, a także, jeśli sobie życzą i chcą wesprzeć nasz program finansowo - czeki, które powinny być wystawione na POLISH STUDIO.

FINE PIANOS

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY • PEŁNA GWARANCJA
• MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY

rowadzimy również wszelkie naprawy i strojenia pianin i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie

TEL. 896-9782

35 Kings St. E. unit 16, Mississauga

od godz. 10 do 19-tej

HIGH TOP PHOTO LAB

TYLKO W KOLORZE

Profesjonalne wywoływanie filmów,
obrobka laboratoryjna zdjęć.

TEL. 252 - 9934

3043 Lakeshore Blvd. West, Etobicoke
MÓWIMY PO POLSKU

SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. W.
TEL. 531-8422

KONKURENCYJNE CENY!
Wędzone na miejscu
słynne na całe Toronto
polskie kielbasy
Szynki, kabanosy, wędliny,
mięsa, różne delikatesy

Karl's Butcher & Grocery

właściciel: Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa, wędliny własnego
wyrobu, smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze
105 Roncesvalles Ave.
TORONTO
TEL. 531-1622

ARMADALE Meats Product (Mfg.) Ltd.

1011 Haultain Court Unit 16/17
Mississauga, Ontario L4W 1W1
Tel. 625-8326/27

Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych
bezpośrednio w masarni.

ZESTY'S GOURMET DELI

polskie delikatesy w Mississauga (Clarkson)
wyszukane, smaczne i najwyższej jakości potrawy
urządzamy chrziny, komunie, przyjęcia weselne itp.
zapewniamy sprawną, szybką obsługę
wykwalifikowanego personelu

Właściciele: Jądwięa i Gabriel Mencfeld
TEL. 823-1167

1900 Lakeshore Rd. W. Mississauga
na wschód od Southdown Rd. na Inverhouse Plaza
pon.-środa 9-18", czwartek-piątek do 19", sobota 9-18"

KINGSWAY MEAT PRODUCTS AND DELICATESSEN LTD.

HUBERT WESIERSKI, IVAN GRGIC
2342 Bloor St. W., Toronto

TEL. 762 - 5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich
własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko kwalifikowanych
polskich rzeźników, według tradycyjnych polskich receptur.
CENY KONKURENCYJNE

DROBNE

UDZIELAM informacji
dotyczącej rejestracji samo-
chodów przywiezionych z
Europy Zachodniej do On-
tario. TEL. 255-5860.

EUROPEAN ESTHETICS

natural skin care

NOWOCZEŚNIE
WYPOSAŻONY
ZAKŁAD
KOSMETYCZNY

• Leczenie przeciw-
zmarszczkowe
• Pielęgnacja twarzy
• Masaż kosmetyczny
• Manicure i pedicure,
waxing
• Makijaż oraz inne
zabiegi

NISKIE CENY USŁUG
TEL. 240-9177

1692 Jane Str. Unit 4
(Skrzyżowanie
LAWRENCE AV. W./ JANE St.)

SKIN CARE STUDIO

DYPLOMOWANA
KOSMETYCZKA
Z WARSZAWY
zaprasza do
nowo otwartego
gabinetu
kosmetycznego
w MISSISSAUGA

Wizyty proszę zamawiać
telefonicznie

TEL. 848 - 4835

(okolica Queensway E. and Cawthra)

Zakład kosmetyczny LE VISAGE

(poprzednio mieszczący
się w Paris Studio)
uprzejmie
zawiadamia o
zmianie lokalizacji.
KOSMETYCZKA
SŁAWA

z a p r a s z a
pod nowy adres
1716 Queen St. W.
Salon fryzjerski Lidii
(w pobliżu skrzyżowania
z Roncesvalles)
TEL. 535 - 6686

HOROSKOP

BARAN

Nie przejmuj się małymi niepowodzeniami, ponieważ i tak wszystko zmierza ku lepszemu. Masz ochotę chodzić własnymi ścieżkami, ale nie nadużywaj tolerancji i cierpliwości partnera. W żadnym razie nie dawaj mu powodów do zazdrości. W pracy dbaj o utrzymanie dobrych stosunków z kolegami. Znak miły - Skorpion, unikaj Bliźniąt. Twój dzień - niedziela, liczba szczęśliwa - 5.

BYK

Obiecujący, sympatyczny tydzień, ale prawdopodobnie trzeba będzie podjąć wiążące decyzje i to zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym. A więc wskazana jest rozważa i zastanowienie. W pracy duży wysiłek. Jeśli zorganizujesz się metodycznie, pokonasz wszelkie trudności i zaszłysz na słowa uznania. Znak miły - Lew. Unikaj Baran. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 8.

BLIŹNIĘTA

Właśnie w tym tygodniu trzeba się będzie zająć własnymi, osobistymi problemami. Warto zrobić użytek ze zdolności dyplomatycznych. W pracy nadrobienie zaległości. Nowe twarze? Nie uprzedzaj się i nie wygłaszaj swoich opinii, gdy Cię o to nie proszą. Znak przychylny - Panna, unikaj Wodnika. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 4.

RAK

Przed wieloma Rakami otwierają się zupełnie nowe możliwości. Zapowiada się klimat łagodzenia sporów w miłej, wiosennej scenerii. Nowe, frapujące znajomości. W pracy etap inicjatyw. Bardzo duża operatywność. Znakomita pora na podpisywanie długofalowych umów. Nie wolno zaprzepaścić takiej szansy. Znak miły - Waga, unikaj drugiego Raka. Dzień ważny - sobota, liczba - 6.

LEW

Sporo czynników wskazuje na to, że Lwy odniosą sukces wielkiego formatu. Gratulacje, komplementy. Szykuje się zjazd rodzinny z okazji niecodziennego wydarzenia. Sporo będzie zachodu, ale nie ma na to żadnej rady. W pracy zdwojone tempo. Zaskakujące oferty. Znak sprzyjający - Ryby, unikaj konfliktów ze Skorpionem. Dzień miły - piątek, liczba szczęśliwa - 3.

PANNA

Udany tydzień. Zwłaszcza Panny samotne mają szansę na długo oczekiwany renesans związku. Nie bój się tego i nie trać wiary w swoją szczęśliwą gwiazdę. W pracy trudny wybór. Albo lepsza sytuacja materialna i mniej frapujące stanowisko, albo mało płatne, ale ambitne przedsięwzięcie. Znak życzliwy - Baran, unikaj za wszelką cenę Ryb. Dzień miły - poniedziałek, liczba - 2.

WAGA

Cały nadchodzący tydzień wymaga dużej dojrzałości i rozważa. Przyda się talent wytrawnego dyplomaty oraz umiejętność prowadzenia sporów lub, innymi słowy, ich unikania. Nowe, interesujące kontakty. Barwne, intrygujące spotkania na prywatnym i służbowym gruncie. W pracy musisz być dyspozycyjny i operatywny. Znak sprzyjający - Lew, unikaj Raka. Dzień miły - sobota, liczba - 6.

SKORPION

Niezadowolone. Konfliktowe nastroje. Niektórzy mogą w wyniku przedziwnego spłotu wydarzeń obrazić nawet bliską i życzliwą osobę. Warto od ręki wyjaśnić przyczynę sporu. Oby przeważały szlachetne intencje. W pracy ambitne inicjatywy, ale na razie mały oddźwięk. Znak pobłażliwy dla Ciebie - Bliźnięta, unikaj Wodnika. Dzień miły - środa, liczba - 8.

STRZELEC

Nieczepność. Poirytowanie. Sam prowokujesz niezręczne, kłopotliwe sytuacje. Stomiany zapadł do nowych projektów. Niewielkie, ale kłopotliwe straty materialne. Uwaga: pewna sprawa wymaga natychmiastowej interwencji. Zapowiadają się ciekawe perspektywy. Uważaj na dzieci. Znak życzliwy - Skorpion, unikaj Byka. Dzień miły - czwartek, liczba - 3.

KOZIOROŻEC

Bardzo sympatyczny tydzień zwłaszcza dla roztropnych i energicznych, takich, którzy nie znamują żadnej szansy. W wyniku zastępstwa obsadzony zostaniesz w pierwszoplanowej roli i zagrasz ją błyskotliwie. Przełożeni patrzeć na Ciebie z uznaniem, myśląc o awansie. Znak przychylny - Lew, unikaj Panny. Dzień miły - wtorek, liczba - 5.

WODNIK

Nie jeden Wodnik uwikła się w intrygującą historię miłosną. Możesz liczyć wyłącznie na własną intuicję. Idziesz wyłącznie za głosem serca, nie słuchając rad nawet osób obdarzonych wielkim autorytetem. Kłopoty ze zdrowiem domowników mogą mieć odpomnych wybić z normalnego rytmu pracy. Pozytywnie nastawiony do Ciebie - Skorpion. Unikaj Raka. Dzień miły - sobota, liczba - 8.

RYBY

Nielatwe decyzje natury osobistej. Ostatnio bowiem dryfujesz na niebezpiecznych wodach... Na szczęście dochodzi do głosu zdrowy rozsądek i wówczas żałujesz pochopnych postanowień. Warto wtedy uświadomić sobie własne błędy, aby szybko podjąć akcję "pojednania". Nie ułoń się fałszywą ambicją. Koziorożec Ci sprzyja, ale unikaj Strzelca. Dzień ważny - poniedziałek, liczba - 9.

26 maja - 1 czerwca

SINCE 1972

Realtor

TEL. 532 - 4444

24 HOUR

ACTION CENTRE !!!

**TAK !!!
SUKCES
FIRMY
TO FAKT...**

**Blisko 1500 sprzedanych
nieruchomości!!!
Chcąc korzystnie i szybko
sprzedać lub kupić
nieruchomość
powierzcie
Państwo to naszej firmie.
Komputerowe połączenia.
40 agentów do usług
Państwa.**

**Podajemy do wiadomości:
Firma założyła szybki i łatwy
do zapamiętania numer
telefonu
532 - 4444.
Poprzedni numer
532 - 4441
jest teraz drugą linią.**

**217 RONCESVALLES
Avenue
TORONTO, M6R-2L6**

**Mississauga - Bloor St. - 3-sypialniowy dom z
basenem oraz z "basement apartment". \$ 244.900. Zenon
RUDZKI, 532-4444.**

**Tani, duży, jasny "townhouse", 15% wpłaty. Zenon
RUDZKI, 532-4444.**

**Cawthra - South Service Rd. - "Bungalow" na
dużej działce, dwie kuchnie, 2 łazienki. Dom rentowany za
\$18.000 rocznie. \$ 189.000. Zenon RUDZKI, 532-4444.**

**Bungalow - 3 sypialnie, duży garaż, wykończona
piwnica. Położony w ładnym zacisznym miejscu. \$
189.900. Zenon RUDZKI, 532-4444.**

**Toronto - Etobicoke - połowa domu, trzy pełne
mieszkania, cena okazjna. O bliższe informacje proszę
dzwonić: Bogdan MOSTOWY, 532-4444 lub 531-8592.**

**Toronto - trzysypialniowa połówka budynku, poje-
dyńczy garaż, dobra lokalizacja, cena przystępna. Bogdan
MOSTOWY, 532-4444 lub 531-8592**

**Mississauga - townhouse, trzy sypialnie, dobrze
utrzymany, dla pierwszy raz kupującego super okazja.
Bogdan MOSTOWY, 532-4444.**

**"POLSKA
NA STARYCH MAPACH"**

to tytuł prelekcji
dr. ANDRZEJA KOBOSA,
która odbędzie się 26 maja, o
godz. 19:00 w sali Credit Union
przy 220 Roncesvalles Ave.
Wszystkich zainteresowanych
przeszłością i dniem dzisiejszym
Polski zapraszamy do wzięcia
udziału.

KLUB KULTURY POLSKIEJ

**Adwokat MICHAŁ WOJCIECH CZUMA
partner w firmie ANDERSON, SINCLAIR
o 100-letniej tradycji**

**ma przyjemność oznajmić, że z dniem 16 maja
1988 r. podjął w niej praktykę adwokacką
LESŁAW SOSNOWSKI**

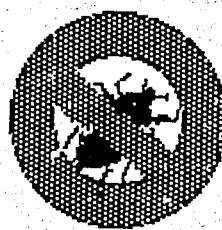
Adwokat

Mecenas Sosnowski, po ukończeniu Wydziału Prawa na
Uniwersytecie Warszawskim, pracował wiele lat jako
adwokat w Warszawie. Po przyjeździe do Kanady ukoń-
czył prawo na Uniwersytecie Orlawskim, po czym założył
własną firmę adwokacką, którą prowadził do maja 1988
roku.
W firmie Anderson, Sinclair, adwokat Sosnowski będzie
zajmował się głównie sprawami handlowymi, spółek i
korporacji, a także odszkodowaniami za wypadki sa-
mochodowe i innymi, oraz sprawami emigracyjnymi,
rodzinnymi i karnymi.

ANDERSON, SINCLAIR

**3416 Dundas Street West (przy Runnymede)
Suite 209**

TORONTO, Ontario, TEL. 767-2127

**ROACH
BUSTERS**

rewelacyjna, bezwonna
i nietoksyczna metoda
wyteplenia plag karaluchów
mówimy po polsku
tel. 588-3007
lub 259-8309

**POTRZEBNI
OCHOTNICZY**

Jeśli zastanawiasz się nad tym, jak pro-
duktywnie i konstruktywnie spędzać wolny
czas, skontaktuj się z OŚRODKIEM IM. PAW-
ŁA I JANA REKA, pierwszym w Toronto wie-
lojęzycznym domem dla ludzi niedołączonych,
znajdującym się przy ul. Sherbourne nr 345.
W przyjemnej, przypominającej dom atmos-
ferze będziesz mógł, jako wolontariusz, zaj-
mować się całym szeregiem spraw. Jeżeli in-
teresują Cię ludzie i do tego znasz jakiś język,
poza angielskim, skontaktuj się z Martą pod
nr. 964-1599, od której uzyskasz więcej infor-
macji.

UWAGA INTERES W BUFALLO!

Okazja interes. Potrzebny wspólnik lub wspólniczka do prowadzenia stoiska na Broadway Market. Rożno, delikatesy. Zawód kucharza, kelnera lub wędliniarza pomocny. Mały wkład gotówki.

TEL. 1 (776) 894-1907

City of Toronto Department of Buildings and Inspections

1988 Godziny otwarcia Biura

Od 17:00 do 20:00 możesz uzyskać zezwolenie na dobudówkę, czy przebudowę domu jedno- lub dwurodzinnego.

Poniedziałki

do 24 października - 666 Eglinton Ave. West

Wtorki

do 24 listopada, w Toronto City Hall, 1st Floor (pół-zach. część budynku)

Środy

do 26 października - 2238 Dundas St. West, suite 307.

Możesz także umówić się na spotkanie w celu załatwienia zezwolenia na budowę w czwartki między godz. 17:00 a 20:00 w Toronto City Hall.

Po dodatkowe informacje dzwonić 392-7522

Michael L. Nixon, P.Eng.
Commissioner of Buildings and Inspections
and Chief Building Official

BUILDING A BETTER TORONTO

UWAGA Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE TORONTO

CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

CODZIENNIE od 10 do 2:30 po poł. i od 7:30 do 9 wiecz.

SOBOTY od 10:30 do 12:30 po poł.

Konta depozytowe...	5 3/4%	rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5,000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	5 1/4%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	7.0%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty... (min. \$50,000)	7 1/2%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	7.0%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty... (min. \$50,000)	7 1/2%	rocznie
1-letnie certyfikaty...	8 3/4%	rocznie
1-letnie certyfikaty... (min. \$50,000)	9 1/2%	rocznie
3-letnie certyfikaty...	9 1/4%	rocznie
3-letnie non-redeemable...	10.0%	rocznie
3-letnie certyfikaty (min. 50 tys.)	9 3/4%	rocznie
RRIF	9.0%	rocznie
demand depozyt	8 1/2 %	rocznie
1-letnie term depozyt (min. \$10,000)	9 %	rocznie
3-letnie term depozyt (min. \$10,000)	10 %	rocznie
Pożyczki personalne...	14 1/2%	rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$ 50,000 pożyczki ubezpieczone na życie)	12 1/4%	rocznie
Line of credit...	15 1/4%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

TOWNHOUSE - prywatna sprzedaż
Centrum Mississauga, 3 sypialnie,
1 1/2 łazienki, wykończony basement,
garaż, wolno stojący.
Cena wywoławcza \$ 157,200
Dzwonić po 8 wiecz. TEL. 276-6799

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB

dostarczamy do sklepów i do domu

739 Queen St. W.

Toronto, Ont.

TEL. 368-4235

Apteka natury

Redaguje:

Dr. JADWIGA GÓRNICKA

JAK OBCHODZIĆ SIĘ Z ZIOŁAMI

Oprócz dawkowania i zażywania - warto poświęcić cały odcinek tym, którzy zechcą sami dla siebie zbierać, suszyć i przechowywać zioła lecznicze. Otóż najważniejszą zasadą zbioru ziół dziko rosnących jest to, że nie wysilamy się na poszukiwanie ziół drogich i rzadkich, ale zbieramy te zioła, które w naszej okolicy masowo występują.

Wszelkie zioła zbieramy wtedy, gdy są idealnie suche: nie może na nich być ani rosy, ani wody deszczowej, bo to nie tylko utrudni suszenie, ale niekiedy może spowodować czernienie, żółknięcie i inne podobne objawy, dyskwalifikujące nasz surowiec pod względem handlowym.

Suszmy zawsze wszystkie surowce ziołowe, a więc kwiaty, całe ziele, liście, korzenie czy owoce - w cieniu, w miejscu przewiewnym. Odnosi się to nie tylko do surowców zielarskich, lecz i do soków owocowych i zapasów, które nie wiadomo dlaczego - wystawiają ludzi na słońce. Słońce jest przyjacielem roślin żyjących, ale wrogiem wszystkich roślin nieżyjących. Pod promieniami słonecznymi zachodzi szereg zmian w roślinie - niekorzystnych dla leczniczych i odżywczych walorów tej rośliny.

Zbieramy, suszymy i przechowujemy każdy surowiec zielarski osobno, w oddzielnym i w miarę potrzeby szczelnym opakowaniu. Dokładnie mówiąc - im mocniej dane ziele pachnie, tym szczelniejszego wymaga opakowania, gdyż w zapachu prawie zawsze tkwi jakiś czynnik leczący.

Zarówno z własnego zbioru, jak i zakupione z Herbatolu zioła, nawet jeśli to są małe "torebkowe" ilości możemy przechowywać tylko w szczelnych opakowaniach i z dala od innych zapachów, gdyż dobrze wysuszone zioła bardzo łapczywie chłoną w siebie obce zapachy, co daje

FIRMY PRZEWOZOWE

JANOSIK I MIRA TRAVEL

polecają swoje usługi w zakresie przewożenia osób na trasie

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Pomoc w przenoszeniu bagaży, dowożenie pod dom, zniżka dla rodzin, luksusowe mikrobusy, kierowcy z ponad 10-letnim doświadczeniem.

TEL. 247-0817 lub 421 - 3591

później zaskakujące, a nie zawsze wskazane kombinacje zapachowe w gotowym odwarze czy naparze.

Z chwilą pojawienia się w naszych zbiorach własnych czy też w ziołach zakupionych jakiejś podejrzanej pleśni, pajęczyny, zapachu stęchlizny, czy innych nienaturalnych objawów - co jest zawsze wynikiem złego przechowywania - należy dany surowiec jak najszybciej spalić razem z opakowaniem. Szkodniki, które czasem lubią zagnieździć się w ziołach leczniczych - w sposób zupełnie niewybredny opadają inne nasze środki spożywcze i niespożywcze (wełny, jedwabie, futra), a wtedy narobią nam nieobliczalnych szkód.

Równie starannie trzeba nasze zioła zabezpieczyć przed myszami, które przepadają za kminkiem, rdestem, czy siemieniem lnianym, bo się tym żywią, równie starannie należy zabezpieczyć korzeń waleriany przed kotami, bo ten środek koty narkotyzuje, więc go paskudnie zanieczyszczają.

Jak długo możemy przechowywać surowce zielarskie, prawidłowo zebrane, suszone i opakowane? Otóż zioła kwiaty pachnące można przechowywać do dwóch lat, nie pachnące do trzech.

Korzenie i kory tracą swe walory po pięciu, rzadziej po sześciu latach, owoce możemy przechowywać do trzech lat.

Niektóre zioła lecznicze, jak np. bratek polny, melisa, świetlik i owoc kasztanowca tracą działanie lecznicze po roku, bez względu na to, jak będą przechowywane. Kminek natomiast i korzeń korydaku dobre są po dziesięciu latach. Kora kruszyny wreszcie (jeśli pozyskamy ją we własnym zakresie) będzie dobra do użytku dopiero po roku, albo też należy ją wyprażyć w temperaturze stu stopni przez godzinę.

City of Toronto

Ogłoszenie dotyczące wywozu śmieci

Victoria Day

i Dzień Urodzin Królowej

Poniedziałek, 23 maja 1988 roku jest świętem i w tym dniu nie będzie zbiórki śmieci. Odbędzie się to we wtorek, 24 maja.

Zbiórka przypadająca na wtorek, 24 maja odbędzie się w środę 25 maja.

W środę 25 maja nie będzie zbiórki gazet i odpadków, nastąpi to w środę 1 czerwca br.

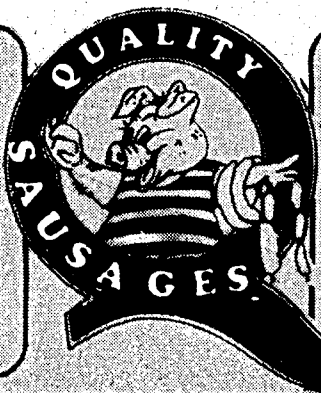
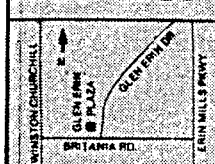
Przypomina się, że w Toronto znajduje się 17 miejsc zbiórki szkła i złomu. W lutym zebrano 391 ton gazet, 72 tony szkła i 5 ton cyny.

Prosimy nie umieszczać rozbitego szkła oraz ostrych przedmiotów w plastikowych torbach na śmieci.

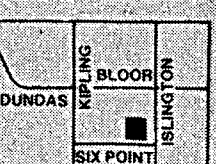
Po informacji proszę dzwonić: 392-7742.

R.M. Bremner, P. Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works

Mississauga
Glen Erin Plaza
6040 Glen Erin Drive
858-8701

Etobicoke
78 Six Point Rd.
239-1281

"Wyroby mięsne, wędliniarskie i delikatesowe najwyższej jakości"

SPRZEDAJEMY DOSKONAŁE, POLSKIE WĘDLINY

PO CENACH HURTOWYCH

- realizujemy duże zamówienia, kroimy na życzenie wołowinę, cielęcinę, wieprzowinę i baraninę;
- przyrządzamy specjalne tace na przyjęcia;
- świadczymy usługi typu "catering";
- cotygodniowe obniżki
- prowadzimy sprzedaż Echa-Tygodnika Polskiego

KUPON

10%
ZNIŻKA

POLSKIE BIURO PODRÓŻY JERZEGO ŁUCKIEGO
HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.
 1592 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A7
 stacja kolejki Dundas West. TEL. 533-9496-7
 Podróże indywidualne, grupowe, czarterowe • PKO gwarantowane zlecenia w/g katalogu • Pomoc w sprawach imigracyjnych, paszporty, wizy, tłumaczenia • Wycieczki krajoznawcze, sanatoria, wakacje na południu.

PIOTR CHWALISZ

HENDERSON PARTNERS
Chartered Accountants
 TEL. (416) 861-9046; 530-0305

Bezpośrednio z domu na lotnisko
 w Montrealu lub z lotniska do domu,
 zawiezie Cię firma przewozowa

O R Z E Ł

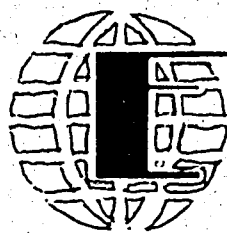
- Nowe, klimatyzowane samochody
 - Osobny samochód dla niepalących
 - Pomoc przy przenoszeniu bagażu
- TEL. 242 - 6328; 748 - 1694

**"Dziewczyny, bądźcie dla nas
 piękne na wiosnę"**

mistrz ANDRZEJ, dzięki francuskim
 kosmetykom i barwom może wyczarować
 wspaniałą wiosenną fryzurę

PARIS STUDIO

2007 Bloor St.W. Toronto
 TEL. 766-0660

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 RONGESVALLES AVE. TORONTO, ONT. M6R 2G5 TEL. (416) 536-3554/6991
 (naprzeciwko Credit Union) pod fachowym i doświadczonym kierownictwem
 RENATY OKOŁO-KULAK

- **BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI** od \$ 567.00 (cena w obie strony)
- **BILETY LOTNICZE**, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski i wszystkich krajów świata
- **PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA**
 Atrakcyjne **WAKACJE** i ciekawe **WYCIEZKI** po przystępnych cenach (Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)
- Wysyłamy **PACZKI ŻYWNOŚCIOWE** i artykuły pierwszej potrzeby do Polski
- **UBEZPIECZENIE** dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 110 za 3 miesiące (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)
- **INCOME TAX** - szybko, sprawnie, tanio.
- Załatwiamy wszystkie formalności wizowo-paszportowe.
- Tłumaczenia, akta notarialne, legalizacje
- Upoważniony Dealer PEKAO - pieniądze na konto A, C, bony, gotówka

PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA
 TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE

ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

TEL.: (416) 536-3554/6991

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Rongesvalles Ave., Toronto, Ont.
 TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

**DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY**

**WYCIEZKI
ZAPROSZENIA
WIZY
WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI**

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

Pekao-Travel

Organizator Najtańszych, Bezpośrednich
 Lotów Czarterowych Do Polski - 1988 -
 Samolotami Polskich Linii Lotniczych "Lot"

TORONTO - WARSZAWA	CENY	WARSZAWA - TORONTO
LUTY 10, 21	567.00	DOWOLNE DATY POWROTU
MARZEC 13, 20, 30	653.00	LUTY 21
KWIECIEŃ 6, 13, 20, 24	629.00	MARZEC 13, 20, 30
MAJ 1, 8, 15, 22, 29	776.00	KWIECIEŃ 6, 13, 20, 24
CZERWIEC 1, 5, 8, 12, 15	809.00	MAJ 1, 8, 15, 22, 29
CZERWIEC 19, 22, 26, 29	873.00	CZERWIEC 1, 5, 8, 12, 15, 19, 22, 26, 29
LIPIEC 3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27, 31	873.00	LIPIEC 3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27, 31
SIERPIEŃ 3, 7, 10, 14	777.00	SIERPIEŃ 3, 7, 10, 14, 17, 21, 24, 28, 31
SIERPIEŃ 17, 21, 24, 28, 31	777.00	WRZESIEŃ 4, 7, 11, 14, 18, 25
WRZESIEŃ 4, 7, 11, 14, 18	777.00	PAŹDZIERNIK 2, 9, 16, 23, 30
WRZESIEŃ 25	639.00	LISTOPAD 13, 27
PAŹDZIERNIK 2, 9, 16, 23, 30	639.00	GRUDZIEŃ 4, 11, 18, 21
LISTOPAD 13, 27	579.00	STYCZEŃ 4, 19 (1989)
GRUDZIEŃ 4, 11	769.00	LUTY 2 (1989)
GRUDZIEŃ 18, 21	809.00	
STYCZEŃ 4, 19 (1989)	567.00	

DZIECI PONIŻEJ LAT 12. \$567.00
DODATKOWE KOSZTY
 OPLATA LOTNISKOWA. \$20.00
 UBEZPIECZENIE. \$25.00
 DOZWOLONA ILOŚĆ BAGAŻU 30 kg.
 PLUS BAGAŻ PODRĘCZNY

**Prosimy Nie Zwlekać i Już
 Rezerwować Miejsca U Swoich Agentów Podróży
 Lub Bezpośrednio W Pekao Travel
 588-1988**

Century 21

PIOTR POBOJEWSKI

TEL. biuro: 743-7722 dom: 890-2145

Scarlett Rd. - przepiękny stylowy dom z dwoma łazienkami, podwójnymi garażami i bardzo dużą parcelą. \$ 441,200.

Dixie/South Service Rd. - ładne bungalow z apartamentem w basenencie, garaż, prywatny zjazd, bardzo duża parcela z możliwością budowy. Cena wyw. \$234,900.

Mississauga/Lech Walesa Dr. - przepiękny wolno stojący, 2-letni dom, z podwójnymi garażami i drzwianymi podłogami. Cena wyw. \$259,900.

Mississauga - tak jak dom, 3-sypialniowy townhouse, wykończony basenent, garaż, duża ogrodzona parcela, prywatny zjazd. Tylko \$138,900.

Południowe Etobicoke - 8-letni wolno stojący tzw. "Raised bungalow", garaż, prywatny zjazd, 2 kuchnie, \$ 249,900.

Dundas/Runnymede - budynek ze sklepem i apartamentami z możliwością rozbudowy i otwarcia biznesu przez właściciela. Cena \$296,900.00

Business (sprzątanie i czyszczenie) z kontraktami. Duży dochód. \$19,900

Cawthra/South Service Rd. - 4-sypialniowy wolno stojący dom z podwójnym garażem, prywatnym zjazdem, parcela 75 x 132 stóp. \$299,500.

Północne Etobicoke - 3-sypialniowy townhouse. Tylko \$124,900

Dundas/Kirwin - 3-sypialniowy ładny townhouse. \$149,800.

NIERUCHOMOŚCI • KUPNO • SPRZEDAŻ

ROBERT HOLECZEK

Udziela solidnej i fachowej pomocy w sprzedaży, kupnie, wynajmowaniu, finansowaniu i wycenie wszelkich nieruchomości w Metro Toronto

TEL. biuro: 690-6363 dom: 423-9540

24-godzinny serwis

HOMELIFE REALTY SERVICES

Bloor/Landsdowne - Semi z cegły, 3 sypialnie, 3 pełne łazienki, 3 kuchnie, blisko metra. Dundas/Annette - Ładny, 3-piętrowy, dochodowy dom, cena \$ 254,900

High Park - 3-piętrowy dom z cegły, 8 pokoi, 5 sypialni.

Eglinton/Rogers - wolno stojący, dwupiętrowy dom z cegły, z garażem, 6 pokoi, 3 sypialnie, cena \$ 179,900

Downtown - 2-piętrowy dom z dwoma sypialniami i parkingiem, cena \$ 134,500

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.

WYCENA
KUPNO
SPRZEDAŻ
INWESTYCJA

Chętnie udzieli w wszelkich poradach oraz profesjonalnej pomocy

ERYK HASIAK

Biurowo 534-7788 (25 godz. serwis); Dom 620-1177

346 The West Mall - Jednospalniowe mieszkanie w kooperatywie, 89 tys.

716 The West Mall - Trzyspalniowe Condo. Podziemny parking, 149 tys.

276 Roncesvalles Ave. - 9 pokoi, 5 sypialni, 3 łazienki. Idealne na gabinet lekarski, na parterze lub 3 osobne apartamenty.

RE/MAX real properties inc. realtor

• KUPNO • SPRZEDAŻ
• OSZACOWANIE
• ZAŁATWIENIE SPRAW FINANSOWYCH I PRAWNYCH

JACEK GOGOLA

biuro: 890-7474 dom: 826-0747

• 1143 Highgate - pięknie wykończony bungalow dla dwóch rodzin - cena \$258,800

• 3175 Kipling - townhouse, ogródek, garaż, wykończona piwnica.

• 30 Queen Str. - dom w budowie, możliwość otwarcia biznesu, cena \$ 380,000.

• 831 Main Str. - 33-apartamentowy dom, 150 tys. dochodu, cena 1 milion 150 tys.

• 61 Proctor - Fourplex, 25 tys. dochodu. Tylko \$ 219 tys.

• Blisko Wasaga - motel, restauracja, dom, parcela 1,5 akra. Tylko \$ 195 tys.

• 122 Roslyn Ave. - Fourplex, 25 tys. dochodu. Cena \$ 229 tys.

• Etobicoke - sklep delikatesowy, wyposażony, B. dobry dochód. Cena \$ 149 tys.

• Royal York/Melrose - 211-syp. apartament do wynajęcia.

ANNA KRYSIAK

RE/MAX

udzieli rzetelnej i fachowej porady we wszystkich sprawach związanych z kupnem i sprzedażą domów.

Pomagam przy otrzymaniu wszelkich mortgages, nawet przy minimalnym downpayment.

Bezpłatne oszacowanie nieruchomości.

Cottage na 25 akrowej działce, przy Scetion Lake. Cena \$49 tys.

Centralne Etobicoke - duży, 3-sypialniowy bungalow z wykończonym "basementem", z łazienką i z barem. Piękna działka 40 x 160, cena \$225,000.

Mississauga - 3-sypialniowy townhouse, 2 łazienki, garaż. \$129,900.

TEL. biuro: 231-0600; dom: 858-0129

EAGLE REAL ESTATE LTD.

NIERUCHOMOŚCI
• SPRZEDAŻ
• KUPNO
• FINANSOWANIE
INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KULAK

biuro: 259-9231 dom: 626-0532

Erindale - 5-sypialniowy dwupiętrowy townhouse. Blisko do wszystkiego, cena \$144,900.

3-sypialniowe bungalow z apartamentem w piwnicy. Duży garaż. Cena \$269,900

Dundas Dixie - 2-sypialniowe condominium do natychmiastowej sprzedaży. Przystępna cena.

East York - 12-apartamentowy budynek z dobrym dochodem. Cena \$649,900.

TORONTO... ETOBICOKE... MISSISSAUGA...

CHOLKAN

NIERUCHOMOŚCI
• KUPNO • SPRZEDAŻ
• FINANSOWANIE

ELŻBIETA KAUPÉ **MALGORZATA JEDLEWSKA**

TEL.: 763-5555

R.CHOLKAN & CO. LIMITED REALTOR

2336 Bloor St. W., Toronto, Ontario

Montreal Trust

247-7884 dom: 249-2958

Dzidka Skrętkowska

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem, kupnem i sprzedażą nieruchomości

Oferuję swoją pomoc przy załatwianiu formalności finansowych i prawnych

Floryda, okolica St. Petersburg, piękne 2-sypialniowe domy i condominium, 2 łazienki, klimatyzacja, baseny, korty tenisowe, sauna, wyposażone sale gimnastyczne, sale do zabaw, tylko CONDO - 44,900 \$ US, domy - 49,900 \$ US. Pożyczka na 8%.

Farmy w okolicy London, 106 akrów - 116 tys. 100 ok. 110 tys., 83 akry + dom 4-sypialniowy, łazienka, stodoła, silos, cena 124,900\$

Townhouse - północne Etobicoke, 3 sypialnie, wykończona piwnica, cena 142 tys. \$

North York - półwilla, 4 sypialnie, 2 łazienki, wykończona piwnica, cena 226 tys. \$

BARBARA SAWALA

udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach.

Prosimy dzwonić:

Alec Murray Real Estate Co. Ltd. (416) 639-8004 - czynny całą dobę

TEL. domowy (416) 332-8119

EAGLE REAL ESTATE LTD.

Julia Korpała, L.L.M.

tel. biuro: 259-9231 dom: 255-5954

Constitution/Budas - 3-sypialniowy townhouse, centrum Mississauga. Doskonała inwestycja. - \$ 114,900.

Townhouses under construction near Stayner, Wasaga Beach. 5000 down payment. Reservation sale.

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.

MAREK REJNIAK

Serdecznie zapraszam zainteresowanych kupnem i sprzedażą nieruchomości

Lakeshore/Islington - dwupiętrowy, wolno stojący dom na inwestycję. Dochód miesięczny - \$2,400. Cena \$223,900.

Deliaktery - w polskiej dzielnicy, znakomity "business" dla rodziny.

Triplex - po przystępnej cenie w zachodniej części Toronto, znakomita inwestycja

Po bliższe informacje i fachową pomoc proszę dzwonić Biuro 534-7788, oraz Pager Dom 756-1538 431 Roncesvalles Ave. Toronto, M6R 2N3

Tower

METRO TORONTO

Sprzedaż-kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów.

Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK

TEL. biuro: 536-5000 dom: 690-4182

Landsdown Ave./Bloor - 3-piętrowy, wolno stojący dom, z podwójnym garażem. 30 tys. wpłaty.

Weston/Finch - Condo Apart. TYLKO \$96,000

3390 Weston Rd. - super nowoczesny condominium, \$106,000

530 Lollita Gdns. No 1701 - 2 syp. Condo. \$ 113,500

Brock Ave./Bloor - wolno stojący dom do kapitalnego remontu, \$174,900

Jane/Eglinton - wolno stojący, murewany dom do remontu. Tylko \$149,900, 14 tys. wpłaty, właściciel daje pożyczkę na pozostałość.

High Park - 3-piętrowy, dochodowy dom, cena \$380,000

CENTURY 21 Parkland Ltd.

ERIK TURSKI

ASSOCIATE BROKER

TEL. 767-8399

St. Claire - wolno stojący, cena 185 tys.

aza Bay Yorkville - w pobliżu Yonge Str. Boutique. Cena 28 tys. Lease tylko 890 miesięcznie.

riett Rd. - wolno stojący 2-piętrowy, z cegły, 4-sypialniowy, 3 łazienki, 3 kuchnie, cena 185 tys.

• Pomoc w załatwianiu spraw finansowych i prawnych

• Pomoc w finansowaniu kosztów przeprowadzki

• Kupno, sprzedaż domów, condominiumów, biznesów.

• Townhousey i condominiuma w cenie od 79.000 \$

• Dochodowe domy w rejonie High Park - Parkdale.

RENEWAL Construction and Renovation

Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic.

Bezpłatna wycena.

TEL. 249-5212 lub 742-1302

Mi & Le

Profesjonalnie, tanio i szybko!

• urządzamy

• projektujemy

• tapetujemy

• malujemy

(z zewnątrz i wewnątrz) wszelkiego typu pomieszczenia

TEL. 253-0687

FIRMA
ITPOL
CONSTRUCTION

- kompleksowe remonty i renowacje: domy, biura, sklepy
- fachowe porady oraz wyceny gratis
- ściany, sufity, prace wykończeniowe
- stolarka, malowanie, instalacje

TEL. (416) 271-7029

DENTURE THERAPY CLINIC
JAN M. WIŚNIEWSKI, D.T.
Pierwsza polska protezownia dentystyczna

2337 Dundas St. W., Toronto
M6T 1X6
(Bloor-Dundas Square Building)
TEL. (416) 533-8811

DENTYSTYCZNE PROTEZY
NOWE I NAPRAWY
4 Wall Ave., Toronto
(Hwy 401 i Weston Rd.)

URSULA I. BAUMAN, D.T.
przyjmuje codziennie i w soboty
TEL. (416) 245-7168

Dr. Maria RACZYŃSKA
lekarz rodzinny z długoletnim doświadczeniem w chorobach żylaków

uprzejmie zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego oraz kliniki żylaków:
2000 Credit Valley Rd.
Suite 506, Mississauga, Ont.
TEL. (416) 828-4812, 828-4813

dr Janina Dutkiewicz
FAMILY PHYSICIAN
zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego przy
3095 Glen Erin Dr. ste. 7
MISSISSAUGA
TEL. 828-0038

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
30 Marmaduke Str.
(budynki szkoły HOWARD PARK)
TEL. 533-9471

Czynne: pon., wtorki, czwartki i piątki, godz. 10.00-4.00

POMOC I PORADY WE WSZYSTKICH SPRAWACH
Legalizacja dokumentów i uwierzytelnianie podpisów.

Polska Księgarnia Wysyłkowa "OD NOWA"
oferuje najtańsze polskie książki w Kanadzie. KATALOGI wysyłamy na życzenie.

SCARBOROUGH, ONT M1G 1R8
3950 Lawrence Ave. E.
Apt. 506
TEL. (416) 431-9882

Dla mieszkańców wschodniej części Toronto możemy dostawić do domu

ADWOKAT Michał Wojciech CZUMA
Specjalność: SPRAWY SĄDOWE
821-8522

TORONTO: 3416 Dundas St. West Suite 209 (przy Runnymede) Toronto, Ontario M6S 2S1 767-2127

MISSISSAUGA: 2000 Argentea Rd., Plaza 1, Suite 200, Toronto, Ont. L5N 1P7 (Firma ANDERSON, SINCLAIR)

LEKARZE, DENTYŚCI, APTEKI

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN

uprzejmie zawiadamia o otwarciu praktyki lekarskiej w Toronto przy 22 Roncesvalles Ave.
Proszę dzwonić pod:
531-8887

Wszelkie porady medyczne, powypadkowe, rodzinne, stress-relaxing, psychoterapia, wizyty domowe

Dr. J. Wójcik
MEDYCYNĄ OGÓLNA
6000 COTÉ DES NEIGES 190
Montreal
(w pobliżu szpitala St. Mary's i Jewish General)

TEL. (514) 342-4522, 342-4525

dr Bogdan Pietraszek
rozpoczął praktykę lekarską w Toronto jako lekarz ogólny.
t.j. "Family Doctor" w gabinecie przy
190 Fern Ave.
naprzeciwko Credit Union
TEL. 532-4317
przyjmuje od pon. do piątku 10-18 w soboty 10-13
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem w schorzeniach stawów i kręgosłupa oraz komplikacjach pourazowych

dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają o otwarciu gabinetów lekarskich w Toronto

2199 Bloor West TEL. 762-4136

431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M3

ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ
Tel. 534-7788

SHERLOCK HOMES
REAL ESTATE INC.
REAL ESTATE BROKER

ADAM RADIO - TV - REPAIR
Naprawa wszystkich rodzajów telewizorów, radii, magnetofonów, video, konwertorów
TEL. 626-0620

POMOC W UZYSKANIU STATUSU IMIGRANTA W KANADZIE
Niezależnie od tego, jaki masz status - NIE ZWLEKAJ - nawiąż kontakt z

D.L.B. IMMIGRATION CONSULTANTS
POPRZEDNIO KIEROWNIK RZĄDOWEGO PROGRAMU IMIGRACYJNEGO DLA POLAKÓW W TORONTO
LINDA LEVER
240 Richmond St. West, Suite 304
Toronto, Ont. M5V 1W1
TEL. (416) 971-9914

LECH PRUSIŃSKI
NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku z przewidywaną zmianą kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamiamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie - niezależnie od ich obecnego statusu - że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wiecz. 192 GARDEN AVENUE
TEL. 588-1659

Julia Korpała, L.L.M.
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką
Udziela porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski, m.in. małżeństwa przez pełnomocnika, rozwody w Polsce, wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski, notarialne sprzedaż, kupna i darowizny domów, gruntów, spadku i inne sprawy majątkowe w Polsce oraz pisma do polskich sądów i urzędów
3290 Lakeshore Blvd. W.
TORONTO M8V 1M4
TEL. 255-5954
po telefonicznym uzgodnieniu

dermaton
ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakościowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

TEL. 766-1867
2198 Bloor St. W., Toronto

Iolanta Interiors

- załóżę pozłome i plonowe
- wyposażenie kuchni i łazienek
- mod. na dodatek do mieszkań
- nowoczesny sprzęt oświetleniowy
- srebra, biżuteria
- upominki z importu
- zabawki

2368 Bloor Street W., Toronto, Ont. M6S 1P5 tel. 762-0638 762-0880

SYRENA TRAVEL LIMITED
1684 Queen Street West
TORONTO, ONTARIO, CANADA M6R 1B3
tel: 1-416-533-9486

• SYRENA w służbie Polonii od 1957 roku.
Oferujemy
1988 - loty do Polski, szybko, tanio.
Chcesz odwiedzić rodzinę - korzystaj z naszych usług.
Polecamy ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę
Załatwiamy deklaracje dla osób potrzebujących wize

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

Mutual of Omaha Insurance Company

- 1250 dol. miesięcznie wolny od podatku dochód w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- plany finansowe zabezpieczające dzieci
- plany emerytalne RRSP
- ubezpieczenia na życie

JERZY MAJEWSKI M.Sc.
TEL. bus.: 631-6523; home: 452-7239

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
FINANCIAL PLANNING • UBEZPIECZENIA

Life insurance (na życie) • Disability (chorobowe)
• Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) • RRSP • Annuity (emerytura)

SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO
ANDRZEJ KRYSIAK
Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro: 226-6515, dom: 858-0129

INCOME TAX SERVICE FINANCIAL PLANNING
ZOFIA ADAMCZYK, M.B.A.
TEL. 822-6826

Zeznania podatkowe dla osób prywatnych i małych przedsiębiorstw według najnowszych przepisów finansowych.
Bezpłatne konsultacje i porady.
Jeżeli jesteś nowo przybyłym, też należą Ci się kredyty.

CHRISTOPHER OPOLSKI
wypełnia zeznania podatkowe - INCOME TAX w Twoim domu, solidnie i tanio.
Ulgi dla nowo przybyłych i emerytów.
Proszę dzwonić o każde porze
826-6728

Halina Baranowska, M.A., A.I.I.C.
Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, żywotne renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance COMPANY LIMITED
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE, Ont. M9C 4Z4
TEL. bus. 622-1115

SENNIK EGIPSKO-CHALDEJSKI
najwziarszy dzieln
wschodniego Derwisza
ponad 8000 hasel -
wykładni przeżyć
sernych
w broszurowym
wydaniu - \$ 9 z
przesyłką
BOŻENA, BOX 306
Port Coguitan, B.C.
V3C 4K6

CHCESZ poznać swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart.
Dzwoń 633-4469 prosić Anię

MIRROR IMAGE TRANSLATIONS
Jan Wellinsberg
Tłumacz przysięgły

236 Buryerg St.
Ottawa, Ont. K1N 9E5
TEL. (613) 238-6570

UREK PHOTOGRAPHY
PORTRET • ŚLUB
• REPORTAŻ
&
PRODUKCJA KART
Z ŻYCZENIAMI
TELEFON:
(416) 244-8903
• JERZY PAWLAK •

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY ANKA & PETER
2374 Bloor W.
Toronto, Ont.
TEL. 769-4488

Zdjęcia i portrety na różne okazje

COMPUTERIZED ACCOUNTING BOOKKEEPING & INCOME TAX SERVICES
TEL. (416) 762-5891

Fachowo i solidnie
• księgowość i rachunkowość dla małych przedsiębiorstw
• wypełnianie formularzy
ANDRZEJ SZCZERBA

Montreal POLONIJNA KASA KREDYTOWA
65 Sherbrooke St. E. ste. 103
TEL. 845-3534

oferuje Polonii na wył. tkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złożone w Kasie
poniedziałek 10-15
czwartek i piątek 10-20

HOMETARIO REAL ESTATE LTD. ASSURANCE BROKERS LTD.

- Kupno i sprzedaż nieruchomości wszelkiego rodzaju
- Ubezpieczenia na samochody - od ognia - kradzieży i inne

171 Roncesvalles Ave.
Toronto
TEL. 531-3506

UMOWY HIPOTECZNE • AKTY NOTARIALNE • ZAPROSZENIA I INNE DOKUMENTY PO POLSKU I ANGIELSKU • LISTY URZĘDOWE I PRYWATNE • ZYCIOORYSY • WYPEŁNIANIE FORMULARZY O PRACĘ

Tłumaczenia z polskiego, francuskiego, niemieckiego, hiszpańskiego, rosyjskiego i szwedzkiego

Hubbank Communications
TEL. (416) 583-3007

INTERNATIONAL VIDEO SERVICE
Oferuje obrazy video w systemie amerykańskim na terenie Polski nagrywanie wszelkiego rodzaju spotkań, uroczystości itp. od \$ 49
odtworzenie kaset video we wskazanych miejscach w Kani od \$ 29
Świąteczne video listy i życzenia jedno- i dwustronne oraz wszelkie inne życzenia
Informacje (416) 769-4366 całą dobę
OBSŁUGUJEMY CAŁĄ KANADĘ I USA
Visa • Master Charge

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

Nowe samochody 87 i 88
posiadają 6-letnią gwarancję
lub 100 tys. km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

• Wielka wysprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu • Szeroki wybór nowych i używanych samochodów • Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanko ubezpieczenia, uwzględniające zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College)

**ELŻBIETA
(ELIZABETH)
KORZYCKA**
PRZEDSTAWICIEL
COOKSVILLE DODGE
CHRYSLER

290 DUNDAS ST. E. Miss
(pomiędzy Cawthra i # 10)
TEL. bus. (416) 279-3031
Res. 625 - 1961

ZNIŻKA PIENIĘŻNA do \$ 3000
na wybrane modele. Olbrzymi wybór
"PICKUP TRUCKS" i "VANOW".
Model 1987 - rodzinny samochód Shadow
1. Nowe samochody mają gwarancję na 7 lat,
lub 115 km

**DOUBLER
TRUCK DRIVER TRAINING**

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
kategorii A i D

• ocena umiejętności i doszkolenia dla kierowców
• nauka od podstaw wraz z możliwością
dogodnych spłat
Registered and approved as a Private
Vocational School

2095 Weston Rd. (na pld. od 401)

244-2725

TOYOTA

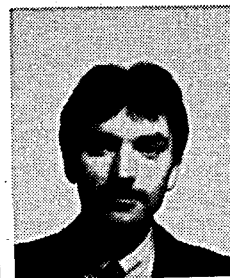
TERCEL • COROLLA • CAMRY • CRESSID
• CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna
nowego samochodu
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
481 - 5216

(tuż obok przystanku metra)

**JACK
KLIMCZAK**

Tel. domowy: 762-9421

OKAZJA!

No payments, no interest!

**KUPUJĄC KAŻDY NOWY
PONTIAC lub BUICK w OLD MILL
nie płacisz rat i procentów
przez pierwsze 3 miesiące.**

**Dzwoń: DAREK ZIELIŃSKI
TEL. 766 - 2443**

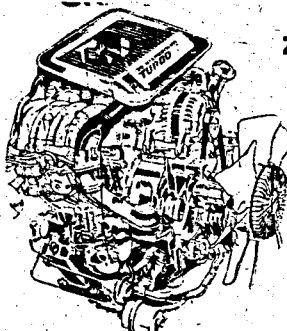
OLD MILL

PONTIAC BUICK Ltd.

2500 Bloor St. W. - Bloor / Jane

KAPITAŁNE NAPRAWY SILNIKÓW

z pełnym zamontowaniem

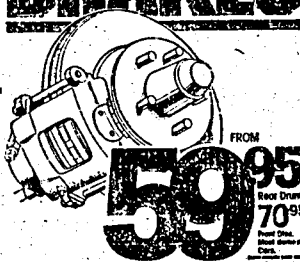

**CRANKSHAFT SERVICE
& SUPPLIES Ltd.**

483 Dupont St.

Wszystkie prace objęte
gwarancją
1 roku lub 25,000 km
Kompletne naprawy
obsługa krajowych
i importowanych
samochodów

Stan Ignakiewicz
Moe Jabouri
537-2529
537-5857

59.95
\$50,00 zniżki na główną
naprawę silnika
wraz z niniejszym
kuponem

**AUTO
DRIVING SCHOOL**
"THE HELPFUL
PROFESSIONALS"
**WOJTEK
ANTCZAK**

Licencjonowany instruktor jazdy
udziela lekcji oraz przygotowuje
do egzaminów państwowych
(Kat. "G")
TEL. (416) 270-8145 res.;
536-5454 bus.
900 Dufferin St. Suite 215
TORONTO, ONT.

ACURA

SHERWAY
Wysoko wyspecjalizowana
stacja obsługi samochodowej
prowadzi **SPRZEDAŻ, NAPRAWĘ
i WYNAJMOVANIE SAMOCHODÓW.**
Wszystkie naprawy mechaniczne.
Warsztat blacharski
Naprawy wypadkowe
(w ramach ubezpieczenia i bez)
Najnowocześniejsze urządzenia m.in.
prostownice do samochodów
Malowanie farbami europejskimi
SPECJALIŚCI
O NAJWYŻSZYCH KWALIFIKACJACH

2000 The Queensway, Etobicoke

Po informacje dzwonić i prosić o
JOHNA LUDWIGA (mówi po polsku)
TEL. 620 - 1987 8:00 do 6:00

PASSPORT

ON THE QUEENSWAY 1629
OPTIMA - IMARK - TROOPER
Oprac. Konst. **OPEL, ISUZU**
Bez cla - najlepsze światowe
samochody

mgr **KAROL KUBIK**
TRENER ŻEGLARSTWA
B. - 253-5008 Dzwonić
H. - 424-2144 o poradę

EastWay

EASTWAY PLYMOUTH CHRYSLER LIMITED
2851 Eglinton Ave. East
NAJLEPSZY SPRZEDAWCA
W SCARBOROUGH
oferuje:

• największy wybór samo-
chodów nowych i używa-
nych
• bezkonkurencyjne
gwarancje: 7 lat/115 tys.
km.
• dogodne możliwości
kredytowe
• tanie ubezpieczenia,
rejestracje
Nikt nie sprzedaje
samochodów lepiej niż
ANDRZEJ CIERPICH
tel. biuro: 264-2501
dom: 921-0515

ADVANCE REAL ESTATE LIMITED

1055 Bloor Street West, Toronto, Ont.
Od 1958 roku udziela Polonii solidnej,
fachowej i życzliwej pomocy przy kupnie
i sprzedaży nieruchomości. Załatwiamy
również finansowanie na korzystnych
warunkach.

**EWA
JANICKA**

TELEFON
534 - 9246
234 - 8319

POMAGAMY W SPINANSOWANIU KUPNA
LUB SPZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI,
DLA NASZYCH KLIENTÓW.

COURTESY

1635 THE QUEENSWAY (przy East Mall)

**MAREK
POPLAWSKI**
SALES AND LEASING

PRZEDSTAWICIEL COURTESY
CHEVROLET • OLDSMOBILE
POLECA:

- Duży wybór nowych i używanych samochodów
- Nowe samochody posiadające 3-letnią lub 1000 km powertrain warranty oraz gwarancję przeciwkorozyjną na okres 6 lat lub 160 000 km
- Najlepsze warunki kupna samochodu
- Pożyczkę GM przy zakupie samochodu nowego lub używanego
- Tanie ubezpieczenie

Po informację proszę dzwonić:
255 - 9151 lub 242 - 6969 (dom)
PRZYJDŹ ZOBACZ NAJWIĘKSZY SALON
SAMOCHODOWY W TORONTO!

NIERUCHOMOŚCI

• KUPNO • SPRZEDAŻ • NISKIE WPLATY

**ANDRZEJ
PATOCZKA**

Countrywide
EXECUTIVE REALTY INC.

TEL. Bus. (416) 897-8888; Res. (416) 849-6679
257 Dundas Str. E. Mississauga, Ont. L5A 1W8

OGŁOSZENIA
O PRACY

Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie (zkrótnie).

Z powodu urlopu personelu ogłoszenia zgłaszać telefonicznie wyłącznie we wtorki w godz. od 4:00 do 9:00 wieczorem do 3 czerwca.

TEL. 743 - 5706

WENS SYSTEM LTD. poszukuje pracowników do kładek trawy. Doświadczenie wskazane. TEL. 238-1436

MEZCZYZNA podejmie pracę. Posiada doświadczenie budowlane oraz naprawy maszyn hydraulicznych i szwalniczych. TEL. 270-6359

POTRZEBNI mężczyźni do pracy w fabryce opakowań feber drums. 7 dol. na start. Pracimy OHIP, dentysta, lekarstwa po 3 mies. Potrzebne zezwolenie na pracę. TEL. 823-1751

POLAK, 25 lat poszukuje pracy w okolicy Mississauga. Tel. 828-6581

KIEROWCA z licencją G - magazynier, potrzebny od zaraz. Znajomość Toronto i angielskiego pomocna. Tel. 738-2224; wiecz. 785-8705

OGRODNIK z wieloletnią praktyką w Polsce i w Kanadzie przyjmie zamówienia na wykonywanie różnorodnych prac w ogródkach domowych. Tel. 746-2733

NOWO przybyły z dwudziestoletnim stażem - ślusarz, spawacz poszukuje pracy. Tel. 439-6647

POTRZEBNY fachowiec będący na wizycie do układania kafelki. TEL. 750-4589

MŁODY, nowo przybyły mężczyzna podejmie każdą pracę. Tel. 630-2368, proszę Grzegorza.

POSZUKUJĘ pracowników do prac budowlano-remontowych. Tel. 238-5176

ZATRUDNIAM sprzedawców mówiących po angielsku. Proszę zostawić wiadomość na answering machine. Tel. 767-4066

INŻYNIER elektronik poszukiwany przez kanadyjsko-polski zespół badawczo rozwojowy. Wymagana byskotliwość zawodowa, analityczne podejście do problemów i doświadczenie z przekształcaniem mocy, tryktorami, SMPs oraz cyfrową i analogową logiką. Resume wysłać do POLITRONIKENGINERING LTD. ATT. Mr. Noworolski, 5200 Dixie Rd. Unit 16, Mississauga, Ont. L4M 1E4.

ZATRUDNIĘ na stałe kucharkę albo kucharkę do polskiej restauracji. Angielski niekonieczny. Dzwonić po 8 wiecz. Okolice Lakeshore i Brownsline. TEL. 252-0206

MŁODY energiczny, z doświadczeniem kanadyjskim w pracy budowlanej podejmie każdą pracę. Tel. 238-3192

SZUKAM opiekunki z zamieszkanem do dwójki dzieci pozostających w szkole i przedszkolu przez cały dzień (wyprawy do szkoły, kolacja i pośpiech do łóżka). Dobre warunki. Podstawowy angielski wymagany. TEL. 663-1171, zostawić wiadomość na maszynie.

STOLARZ podejmie każdą pracę. Redakcja poleca stolarza. TEL. 277-1026 wieczorem.

POTRZEBNI pracownicy do zbierania robaków. Dobre pola. Tel. 656-6008

HYDRAULIK z Polski szuka pracy. tel. 259-1243

POTRZEBNI kierowcy do polskiej Pizzerii w Brampton. Tel. 456-1100

PODEJMIĘ każdą pracę po południu. Umieć także szyc. Tel. 751-7038

"Injection molding machine operators" poszukiwani. Nowoczesny, czysty zakład, doświadczenie niekonieczne. Nocna zmiana od 12 do 8 rano. Stawka na start \$8.65. Blue Cross, dodatki socjalne. Znajomość angielskiego niewymagana. Lokalizacja: Hw 7 i Woodbine. Proszę dzwonić po 20:00. Tel. 427-0901. Bogdan.

ODPOWIEDZIALNA osoba w średnim wieku z opieką nad dzieckiem w Hamilton. TEL. 561-9032

POSZUKUJĘ pracy na weekendy. Możliwość sprzątania. TEL. 253-0099

KRAWCOWE potrzebne. TEL. 738-0095

SKILLED people for architectural models company. (Modelarze architektoniczni potrzebni) EASMA, 67 Glen Cameron Unit D Yonge i Steels. Tel. 764-5803

MISTRZ murarski podejmie pracę - tynkowanie, murowanie, płytki, posadzki, itp. Tel. 421-5007

SOLIDNA, 40-letnia kobieta z Polski poszukuje pracy z zamieszkanem. Tel. 266-3888

KOBIETA w wieku 50 lat zaopekuluje się starszą osobą, dzieckiem lub podejmie każdą inną pracę z zamieszkanem lub nie. Tel. 274-9172

SZUKAM dochodzącej opiekunki do 3,5-letniego chłopca. Okolice Cawthra i Dundas w Mississauga. Tel. 279-8591

ZAOPEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Okolice Weston/Albion Rd. TEL. 740 - 0287, po szóstej wiecz.

PRZYJECIAŁAM z Polski, chcę przypilnować dziecko u siebie w domu - na Lawrence, w Scarborough. Tel. 289-0974, proszę Władysława.

LONDON, poszukuję opiekunki do 5-miesięcznego dziecka od sierpnia. Tel. 519 - 439-4171, 950 Lorne Ave. London, Ont. M5W 3L1.

NOWO przybyły, znający się na mechanice i budownictwie poszukuje pracy. TEL. 767-0940

AGENCI potrzebni do reprezentowania Photo Company (West End i Mississauga). Wymagany język angielski, przyjemny wygląd zewnętrzny, miły głos. Wysokie zarobki, dozwolone godziny, lekka praca. Proszę zgłaszać się telefonicznie w języku angielskim, na numer telefonu 233-6550. Odpowiemy na każdy telefon.

NOWO przybyły, solidny, podejmie się pracę w ogrodzie, drobnych, remontowych, itd. TEL. 225-0462

KIEROWCY klasy A (dwaj) poszukują pracy na długie dystanse. Toronto - Zachodnia Kanada. TEL. 849-3623 - proszę zostawić wiadomość na maszynie; 849-7173 po godz. 19:00.

POSZUKUJĘ opiekunki dla 8-letniej dziewczynki w Ottawie. Warunki do uzgodnienia. TEL. Toronto (416) 422-4126, dzwonić po 17.

ZATRUDNIĘ murarzy i cieśli. TEL. 458-0272

BABY sitter - housekeeper, live-in, one 9-months old baby, SJN required, some English - Thornhill - call 9 - 5:00 only, weekdays, 731-6296

**TANIO, SZYBKO
I SOLIDNIE
ODNAWIANIE
apartamentów
i domów
TEL. 663 - 5778
Proszę dzwonić
po 18:00
IREK**

MIESZKANIA

POSZUKUJĘ niepalącego współmieszkańca do dużego 1-sypialniowego mieszkania 200 dol. miesięcznie + połowa rachunku telefonicznego. Dzwonić między 10 rano a 2 po południu. Tel. 429-0718.

WYNAJME od 1 lipca 3-sypialniowy apart., 2 łazienki, podziemny parking (2 miejsca), satelitarna i wewnętrzna telewizja, sauna, whirlpool, sala gimnastyczna, bilard, tenis, centralna klimatyzacja. 1200 dol. miesięcznie. TEL. 248-5985

30-32

DO WYNAJĘCIA od zaraz 2-sypialniowe mieszkanie w High Parku. TEL. 232-2922

DOMKILETNE - 2, 3 i 5-sypialniowe na miesiąc i tygodnie do wynajęcia. TEL. 233-7892

POKÓJ do wynajęcia, 2 bedroom w "basemencie" od 1 czerwca. Blisko Mississauga. Tel. 431-9923

POKOJE, 2 bedroom w basemencie do wynajęcia od 1 czerwca, blisko Mississauga. TEL. 431-9923, dzwonić wieczorem.

TOWNHOUSE do wynajęcia. Don Valley Parkway i York Mills. 3 sypialnie, garaż. TEL. 445-1533

SZUKAM mieszkania dla 2 osób - 1 lub 2 sypialnie, okolice Scarborough. TEL. 264-3552

SPRZEDAM luksusowy, 1-sypialniowy apartament przy ulicy Browns Line. Dzwonić do końca czerwca wieczorem, TEL. 766-1301

31-37

LARGE FAMILY CONDOMINIUM • Family room, 4 bedrooms - 2 enfrances near transportation and schools (Eglinton). Price 359.500\$. TEL. 782-5879; 789-5345

MATRYMONIALNE

POLKA, lat 30, pozna miłego pana w wieku 35-45 lat. Oferty wraz z fotografią proszę przysłać na adres redakcji do ANETY.

MEZCZYZNA w średnim wieku, materialnie niezależny pozna panią w wieku 30-35 lat w celu matrymonialnym. Witek. Oferty proszę kierować na adres redakcji.

MARBLE AND TILE
RENOVATION
SERVICE

**RICHMOND HILL
(416) 884-6328**
Najnowocześniejszymi metodami odnawiamy i odświeżamy kafelkowane i marmurowe ściany i podłogi, popękane lub poszczerbione kominki, schody, balustrady, kolumny.
UKŁADAMY
MARMUR I KAFELKI

BEATA, lat 19 *Słoneczna dziewczyna*
wykształcenie średnie

Firma Sunshine, specjalizująca się w usługach matrymonialnych, przygotowała katalog, w którym zamieszcza zdjęcia pań i panów z Kanady i z Polski, pragnących wstąpić w związek małżeński. W ramach reklamy, zgodziła się nam na zdjęcia udostępnić do publikacji. Będziemy więc co tydzień zamieszczać podobną piękną Polkę. Może przez Echo znajdzie ją szczęśliwy mężczyzna? Pytania i zgłoszenia w tej sprawie prosimy kierować wyłącznie na firmę SUNSHINE

Międzynarodowe Biuro
Matrymonialne
SUNSHINE
Panie i Panowie!
Posiadamy ponad 300 ofert pań i panów, głównie z Polski, również z Kanady, USA i Europy.
Piszcie do nas po Fotokatalog 1987 oraz informator, załączając \$ 5.00.
P.O. Box 11, Station D
Scarborough, Ont., Canada
M1R 4Y7

**HERZING INSTITUTES
CAREER COLLEGE**
umożliwi Ci uzyskanie dyplomu

w specjalnościach:
- computer operations
- computer accounting
- computer electronics
- legal secretarial
- medical secretarial
- office automation secretarial
- Nie zwlekaj dłużej, zdobądź w krótkim czasie kwalifikacje

odpowiednie do Twoich ambicji

• Pamiętaj - Twoja matura z Polski oraz dostateczna znajomość angielskiego powinny wystarczyć do zakwalifikowania Cię na kursy Herzing Institute.

• Obsługa lub naprawa komputerów to praca dobrze płatna, przy tym łatwiejsza i ciekawsza niż sobie wyobrażasz

• Nasz college prowadzi kursy ranne i wieczorowe, a dla studentów w trudnej sytuacji umożliwia pomoc finansową

• "Tracąc czas, tracisz pieniądza" jest naszą dewizą, nie zwlekaj więc tylko dzwonić pod numer

431 - 9882
w godzinach po południowych, a uzyskasz tam informacje po polsku oraz będziesz mógł umówić się na interview.

POLSKIE PROGRAMY
TELEWIZYJNE
I RADIOWE

PANI JADWIGA
polski program radiowy
nadawany w każdą sobotę od godz. 13 do 14 ze stacji CHWO 1250 w Oakville
program muzyki, pieśni i słowa polskiego z uwzględnieniem "Kobieta w ognisku domowym"
TEL. 691-8789

PROGRAM TV "POLISH STUDIO"
W każdą sobotę od 11:00 do 11:30 do południa, channel 57, cable 7 CITY TV.

PROGRAM RADIOWY POLONIA W EDMONTON
na stacji CJSR FM stereo 88.5
Wiadomości tygodniowe, kronika religijna, pogadanka medyczna, zgodula muzyczna z nagrodami w niedzielę od 17 do 19.
adres: 10858 - 97 St., Edmonton, Alta. T5H 2M5

POLSKI PROGRAM RADIOWY W VANCOUVER
niedziela od 2 do 3 na CJVB fala 1470
Wiadomości z Polski, Kanady i ze świata, komentarze, wywiady, ogłoszenia i
Jerzy Kusmider
P.O. Box 58262, Station "L", Vancouver, B.C. V2P 6E3
TEL. (604) 327-6892

program telewizyjny w Toronto
POLONIA REVIEW
środa 20:30; czwartek 21:30; sobota 1 po poł.
Jest programem TV Polonii przedstawiającym wiadomości z Polski, ciekawych ludzi, informacje o ważnych, dotyczących Polonii sprawach

program radiowy
ECHO OJCZYZNY
od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100 w godz. 1030 do 1130 rano
Program prowadzi Karolina Kosiak
w programie: koncert życzeń, wiadomości polonijne i z Polski, interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich
637 College St., Toronto, Ont. M6G 1B6
TEL. 531-9991, dom. 247-9755

Od 20 kwietnia 1988 roku
program
Radio Kalejdoskop
nadawany będzie w innych godzinach, a mianowicie
9.00 — 10.30 wieczorem
na tej samej fali - 790 AM
serdecznie zapraszamy do odbiorników

TELE-POLONICA
program telewizyjny w Montrealu i okolicy
kanal 24
CF CABLE TV: niedziela godz. 18, środa 11, sobota 21
VIDEOTRON: niedziela 17, wtorek 10, 124, środa 18
korespondencja na adres: STEP, 375 Claremont, Westmount, Que. H3Z 2P5

POLSKI PROGRAM RADIOWY CZER
niedziela od godz. 18 do 19 na CKWR, fala FM 98.7 Kitchener
Koncert życzeń, polskie piosenki i prelekcja ks. Korneliana Jan Zuk, Kitchener, (519) 579-3615

POLSKA FALA
soboty od 14 do 16 na CFMR Radio Montreal
35 York St., Westmount, Montreal, Que. TEL. (514) 483-2362

POLSKI PROGRAM RADIOWY CKER
nadawany ze stacji CKER w Edmonton każdej niedzieli od godz. 16:00 do 18:00 na fali 1480 AM w Edmonton.
Program słyszalny jest w Calgary Ab, 94.7 Cable FM, Lethbridge Ab, 92.2 Cable FM, Ft. McMurray Ab, 94.5 Cable FM, Red Deer Ab, 103.9 Cable FM, Campbell River, BC 93.7 Cable FM.
Wiadomości z kraju i ze świata, komentarze, wywiady, koncert życzeń, otwarta linia dla słuchaczy, ogłoszenia reklamowe.
FRANK ZALEWSKI, P.O. Box 931, Edmonton, Ab T5J 2L8
Tel. (403) 488-8472.
Program można odbierać z satelity Anik D, proszę pisać po bliższe informacje.

ADVERTISING RATES

DISPLAY ADS \$ 7.00 per col. inch, FULL PAGE \$ 700,
HALF PAGE \$ 350.00
Classified Ads: \$ 4 (up to 25 words) Job Ads FREE
Special: minimum 3 months' advertising (12 issues)
1 col 1 1/2 inch \$ 65.00, 2 cols - 1 1/2 inches \$ 130,
2 x 3 inches: \$ 260.00. photo extra \$ 5.00

SUBSCRIPTION/PRENUMERATA

POSIROZNA \$ 25.00, ROCZNA \$ 50.00
dla nowo przybytych, wg kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna

ECHO
-TYGODNIK POLSKI

wydają:
Grażyna i Zbigniew FARMUS

adres pocztowy:
**51A Thistle Down Blvd.
REXDALE, Ont. M9V 4A6
tel. 743-5706
(Dyżur: 30 - 31 maja - wieczorem)**

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus
Dyrektor działu reklamy i dystrybucji: Inż. Zdzisław Wójcik

REDAKTORZY DZIAŁÓW:
Świat, Kanada
Polska: Zbigniew Farmus
Czytane między wierszami & Lektury nieobojętne:
Karolina Jankowska
Korespondencje z dalekiego Kraju:
Bolesław Ślesiański
Polityka kanadyjska: dr Tadeusz Pruss
Wojciech Wojnarowicz

Poradnia Zaufanie: dr Zofia Bończa
Pokochać kapitalizm:
dr Krzysztof Ostaszewski
Apteka Natury: dr Zofia Górnicka
Horoskop, Kalendarium, korekta:
Ewa Rewkowska
WSPÓŁPRACUJĄ:
prof. dr Ewa Brantley,
Wacław Liebert, Bogusław Rzepecki
Andrzej Stawicki, Lech Jamka,
Janusz Pietrus, S. Cech,
Adela Dymka, Darek Barecki,
Magda, Marek i Koty Czyżyckich

SPORT

Z DYSTANSU

EMANCYPANTKI

Wszystkiemu "winna" piętnastoletka z Toronto - Justine Blainey. To za jej sprawą Sąd Najwyższy Prowincji Ontario orzekł, że jeśli kobiecie uniemożliwia się grę w męskim zespole tylko dlatego, że jest kobietą - to jest to aktem dyskryminacji. Blainey gra w hokeja, podobno bardzo dobrze, a w każdym razie nie gorzej niż jej rówieśnicy; ilekroć jednak próbowała wyjść na lod, by grać przeciwko juniorom, natychmiast pojawiał się jakiś działacz z odpowiednim przepisem i zaczynał tak skutecznie ograżać, iż koniec końców Justine oglądała mecz już tylko z trybun.

Całą tę sytuację usprawiedliwiano przeróżnie. A to względy obyczajowo-moralne (nie przystoi dziewczynce uganiać się z chłopakami za krążkiem), a to względy techniczne (trzeba było załatwiać dodatkową szatnię), a to wreszcie ichniejsze "BHP" (hokej jako gra brutalna, zwyczajnie nie nadaje się dla dziewcząt, które są lżejsze i delikatniej zbudowane).

Ostateczne zwycięstwo Justine Blainey, znaczy dzisiaj więcej niż jedynie koniec "męskiego przypadku. Dokonał się oczywiście wyłom już nie tylko w system przepisów, ale także w sposobie patrzenia na kwestię udziału kobiet w sportowej rywalizacji z mężczyznami.

Problem przenikania pań do sportów określanych mianem "typowo męskich", istnieje właściwie od lat. Jest to w rzeczy samej problem, bowiem spiera się wokół niego mnóstwo ludzi, przy czym - tym co różni spierających się, jest nie zawsze płęć. Cokolwiek nie

napisałbym w tej sprawie, będzie to moja męska opinia i jako taka z pewnością niczego nie rozwiąże. Tym niemniej wydaje mi się, że u schyłku XX wieku nie powinny istnieć formalno-prawne bariery pozbawiające kobiety prawa udziału w jakimkolwiek sporcie. To fakt, iż trudno byłoby mi zachwycić się na przykład widokiem damsko-męskiej walki toczącej w bokserkim ringu, z drugiej strony jednak, patrząc na to realnie - czy zaistnienie podobnego widowiska, to jedynie kwestia przepisów? Otóż to właśnie jest moją tezą: rywalizacja kobiet i mężczyzn w sytuacji braku tych wszystkich zakazów i nakazów będzie z pewnością czymś bardzo naturalnym, opartym zarówno na zdrowym rozsądku sportowca jak i jego fizycznych możliwościach. W związku z tym, on nigdy nie zrobi czegoś, co wystawiłoby go na ryzyko utraty zdro-

Justine Blainey

wia, czy reputacji. Issajenko, która biega dystans 100 m w ok. 11 sekund, uważa, że nie będzie się ścigać z Johnsonem, bo po pierwsze nie ma szans, a po wtóre, maksymalny wysiłek skończyłby się zapewne poważną kontuzją. Zdaniem kanadyjskiej lekkoatletki (podobnie myśli większość kobiet występujących na stadionach i arenach świata): "tam gdzie w grę wchodzi tylko umiejętności, kobieta może i powinna startować wspólnie z mężczyznami, natomiast w dyscyplinach, w których głównym czynnikiem jest siła, ten udział nie ma po prostu sensu".

F.M.

BEN JOHNSON
DOPIERO
SIÓDMY

Tym razem jednak nie w biegu, a w rankingu na najlepszego zawodnika w historii wyścigów na dystansie 100 m. IAFK (organizacja przewodząca lekkoatletyce) zwróciła się do 1000 ekspertów na całym świecie z prośbą o ułożenie list 10 najlepszych zawodników w każdej z konkurencji lekkoatletycznych, na przestrzeni ostatnich 75 lat. Rekordzista świata Ben Johnson, pomimo, iż jest dzisiaj nie- na pewno najlepszym sportowcem

na świecie, uplasował się na 7 miejscu z 665 punktami. Wygrał, jak łatwo się domyślić - Jesse Owens (1,809 pkt.) przed Carlem Lewistem (1,679), a przed Johnsonem znaleźli się jeszcze: Bob Hayes (1,433), Jim Hines (1,236), Walery Borzow (1,190) oraz Armin Hary (795). Wypada mieć nadzieję, że po olimpiadzie w Seulu, klasyfikacja ta ulegnie istotnej zmianie....

WYŚCIG POKOJU

Tradycyjnie już - 9 maja, rozpoczął się w Bratysławie 41 Wyścig Pokoju - największa amatorska impreza kolarska na świecie. Kolarze mają do pokonania 2004 km trasy podzielonej na 13 etapów. Zdecydowanie przeważa tutaj teren górzysy - jedynie na trzech etapach nie przewidziano górskich premii.

Zgodnie z przewidywaniami, już od pierwszych etapów dominują kolarze NRD, mający w zespole tak znakomitych zawodni-

ków jak: Olaf Ludwig (zwycięzca Wyścigu w 1982 i 1986 r.), Uwe Raab (mistrz świata z 1983 r.), Uwe Ampler (syn niegdysiejszego triumfatora WP - Kłusa Amplera), czy Jan Schur (syn sławnego Gustafa-Adolfa). 3.5 km prolog wygrał Ampler, a najlepszy z Polaków - Zenon Jaskuła zajął 9 miejsce; różnice były minimalne. I etap Wyścigu Pokoju, wygrany przez Abdużaparowa (ZSRR) wprowadził drobne zmiany: na pozycję lidera wysunął się Olaf Ludwig, a Jaskuła spadł na 10 miejsce.

Z OSTATNIEJ CHWILI. Dużo więcej zamieszania wprowadził do klasyfikacji II etap. Liderem został Czechosłowak Josef Regec, który przyprowadził do mety kilkuosobową ucieczkę.

TENIS

W ubiegły poniedziałek na kortach Roland Garros rozpoczął się jeden z najbardziej prestiżowych turniejów tenisowych: French Open. Tytułów bronią Steffi Graf i Ivan Lendl. Ostatnim z rozstawionych graczy uczyniono Johna McEnroe, w czym pomogła mu absencja Connorsa i Mecira (kontuzje).

W finale turnieju World Team Cup (nicoficjalne drużynowe mistrzostwa świata), rozegranego w Duesseldorfie, Szwecja pokonała Stany Zjednoczone 2:1. O zwycięstwie zaważyły gry pojedyncze, w których Carlsson wygrał z Kricksteinem, zaś Edberg z Mayottem.

Kanadyjka Carling Bassett wznowiła treningi po kilkumiesięcznej przerwie spowodowanej urodzeniem dziecka. Bassett jest żoną Roberta Seguso, świetnego amerykańskiego deblisty. 20-letnia Carling będzie grała w właśnie rozpoczynających się Mistrzostwach Francji, a następnie ma nadzieję wystąpić na Olimpiadzie w Seulu.

Nowa fryzura Wayne'a Gretzky'ego

W PUCHARZE
STANLEY'A
- chyba jednak
OILERS

Hokejowy sezon zbliża się do końca. Wszystko na to wskazuje, że wydatnie przyspieszą ten koniec hokeiści Edmonton Oilers, broniący zresztą Pucharu. W finale grają oni przeciwko Boston Bruins. Po trzech spotkaniach wynik brzmi 3:0 dla drużyny Gretzky'ego, co oznacza, że do końcowego sukcesu brakuje im teraz zaledwie jednej wygranej. Trzeba przy tym dodać, iż Oilers mają jeszcze w zapasie 2 mecze w Edmonton. Podsumowania sezonu dokonamy natychmiast po jego zakończeniu.

manna - 23,07 m, rekord Kanady na dystansie 200 m ustanowiony przez Atlee Mahorna - 20,21 sek., oraz najlepszy rezultat w bieżącym sezonie w rzucie dyskiem uzyskany przez Rosjanina Ubartasa - 70,06 m.

Mirosław Korbel, Ryszard Dołomisiwicz, Andrzej Huszcza i Dariusz Baliński awansowali do ćwierćfinału mistrzostw świata na żużlu.

Młodzie polscy siatkarze awansowali do finału mistrzostw Europy juniorów.

Piłkarki ręczne AKS Chórzów tak się uradowały zdobytym już tytułem mistrzyni Polski, że w kolejnym pojedynku uległy Cracovii (zajął 2 miejsce) aż 16 bramkami (20:36).

PIŁKA NOŻNA

W Aarhus rozegrano kolejne spotkanie w ramach przedolimpijskich eliminacji, pomiędzy Polską i Danią. Polakom, by poważnie myśleć o Seulu, potrzebne było zwycięstwo. W podobnej sytuacji byli także Duńczycy. W meczu, w którym niestety nasi piłkarze zupełnie rozczarowali, triumfowała Dania 3:0, a bramki strzelili Kristensen (15 min.), Povlsen (70 min.) i Vilfort (88 min.). Sukces Duńczyków jest tym cenniejszy, iż wystąpili oni bez czterech najlepszych graczy (kontuzje). A oto skład Polaków:

Wandzik - Grembocki, Piotrowicz, Robert Warzycha, Piekarczyk - Krzysztof Warzycha, Iwanicki, Rudy - Leśniak, Więzik, Furtok.

Warto dodać, że w grupie, w której grają oba zespoły, są jeszcze prowadzący RFN oraz Grecja.

Równie kiepsko wypadła reprezentacja Kanady w trakcie turnieju o Puchar Sir Stanley'a Matthews, rozgrywanego w To-

ronto. Piłkarze kanadyjscy przegrali inauguracyjny mecz z Grecją 3:0. W turnieju bierze także udział reprezentacja Chile.

W rewanżowym spotkaniu finałowym o Puchar UEFA, Bayer Leverkusen pokonał Espanol Barcelonę 3:0. W ten sposób, zachodniemiecka drużyna, odrobiła straty poniesione w pierwszym meczu. W rezultacie, doszło do strzelania karnych, które zdecydowały o sukcesie Bayeru.

Jak poinformowała agencja AFP w niedzielę został podpisany w Rotterdamie kontrakt między miejscowym Feyenoordem a Włodzimierzem Smolarkiem (Eintracht Frankfurt). Umowa przewiduje grę Smolarka w tym klubie przez trzy lata.

Warto także dodać, że jeden z najśłynniejszych piłkarzy lat 70-tych, Holender Johan Cruyff będzie od lipca trenerem FC Barcelon.

Wiadomo już, że w tym sezonie nie zobaczymy niestety w Toronto Zbigniewa Bońka. Podobno postanowił on przedłużyć swój kontrakt z Romą, co automatycznie wykluczałoby jego grę w North York Rockets. Dla kibiców tego zespołu, trenowanego - jak wiadomo przez Grzegorza Latę, mamy wszakże dobrą wiadomość: zgodził się tam grać Argentyńczyk Amadeo Gasparini, który w ubiegłym sezonie strzelił w I lidze 17 bramek.

UWAGA
MIŁOŚNICY
SPORTU!

Osoby zainteresowane prenumeratą roczną w cenie TYLKO \$20

proszone są o kontakt na adres:

KULISY SPORTU
150 Paisley Blvd. W.
Apt. 1508
MISSISSAUGA, ONT.
L5B 1E8

KRÓTKO

Czterej polscy pięściarze awansowali do finałów międzynarodowego turnieju w Komarnie. Zwycięstwo odniósł jednak tylko Czernij (waga 63,5 kg). Przegrali natomiast Marcinkowski, Mróz oraz Zatyka.

Eliminacyjny turniej do mistrzostw Europy koszykarek w Catanzaro: Polska przegrała z Holandią 52:58.

6,2 mld dolarów wydały amerykańskie firmy w 1987 r. na reklamę w sporcie. Najbardziej szczodry był Philip Morris - 351 mln. Tylko o milion dolarów mniej wyłożył browar Busch, a General Motors zapłacił 310 mln.

W miarę jak rośnie forma lekkoatletów przygotowujących się do Olimpiady Letniej w Seulu, padają coraz częściej wspaniałe wyniki. Z ciekawszych rezultatów odnotować wypada: rekord świata w pchnięciu kulą niemieckiego (NRD) miotacza Ulfa Timmer-